Ceasul din gară
— După o poveste adevărată –

Coperta: **Ion Drăghici** Lector: **Florin Negiba** Corector: **Mariana Buciu** Tehnoredactor: **Vali Cristea**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Dobrică, Elisei Virgil

Ceasul din gară / Elisei Virgil Dobrică; pref.: George Stanca – Plosca

Editura EVD, 2011

ISBN 978 – 606 – 93043 – 0 – 3

I. Stanca, George (pref.)

821.135.1 – 31

ISBN 978 – 606 – 93043 – 0 – 3

Tiparul executat la *Graficprint* www.graficprint.eu e-mail: comenzigraficprint.eu

Elisei Virgil Dobrică
Ceasul din gară
Editura EVD
cliseivirgil@@yahoo.com

Prefaţă

Povestitor înnăscut, prozator de forţă *in nuce*, Elisei Virgil Dobrică se aventurează într-un tip de literatură de mult considerat desuet, un soi de prelungire a acelei teme permise de sistemul comunist românesc, numită „literatura obsedantului deceniu”.

Pentru cine nu ştie, este vorba de anii ’50 – ’60, politic definiţi ca perioada stalinistă; urmând destalinizarea. La noi, fiind perioada Dej, şi apoi venirea la cârma PCR, deodată cu „fulminanta” eliberare din chingile stalinismului, a lui Nicolae Ceauşescu. Cel care avea să „naţionalizeze” Partidul Muncitoresc Român…

Genul acesta de literatură, în care se mai „scăpau” unele adevăruri interzise publicului, unele critici, erori, abuzuri partinice, locale ori sovietice, atinsese maximele cu câteva opere, considerate în epocă, nişte capodopere: *„Galeria cu viţă sălbatică „*a lui Constantin Ţoiu şi *Cel mai iubit dintre pământeni „*a lui Marin Preda.

Ei bine, după 1990 acest gen de literatură, care în plan temporar viza perioada comunistdejistă de la noi, a luat calea adevărului, s-a extins sub forma expunerii unor crude şi dureroase adevăruri despre prigoana comunistă.

Eu, unul, o consider ca fiind o continuare, dar de o fidelitate monstruoasă, a literaturii obsedantului deceniu. Una a lagărelor comuniste de concentrare, Piteşti, Gherla, Aiud. Una a Canalului. Toate, îndeobşte, referitoare la calvarul pe care intelectualul român interbelic – cel cunoscut din scrierile unor Camil şi Cezar Petrescu sau al Hortensiei Papadat-Bengescu – l-a suferit sub comunism. Cu miile lui de personaje chinuite, sacrificate, mutilate de ororile bolşevice. Deşi nu sunt critic, îndrăznesc a afirma că la noi, cu toate adevărurile crunte spuse în literatura postrevoluţionară, nu a apărut mult aşteptatul roman de sertar. Niciuna din sutele de cărţi ale „literaturii concentraţionale” nu a trecut dincolo de o memorialistică impresionantă, de o veracitate uneori incredibilă. Pe scurt, eu, unul, nu ştiu a numi romanul, cartea de proză care să se ridice – repet, ca literatură – la nivelul celor din

„obsedantul deceniu”. Nu e căderea mea să fac analiza cauzelor. Ar fi o excepţie care aparţine şi nu prea literaturii române: cărţile cu care Hertha Müller a luat Nobelul. Mă gândesc întâi la *încă de pe atunci Vulpea era Vânătorul* 6 (*Der Fuchs war damals schön der Jäger*), în care nemţoaica Müller tratează realitatea obsesivă de dincolo de obsedantul deceniu. Perioada aceea a filajelor securistice discrete, a spitalelor psihiatrice ca puşcării de lux şi a unei terori mute. Adică, din epoca aceea cacofonică: Epoca Ceauşescu.

E doar o constatare de lector. Pur şi simplu.

Or, tocmai aici am a aduce laude lui EVD care, simţind acest gol, încearcă prin *„Ceasul din gară”* să umple, să suplinească lipsurile.

Poate că cei care au încercat să scrie în timpul imediat postrevoluţionar au fost copleşiţi de durere, indignare, răzbunare. Subiectivisme. Trebuia ca o persoană detaşată, posesoare a instrumentelor scrisului, să modeleze poveştile lor strict reale, strict subiective, pătimaşe. De care cu greu te puteai detaşa, obiectiva. Este, dacă vreţi, chiar reţeta, soluţia lui Preda din *„Cel mai iubit dintre pământeni”*: a repovesti o poveste adevărată, a o literaturiza. Căci, se ştie bine, povestea lui Petrini este romanţarea vieţii cunoscutului scriitor Ion Caraion. Despre care legenda literară spune că Marin Preda, directorul editurii „Cartea românească”, a cumpărat-o! Dar, iar nu este locul a dezvolta aici o cercetare…

Dl Elisei Virgil Dobrică a procedat aproximativ la fel, cu specificaţia că dumnealui a salvat, nu a cumpărat, o poveste la cererea povestitorului. A lucrat ca şi Preda, însă, cum se spune în limbaj mirean „cu materialul clientului” Sigur, asta în planul strict al osaturii poveştii, al scheletului ei. Căci, în rest, carnea, fibra, pielea puse pe acest schelet sunt literatură de cea mai bună calitate. Pe genul de roman clasic, nesofisticat de curentele ce bântuie, cu folos sau nu, literatura mondială. Recitiţi *„Foamea”* lui Hamsun şi veţi pricepe cât – aproape deloc! –

a „evoluat” azi literatura. Lăsând, evident, de-o parte experimentalismele şi artificiile moderniste ce au parazitat-o. Citiţi fără prejudecăţi politice, tematice sau propagandistice, inerente epocii şi zonei, opera unor prozatori sovietici – contemporani fatalmente cu Borges şi Márquez! – precum Cenghiz Aitmatov, Victor Astafiev sau minunatul siberian Valentin Rasputin. (Putem ajunge chiar şi la actualul, rafinatul Erofeev). Şi mă veţi înţelege.

În proza lui decantată, filtrată de ura insului povestitor, care a suferit ororile comuniste total nevinovat, EVD ştie să dozeze aceste sentimente fireşti, naturale. Omeneşti. Ba, chiar poetizează uneori, în registru clasic, cu multă măiestrie.

Îi reproşez doar că, pe alocuri, foloseşte cu scopul clar de a demoniza sau caricaturiza cu o pastă prea groasă personajele comuniste, un limbaj exagerat comunistoid. Grotesc. De tristă memorie. Ca-n filmele cu personaje sovietice confecţionate la Hollywood prin anii ’70 – ’80. Acolo, sovieticii – ca personaje – abuzau în conversaţii de acel „commrade” („tovarăşe”), beau vodcă vizibil şi în exces… şi, musai, măcar dintr-un cotlon îndepărtat, se auzea implacabila armonică intonând cu fermitate implacabilul „Kalinka”.

Găsesc de cuviinţă a afirma: „*Ceasul din gară* „este o proză îndrăzneaţă, care, aşa cum făceau pe vremurile comuniste marii prozatori sovietici, nu ţine cont de modele trecătoare, locale şi internaţionale, fie şi din literatură. Ea rezistă şi va rezista prin forţa poveştii şi, mai ales, prin măiestria autorului de a povesti.

Şi, Elisei Virgil Dobrică posedă această măiestrie.

George Stanca

Cuprins

Ceasul din gară pag. 13

Vulpile roşii pag. 141

Îmi programasem un interval de timp anume ca să ajung, pe jos, la gară. Dublu decât cel care mi-ar fi trebuit să nu pierd trenul. Aş fi putut să iau un mijloc de

locomoţie. Însă voiam să-mi duc paşii agale, mai mult la întâmplare. Şi totuşi, să ţin seama de punctul unde doream să ajung.

Nici măcar nu observam clădirile pe lângă care treceam. În momentul când traversam strada, numai instinctul mă ferea ca să nu mă pomenesc în faţa vreunei maşini.

O fetiţă cu codiţe lungi şi fundiţe, cam de vârsta elevelor din ciclul primar, îmi atrăsese atenţia când a trecut prin faţa mea. Mi-am amintit, zâmbind, de Venera. Doar fusese prima mea dragoste! Eram în clasa a patra. Nu exista dimineaţă să nu trec prin dreptul casei ei şi să nu o strig la poartă. Apoi, amândoi, mână în mână, porneam către şcoală. Ne povesteam unul altuia ce dorim să ajungem când vom fi mari. Eu voiam să devin militar. Să îmbrac uniforma de ofiţer. Venera îşi dorea să ajungă învăţătoare.

În clasă, stăteam în prima bancă. În rândul din mijloc. Ea, tot în prima bancă. Dar în rândul din dreapta. Ne despărţea culoarul dintre rânduri…

Şi acum mă încearcă acelaşi sentiment de ură, amintindu-mi cum învăţătorul Frâncu a bătut-o pe Venera. Am sărit din bancă, am luat călimara cu cerneală, m-am pus în faţa ei ca s-o apăr şi am strigat:

— Domnu’ învăţător, nu mai daţi în ea, că vă sparg capul!

Nu mai ştiu nimic despre această fată de avocat. Am plecat din sânul familiei, de la Titu la Găieşti, pentru a-mi continua gimnaziul. Apoi, la liceu. Dar nu la Industrial, cum dorise tata, ci la Liceul Militar, în Târgovişte.

După ce am terminat gimnaziul şi descoperisem dragostea pentru haina militară, tata mi-a zis:

— Dacă te prind că pleci de la Industrial, de unde zic eu, am să-ţi rup picioarele!

Şi mama era împotrivă:

— Ce cauţi tu în armată? Vrei să te mănânce păduchii?

Am plecat la Târgovişte, cu treizeci de lei în buzunar şi cu hainele care erau pe mine, fără să ştie părinţii. Am intrat la Regimentul 2, Infanterie. Acolo, am găsit pe avocatul Mitică Rădescu, tatăl Venerei. Era concentrat. Nu ştiam că va începe războiul.

— Ce faci, mă, finule?

— Ce să fac, m-am înscris la Liceul Militar!

— Foarte bine ai făcut! Vino cu mine, să te prezint comandantului şcolii!

Comandantul, când a auzit că sunt finul lui, a crezut că cine ştie ce mare ştab e tata. A chemat un locotenent major, care mi-a dat haine militare.

— De mâine începem cursurile, băiatule! mi-a zis el.

Examenul de admitere s-a compus din câteva întrebări de cultură generală şi rezolvarea unei reguli de dobândă. Ultimul subiect l-am făcut pe loc. Profesorul m-a privit uimit, zâmbindu-mi:

— Trebuia să te faci negustor, nu să vii aici! Cine te-a pregătit?

Nu i-am spus că mai făcusem patru ani de gimnaziu. I-am răspuns prompt:

— La şcoală!

— Păi la şcoală faceţi regula de dobândă?!

— Da, în clasa a patra! l-am păcălit eu.

Îmi plăcea la cursuri. În prima duminică am fugit acasă, să le spun mamei şi tatii. Când m-a văzut mama, nu m-a recunoscut. Credea că sunt la o soră a ei, într-o comună vecină.

Primii doi ani au trecut repede. Apoi ne-au mutat la Liceul Militar din Curtea de Argeş. Aici am început să realizez că se pregătesc cadre de război. Auzeam discuţii de genul: „La 18 ani ieşi sublocotenent şi eşti trimis pe front!” Colegii mei erau fii de boieri, părinţii lor aveau pământuri şi bani, sau odrasle de cadre superioare de armată. Puţini eram amărâţi, veniţi de la ţară. Însă trebuia să mă dau mare, ca să le ţin piept. De multe ori evitam dialogurile cu ei, ca să nu ajung la vreun conflict.

Una dintre cele mai grele zile pe care le-am avut la Curtea de Argeş a fost atunci când m-a vizitat tata. Eram elev de serviciu şi a venit un coleg să mă anunţe:

— Băi, mergi la poartă că ţi-a venit sluga de la moşie!

Tata avea un cojoc mare pe el, cum era pe timpuri. Era iarnă.

— Ce faci, tată? mi-a zis cu un glas cald.

— Ce să fac, tată! Mulţumesc, bine.

— Am venit să te văd, să-ţi las nişte bani, ţi-a mai trimis mama ceva…

— Să nu-mi laşi mâncare, pentru că avem destulă aici.

Am oprit banii, l-am sărutat pe tata şi am plecat fugind la colegul care mă anunţase, băiatul avocatului Alexandru Grigorescu, din Pietroşiţa. L-am luat la bătaie:

— Cum îl faci tu pe tata slugă la moşie? De unde ştii tu ce e tata?!

L-am bătut până i-am spart capul. Norocul lui a fost că au sărit ceilalţi colegi aflaţi în preajmă. Norocul meu, că am fost anchetat de un căpitan, Marin Ivaşcu, un om din popor, nu unul de bani gata. M-am ales doar cu trei zile de carceră…

După ce am terminat liceul, am fost repartizat la Şcoala de Ofiţeri de la Batalionul de Gardă „Mareşal Ion Antonescu”, în Piaţa Victoriei, nr. 2, din Bucureşti. Erau numai băieţi de bogătaşi, refugiaţi aici, pentru că începuse războiul.

Chiar în prima zi, seara, după ce am fost tuns şi am făcut baie, se prezintă un sergent major la mine şi-mi zice:

— Tu eşti planton schimbul doi!

Nu era o problemă acest ordin. Eram obişnuit cu aşa ceva. Formam un efectiv de o sută douăzeci de persoane, toţi veniţi direct de la liceu. Un fel de elită pentru mareşalul Ion Antonescu.

În planton, a venit un locotenent, mai mic la înălţime decât mine, cu o cicatrice pe obraz. Părea un om rău, rigid. Avea o uitătură dură. M-a luat imediat în primire:

— Câţi oameni dorm aici? Câte cearşafuri ai? Câte pături ai, munteanule?

— Nu ştiu, domnule locotenent, că nu mi-a dat nimeni nimic în primire!

— Vii de la liceu?

— Nu, domnule, vin de la Liceul Militar!

— A, tu eşti militar înnăscut! Cu tine nu am treabă!

Prinsesem o frică faţă de el inexplicabilă. Mă rugam lui Dumnezeu să nu cad în mâinile lui.

A doua zi de dimineaţă ne-a scos pe toţi pe platou, lângă o troiţă, pe care scria: „Izbândă sau moarte!”, iar mai jos, „Mareşal Ion Antonescu”.

Deşi eram doar un copil, îmi făcea o teribilă plăcere să citesc acele rânduri, ori de câte ori treceam pe lângă troiţă. Mă opream efectiv şi le citeam de câteva ori. Izbândă sau moarte. Ori, ori. Niciodată nu mi-a plăcut calea de mijloc. Calea de mijloc îţi injectează în coloana vertebrală substanţa care îţi moleşeşte oasele. Te înveţi, în situaţii critice, să te îndoi în funcţie de propria-ţi slăbiciune. Neţinând seama de principii. Doar de situaţie. Căutând interesul. Favoarea. Faci din sistemul tău de valori un ghemotoc de hârtie cu care te ştergi la fund. Apoi îl arunci în latrină. Însă, atunci când este să ieşi în faţă, când conjunctura îţi dă posibilitatea să profiţi, îmbraci pe loc haina formală a luptătorului.

La ora 8.30 am fost chemaţi în sala de mese, dar nu am vrut să mănânc. Mi se părea că aerul din încăpere miroase a acru. Printre mese a apărut un locotenent înalt şi frumos. Când lua poziţia de drepţi i se arcuiau picioarele, i se duceau înapoi. Mi-am zis: „Dacă voi cădea la ăsta în pluton, va deveni modelul meu de viaţă!” M-am interesat cine este. Era băiatul generalului Petrescu. Emil Petrescu. La el am căzut. Se plictisea să ne predea. Îi plăcea mai mult să ne frece. Pe cât de mult l-am simpatizat la început, pe atât am început să-l urăsc. A observat şi el antipatia mea şi începuse să mă persecute. Căuta tot timpul să mă pedepsească, însă eu mă purtam în aşa fel

încât să nu aibă ce să-mi reproşeze. Dimineaţa, la inspecţie, dacă îţi găsea cea mai mică urmă de noroi pe bocanci, făceai trei zile de carceră. Era jale dacă pierdeai vreodată cadenţa pe câmpul de instrucţie. În trei luni de militărie ne transformase în roboţi, în nişte personaje fără raţiune. Răspundeam la comenzi. Atât. Dacă ne zicea „Fuga marş, în foc!”, intram acolo şi ardeam de vii.

Am realizat, atunci, pentru prima dată în viaţă diferenţa dintre aparenţe şi adevărul de dincolo de ele. Ce înseamnă să fii om sau să rămâi om atunci când funcţia îţi dă posibilitatea să-ţi subordonezi semenul. Într-o astfel de conjunctură, îţi dezvălui caracterul. Fără să vrei, funcţia îţi aruncă, pe tavă, trăsăturile de caracter şi-i dă posibilitatea celui cu care intri în contact să te catalogheze. Puterea ar trebui s-o deţină doar cei smeriţi, cei conştienţi de propria valoare şi, nu în ultimul rând, cei cu teamă de Dumnezeu: înainte de a lua o hotărâre, de a întreprinde o acţiune, să nu dea drumul impulsurilor îmbibate de mândrie, ci să se întrebe simplu ce ar fi făcut dacă Hristos era prezent lângă ei.

Aveam doar 19 ani în 1944. În pădurea Băneasa, nemţii îşi instalaseră două şcoli militare. La biroul de instrucţie a sosit un subofiţer german, Stagher, şi ne-a propus să facem un concurs de tragere, la poligonul de la Plumbuita. Ne-am trezit la două noaptea şi ne-am echipat în salopete. Nemţii au venit în maşini Škoda, cu roţi oblice. Noi, pe jos; ei, în maşini… Aveau până şi sobe de încălzit, pentru că era iarnă. Locotenentului Petrescu i-a venit o idee nebună: ne-a ordonat să cântăm când treceam prin faţa spitalului Colentina. Era frig de îngheţau pietrele. Nu ne simţeam buzele. Erau amorţite. Pur şi simplu nu aveam glas.

S-a enervat şi a început să facă instrucţie cu noi. Cum ajungeam lângă el, înapoi fuga marş! Ne-a alergat până ne-a scos sufletul. Când am ajuns în dreptul Lacului Tei, a ordonat:

— În lac, fuga marş!

Am intrat cu toţii în lacul cu pojghiţă de gheaţă. Până ia piept.

— Afară, fuga marş!

Nu mai voiam să ieşim din apă… Ne uitam lung la el. A început să ne ameninţe. Apoi ne-a pus să facem exerciţii, ca să se scurgă apa de pe noi. Ne-a obligat să cântăm aşa uzi cum eram. Am cântat până am ajuns la Plumbuita, în poligon. De fapt, mormăiam ceva, un fel de bocet. Acolo, comandantul şcolii, colonelul Victor Popescu, un om de statură mijlocie, care zâmbea tot timpul, observând că făcusem focul şi ne uscam pe lângă el şi că aveam noroi pe salopete, ne-a întrebat:

— Ce e, mă, pe voi?

— Am făcut instrucţie, domnule colonel! i-am răspuns eu.

— Ce fel de instrucţie?

— Instrucţie să ne menţinem forţa fizică!

— Ce instrucţie?!

— Aşa, instrucţie de-a noastră! Cred că a avut-o domnul locotenent în program, că altfel nu ne tăcea aşa ceva!

L-a chemat la ordin pe Petrescu:

— Măi, Petrescule, băieţii ăştia nu mai pot să tragă!

L-am văzut pe locotenent cum a lăsat capul în jos. Apoi a venit şi ne-a întrebat:

— Puteţi să mai trageţi?

— Cum să nu, domnule locotenent?! Mâinile nu ne sunt îngheţate…

Am apucat mitraliera numărul doi. Un ZB. La ora nouă a început concursul. Nemţii se dădeau jos din maşini, de la căldură, pe linia de tragere. Mă uitam la ei cu ură şi îmi ziceam:

— Mă, ai dracu’, ia uită-te cum coboară de la căldurică, iar noi mai făcurăm şi baie în lac! Domnul nostru locotenent, în loc să-şi vadă de treabă, ca să putem câştiga, s-a răzbunat ca prostul pe sat!

Aveam douăzeci de cartuşe, pe care trebuia să le trag

în serii scurte, de patru-cinci, patru-cinci… Eu am tras simplu şi eficient: unu-două, unu-două… Eram obligat să mă încadrez şi-n timp. Piesa – inamicul – era la şase sute de metri. Nu vedeai ce ai făcut. Cel responsabil cu rezultatul a făcut semn cu mâna, în sensul că nu mai exista nicio piesă. O retezasem cu totul. Locotenentul Petrescu, cel care ordonase să intrăm în lacul îngheţat, se apropie de mine cu o faţă radiind de fericire:

— Bravo, băiete, ai salvat plutonul!

Am ajuns pe peronul gării. Nu aveam ceas. M-am uitat la cel din sala de aşteptare Mai erau trei ore până când personalul pleca spre Râmnicu Vâlcea. Înseamnă că, fără să-mi dau seama, venisem alergând. Era prea din timp să-mi cumpăr bilet. Voiam s-o întâlnesc cât mai repede pe Ioana, să rămân cu ea şi cu fetiţa noastră pentru totdeauna. Să salvez cei şapte ani petrecuţi în beciurile securităţii şi torturile sufleteşti ale închisorilor comuniste, fără să fiu legionar. Din contră, fusesem un marxist convins. Chiar dacă, între timp, forţat de împrejurări, mă căsătorisem cu o femeie, cu care nu flirtasem deloc, cu care nu avusesem o poveste de dragoste.

Cele trei ore de aşteptare mi se păreau mai greu de suportat decât toată perioada petrecută în puşcărie. M-am aşezat pe o bancă, dar m-am ridicat imediat. Am început să-mi duc paşii haotic pe peronul aproape pustiu, ca un om beat. Nu mai aveam răbdare.

Mi-au venit în minte scene cu mareşalul Antonescu, petrecute pe câmpul de luptă. Parcă nici nu luasem parte la ele. Pentru Mareşal, aş fi intrat în foc. Era ca şi tatăl meu. Îl iubeam.

Prima zi de gardă la şcoala militară. La ora opt am dat raportul comandantului de regiment. Un sergent, trompetist, vine la mine foarte agitat. îl întreb:

— Ce s-a întâmplat, Grolnicu?

— Vine Mareşalul!

La ora zece a sosit Mareşalul. Pe poarta îngustă, între Şcoala de Ofiţeri şi Consiliul de Miniştri. Se apropia

cu o viteză uimitoare.

Circulaţia se oprise. Când cobora, trebuia să-i dai raportul la scara maşinii. Nu trebuia să pună ambele picioare jos, pe pământ, că era jale. Fiind caporal de serviciu, eram obligat să iau poziţia de drepţi şi să-i dau raportul. Când se uita la tine, te timora. Nu mai ştiai cum te cheamă. Era scund, slăbuţ. Dar avea o uitătură total aparte, pe sub genele lungi, de intrai în pământ. Un tip extraordinar de sever. Am reuşit să-i dau raportul fără nicio emoţie. În fond şi la urma urmei era un om, iar mie, mi-a plăcut dintotdeauna să îmbrăţişez cariera militară.

Locotenentul Petrescu m-a felicitat:

— Mă, eu credeam că tu eşti cel mai prost… Dar eşti cel mai bun! Acum mi-am dat seama…

De la scena cu Mareşalul, băiatul de general mă mai lua câteodată de mână şi mă întreba:

— Ce e tatăl tău?

— Mecanic de locomotivă!

— Nu e moşier?

— Nu!

— Cât pământ aveţi?

— Zece pogoane!

— Fraţi mai ai?

— Am un frate, pe care l-am scăpat de la înec!

— Şi ce este?

— Inginer ceferist!

— Surori ai?

— Am! îi răspundeam eu automat.

A venit perioada când se clătina războiul. Partea cea mai grea a fost când au început să bombardeze americanii Bucureştiul. La douăsprezece noaptea eram treziţi şi trimişi în adăposturi. Pe 4 aprilie 1944, când a avut loc bombardamentul, ne-au evacuat din şcoala de la Bucureşti. Am mers în cantonament în judeţul Prahova, într-o comună Poienari. Pentru noi a fost un rai că ne-au scos din Bucureşti şi ne-au dus acolo. Ne uitam pe cer să observăm dacă vin avioane americane. Şi cum veneau, se dădea

alarma la aviaţie şi ne adăposteam. Nu-i simpatizam pe americani. Aveam necaz pe ei, că ne doborau avioanele. Toţi îl iubeam pe Agarici. Era unul dintre cei mai buni piloţi ai noştri de vânătoare. Bun prieten acest Agarici, băiat de general, şi Mircea Busuioceanu, cel care îi apăra coada avionului. Ne plăcea cum se lupta pe sus. Îi depistam imediat avionul. Se ascundea după un nor şi de-acolo intra în picaj, bombardând avioanele americane. Exultai văzând câte două magaoaie în flăcări, îndreptându-se să ia contact dur cu solul!

Noi răspundeam de partea dreaptă a şoselei către Ploieşti. Tot ce cădea pe această suprafaţă, din aer, era al românilor şi trebuia adunat. Partea stângă aparţinea nemţilor. De multe ori ne luam la bătaie cu nemţii, pentru că ei împuşcau piloţii în aer. Trăgeau în paraşută sau direct în ei. Noi căutam să-i salvăm. Se ducea o luptă pe viaţă şi pe moarte. Nu ţineam cont dacă mor sau dacă trăiesc. Aveam mare necaz pe nemţi.

Mi-am mai aruncat o dată privirea către ceasul acela leneş de pe peretele din stânga al sălii de aşteptare. Nu trecuseră decât douăzeci şi două de minute. La un moment dat, am vrut să merg la şeful gării să-i spun că ceasul este vechi, tocit de timp, nu funcţionează cum trebuie. Ar trebui reparat sau montat altul nou. Aşteptarea mea se număra în bucăţi de veşnicie, pe când limbile acelea reci ale ceasului, enervant de meticuloase, îşi arătau indiferenţa. Numărau până şi secundele… Nu aveau alt rol decât să distrugă sufletul unui om, care nu-şi dorea altă favoare, decât să i se ofere două ore din cei şapte ani petrecuţi nevinovat în puşcăriile paranoice ale unui sistem social şi politic bolnav.

Am simţit nevoia să merg la o farmacie să-mi cumpăr un somnifer puternic, să-l înghit şi să plătesc pe cineva să mă trezească înainte cu cinci minute de plecarea trenului către Râmnicu Vâlcea. Era, totuşi, riscant. Poate nu mă mai trezeam, poate binefăcătorul meu uita de mine.

Am mers la cişmeaua de la capătul peronului şi mi-

am aruncat apă pe faţă încontinuu. Am observat, după aceea, că puloverul subţire, de sub haină, era ud fleaşcă, cu toate că sacoul era uscat. Nu obişnuiam să transpir. Şi nici cald nu era afară. Niciodată, de Sfântul Gheorghe, soarele nu avea plămânii atât de puternici.

Am continuat să-mi plimb paşii pe pavajul din piatră cubică a Gării din Băneasa. Mi-a venit în minte, automat, şi nu-mi pot explica de ce, bucuria cu care am întâmpinat arestarea Mareşalului.

Un ofiţer de contrainformaţii ne spune:

— Băieţi, e de rău! Cred că l-au arestat pe Antonescu! Nu ştiu sigur. Dar, oricum, situaţia nu mai este clară. De când l-a chemat Regele, nu se ştie ce va ieşi!

Nu prea ne informa nimeni cu privire la astfel de evenimente. Tineri cum eram, ne plimbam seara pe şosea. A venit ora 23.00 şi aud trompeta:

— Alarmă!

Plecasem să mă culc. Ne făcuseră subofiţeri şi discutam că noi, ăia mai săracii, o să fim carne de tun. N-o să-i trimită pe front pe ăia bogăţii, băieţi de generali.

Alarma. Se adună tot regimentul pe izlaz, la Crivina. Cu şcoli de ofiţeri, cu toată lumea.

Generalul Victor Popescu ne anunţă:

— Băieţi, s-a terminat războiul cu ruşii. România a făcut armistiţiu cu Rusia! De astăzi, întoarcem armele împotriva nemţilor! Depunem jurământul generalului Rădescu! Avem misiunea să mergem să ocupăm Preşedinţia Consiliului de Miniştri la Bucureşti, aeroportul şi pădurea Băneasa. La ora patru şi jumătate plecăm spre Bucureşti!

Exista o legătură între noi şi nemţi, de multe ori ne manifestam cu ură împotriva lor, dar aveam şi un respect. Erau ordonaţi, disciplinaţi, nu întâlneai la ei nici măcar pe ultimul soldat să fie dezordonat. Le plăcea să fie cocheţi şi de multe ori îi rugam: „Dă şi mie!” Avea fiecare dulapul lui cu parfum, cu pastă de bărbierit, pastă de dinţi. Nu am avut ocazia să stau lângă ei şi să lupt împotriva ruşilor. Eu

am luptat numai împotriva lor.

În momentul când ni s-a spus că mergem să apărăm Bucureştiul, nu mai simţeam nimic pentru idolul meu, Mareşalul Antonescu. Cu o secundă înainte de a fi arestat, dacă cineva zicea de rău la adresa lui, îl împuşcam fără nici cea mai mică mustrare de conştiinţă… Există o regulă, o axiomă chiar: când cineva este în slujba cuiva, dependent, se identifică cu ideile acestuia, suferă împreună cu el, împărtăşeşte bucuriile, într-un cuvânt îi este devotat în orice situaţie, de orice natură ar fi ea. În armată, e cu totul altfel. Atâta timp cât eşti la putere şi eu ţi-am depus jurământ, sunt alături de tine. În momentul când la Crivina, pe izlaz, ni s-a spus că Mareşalul a fost arestat, am strigat cu toţii ura de bucurie. Care e cauza? Ofiţerul român a depus jurământ şefului. Şeful a căzut. Vine altul pe care să-l slujească.

Chimia aceasta, de transformare automată a sentimentului de iubire exaltată într-unul de ură profundă, indiferent de situaţie şi motiv, ţine de interesul „inconştient” al tipologiei umane. E greu de explicat, din punct de vedere psihologic, ce ecuaţii perfide au loc în propriul caracter, atunci când îl arunci la gunoi, într-o fracţiune de secundă, ca pe o măsea stricată, pe idolul tău de până atunci. Automatismele, create în urma respectării unor reguli stricte, însuşite fără a le trece printr-un filtru logic de acceptare, pot duce, de foarte multe ori, la dezastre în masă. Pot naşte dictaturi, deoarece accepţi necondiţionat ideea liderului. E ca o sectă.

Bucuria că războiul s-a terminat a învins devotamentul faţă de Antonescu. Dar războiul nu se terminase.

Mă obsedau, în continuare, deşi nu mai voiam să le bag în seamă, limbile ceasului din sala de aşteptare. Parcă voia să-şi demonstreze sieşi cât este de perfect. O creaţie din metal, care îţi dictează ţie, omului, momentul exact. Care îţi stabileşte perioade din viaţa ta. Care, ca un călău cu o mască neagră pe faţă, îţi fură tacticos din secundele

vieţii şi le înnoadă în crematoriul hohotului de râs ştirb, al imposibilei întoarceri.

Îmi venea să scot o piatră din peronul gării şi să arunc cu putere nebună în geamul gălbejit, ce ascundea limbile acelea ca nişte ace mari de seringă, prin care se injectează, cu o exactitate demonică, pungi de formol. Mai aveam de aşteptat două ore şi nu ştiam ce să fac. Mai bine număram eu secundele, în gând, chiar şi cu voce tare, şi sigur măsurăm timpul în alţi parametri, mai aproape de realitatea afectivă. Puteam să număr mai repede sau mai rar Transformam o oră într-o jumătate de oră, apoi, cu pauze mai mari între numerale, invers. Parcurgeam, cu siguranţă, acelaşi interval de timp, dar după alte reguli, nu impuse. Ultima oră de aşteptare o reduceam la jumătate…

Deşi din copilărie îmi propusesem să devin un mare colecţionar de ceasuri, acest vis mi s-a spulberat într-un mod nefericit. Ultimul meu ceas, marcă elveţiană, l-am zdrobit cu cizma, în urma unei întâmplări petrecute pe câmpul de luptă, care m-a ajutat să definesc fiinţa umană. 23 august 1944. Auzim, din om în om, pe loc repaus. Coloana s-a oprit şi aşteptam ordinele. Ce era să facem? Ne-am aşezat în iarbă, pe marginea şoselei, şi discutam:

— Ce se întâmplă?

Băiatul generalului Ciupercă îmi zice:

— Tudore, nu miroase a bine!

— Ştiu şi eu, domnule locotenent, ce s-o întâmpla? în tot cazul, soarta nu e bună. Mie îmi miroase urât de tot… N-aţi observat că vin nemţii? ia uitaţi-vă ce vine dinspre Ploieşti!

Venea o companie de tancuri. A trecut pe partea stângă. Pe lângă noi. Ultimul tanc a rămas la o distanţă de cinci sute de metri, pe un pod. Direcţia Ploieşti-Bucureşti. Eram lângă primăria Ţigăneştiului, aproape de şcoală. Un grup de case cu ţărani, care îşi construiseră nişte adăposturi. Am controlat zona şi am zis să coborâm mitralierele. Pentru orice eventualitate. Am vorbit cu Ciupercă şi i-am zis:

— Nicule, nu e rău să dau mitralierele jos!

— Ai dreptate! Bagă-le în adăposturi, ca să fim pregătiţi de luptă… Muniţie avem. Două maşini.

Am dat mitralierele jos, le-am băgat în adăposturile antiaeriene şi aşteptam. Când a început să se mijească bine de ziuă, pe la cinci-şase, îi observam pe nemţi cum veneau dinspre Scroviştea, aliniaţi în formaţie de luptă. Văd tancul de pe pod că întoarce şi trage pe firul apei. La un moment dat, auzim: Aviaţia inamică! Acestea au fost ultimele două cuvinte: Aviaţia inamică! Unde am fi putut să ne ducem? Trupa toată era în repaus şi dormea pe marginea şoselei. Minţeam că nu avem treabă cu ruşii, că mergem la Bucureşti să-l apărăm pe Antonescu, că urâm comuniştii care ar veni la putere. Nemţii voiau să ne predăm.

La ora opt s-a dat cuvântul de luptă şi ei erau deja pe poziţii. Au tăiat coloana la pod şi au început să ia prizonieri. Ne-am gândit: păi ăştia ne iau şi pe noi, hai să fugim! Eram cu băiatul generalului Ciupercă, Nicu, cu Pupezeanu, mai mulţi. Ordon plutonului:

— Acoperiţi bine cu paie mitralierele în adăposturi!

Nu puteam face nimic, că trăgeau nemţii dinspre Scroviştea de era prăpăd. Şi pasărea o luau din zbor! Mureau oameni. Ne-am dat un punct de întâlnire şi am luat-o fiecare de capul nostru. Un coleg, Ştefan Văleanu, îmi zice:

— Să-l urmăm pe domnul locotenent Alexandru Petrescu, că acesta a fost şi vânător! Cu el scăpăm, poate…

Făceam salturi. Nu puteai să fugi, că era câmp deschis. Te împuşcau imediat. Am avut norocul cu o cultură de grâu proaspăt secerată.

Ne ascundeam din grămadă în grămadă. Nu ne puteau ochi. Aproape de râu trăgea nebunul ăla de tanc, de pe pod, că ne zăpăcise complet. Zburau schijele în toate părţile, ca şi când ai fi scuturat o floare gigantică de păpădie uscată. Doamne, încotro o luăm? Mai trebuia să

avem grijă şi de locotenentul Petrescu. Câte ne povestise el nouă despre bravurile lui de pe front, aici a obosit de tot… A trebuit să-l luăm târâş, să-l ducem noi. Unul de-o mână, altul de cealaltă şi să fugim cu el. Nu-l mai ţineau picioarele. Al dracului, un proiectil a făcut explozie în faţa noastră. În sfârşit, am reuşit să intrăm în Valea Ialomiţei, spre apă. Acolo nu mai puteau să tragă.

Am ajuns tot plutonul, nevătămat, la punctul de întâlnire, într-un sat: patruzeci de ostaşi.

Eram prea puţini în faţa nemţilor ca să le facem faţă. Cu toate acestea, ne-am organizat şi am decis în unanimitate: orice neamţ, împuşcat! Atât de răi deveniserăm. Ne-am aşezat într-o intersecţie şi am amplasat mitralierele în puncte strategice. Acolo era o şcoală. Am poziţionat două tunuri cu faţa spre gară. De acolo veneau nemţii. Pe unii îi împuşcam, pe alţii îi răneam. Iar pe cei care nu reuşeau să fugă, îi luam prizonieri în şcoală. Ce mâneam noi le dădeam şi lor. Am pus pază întărită, ca să nu scape niciunul din cei aproximativ patru sute. Paza se schimba din trei în trei ore.

Unul dintre noi, Ştefan Juvezeanu, s-a înţeles cu un prizonier să-l facă scăpat, în schimbul ceasului. I-a luat ceasul, şi l-a pus la mână, l-a scos pe neamţ prin spatele clădirii, iar după ce acesta s-a îndepărtat câţiva metri, a îndreptat arma spre el şi l-a împuşcat pe la spate… Primul impuls a fost să-l pun pe Juvezeanu să înghită ceasul sau să i-l vâr eu pe gât, forţat. I-am întocmit acte de criminal şi l-am trimis la Curtea Marţială. Comandantul l-a achitat, l-a decorat şi l-a trimis înapoi la unitate.

După această poveste, nu am mai suportat ceas la mână. Celui pe care-l aveam, unul elveţian, scump, i-am desfăcut cureaua, l-am lăsat să cadă, apoi l-am zdrobit cu călcâiul cizmei, până nu a mai rămas nimic din el…

Mi-au venit în minte rândurile din Geneza, prima carte a Bibliei, când Dumnezeu, văzând răutatea omului şi că toate gândurile din inima lui erau îndreptate în fiecare

zi numai la rău, s-a mâhnit atât de tare că a vrut să şteargă de pe faţa pământului această creatură numită om. Nu-mi imaginam, pentru nimic în lume, că în creierul cuiva poate încolţi o asemenea idee. Să-l încredinţezi pe semenul tău că-i redai libertatea, întărindu-i convingerea în urma 34

unui troc, apoi să-l ucizi cu sânge rece ca să devii erou şi posesorul unui obiect de valoare, asta înseamnă mai mult decât crimă şi furt. O transformare totală în alt regn, care nu are nimic în comun cu fiinţa raţională.

Iar cel ce este pus să judece o asemenea oroare, omul superior, care a jurat pe biblie pentru imparţialitate, îl achită pe criminal şi-l decorează!

Am ajuns la concluzia că dreptatea o deţine numai Dumnezeu. Şi numai palma Lui poate decide răsplata pentru faptele noastre, bune sau rele. În rest, noi, oamenii, suntem nişte fiinţe care, în loc să facem progrese spre înţelegerea superioară, ne animalizăm, devenim nişte monştri cu coame. Cât de prost a fost Darwin şi de ilogic! S-a canonit o viaţă întreagă pentru o ditamai teorie, un maldăr de căcat ştiinţific. Practica a demonstrat că omul nu a evoluat niciodată. Din contră, totul e invers, fiinţa umană se animalizează continuu.

Mai era o jumătate de oră până la plecarea trenului. Uitasem să-mi cumpăr bilet. Am scos banii din buzunar şi am alergat ca nebuntd spre casa de bilete. În faţa mea se aflau două persoane. Un bărbat şi o fată îmbrăcată în haine de ţară, cu batic înflorat pe cap. Încă nu se deschisese ghişeul. Am mai aşteptat puţin. Simţeam o teamă inexplicabilă Dacă nu se mai dau bilete?! *Un scârţâit molcom şi, de partea cealaltă, o doamnă tinerică se adresă bătrânului*:

— Câte bilete doriţi şi până unde?

Mi-a venit imediat rândul:

— Două bilete, vă rog, până la Râmnicu Vâlcea. Unul la clasa întâi şi unul la a doua. Femeia a ştanţat imediat bucăţile mici de carton galben şi mi le-a înmânat:

— La clasa întâi vă dau Jară… Nu sunt pasageri până

la Vâlcea. Puteţi să ocupaţi un loc pe care-l doriţi în cele două vagoane…

Nu am mai luat restul. Am băgat repede unul dintre cele două tichete de călătorie în buzunarul din spate al sacoului, iar pe celălalt, în buzunarul de la pantaloni.

Ajuns pe peron, am refuzat să mai privesc ceasul din sala de aşteptare. Un ceferist care flutura un steguleţ în mână, cocoţat pe scările unui vagon în mişcare, gara la linia a doua personalul de Râmnicu Vâlcea. Am urcat, la întâmplare, într-un vagon de clasa a doua.

Deşi trenul era aproape gol, m-am aşezat într-un compartiment unde se afla o femeie între două vârste. I-am cerut voie.

— Stai, mamă, unde vrei, că e loc destul…

M-am aşezat în faţa ei. Trenul s-a pus în mişcare printr-un fluierat lung. După câteva minute de tăcere, am intrat în conversaţie.

Femeia fusese la Bucureşti, la o unitate militară, unde avea băiatul încadrat ca subofiţer.

Chipul acela luminos, de ţărancă, mi-a amintit de gazda unde înnoptasem pe 31 august, la Mediaş, când am dat cu adevărat piept cu frontul, l-am zis că dormim în şura cu paie, dar ardeleanca ne-a invitat în casă. Dimineaţa, când ne-am trezit, aveam pe masă câte o cană cu ceai fierbinte şi o bucată de slănină cu pâine prăjită:

— Luaţi, mamă, şi mâncaţi, că nu se ştie unde vă duceţi!

Aveam douăzeci de ani şi nu conştientizam ce înseamnă frontul. Eram numai copii. Gazda noastră avea dreptate. Am văzut pentru prima dată iadul cu ochi proprii. Peste douăzeci de kilometri de mers, când am intrat în Seuca. Ne cheamă comandantul de regiment seara, la adunare:

— Băieţi, mâine dimineaţă, la ora opt, vă încolonaţi şi plecăm pe front!

Era duminica, pe 2 septembrie. În satele vecine băteau clopotele. Noi, încolonaţi, ducând povara în spate,

am ajuns la un moment dat pe poziţie. Era înăbuşitor de cald. Artileriştii, în cămăşi şi chiloţi, trăgeau haotic cu tunurile. Un locotenent ne spune:

— Trebuie să mergeţi acolo unde explodează proiectilele!

Chiar dacă nu aveam o zi de front, nu simţeam nici cea mai mică teamă. Am trecut de artilerie. Am intrat într-un sat în care se ţinea slujba la biserică. Instinctual, picioarele voiau să se desprindă de batalion şi să-şi odihnească tălpile în lăcaşul unde preotul vorbea de nemurire. Aş fi stat numai ochi şi urechi, memorând toată slujba. Cu cântări şi rugăciuni cu tot. Apoi aş fi mers la o familie acasă, aş fi luat masa şi aş fi dormit puţin, într-o cameră cu pereţii albi, din var, şi pat cu saltea din fân…

La marginea satului se afla o pădure. Când am intrat în pădure, am simţit în nări miros de morţi calzi. Involuntar, am ridicat privirea. Erau oameni aruncaţi de proiectile şi prin copaci. Prin vârfurile copacilor.

Să vezi aşa ceva, fără să iei legătura cu câmpul de luptă, să te pomeneşti faţă în faţă cu o pădure de oameni şi copaci sfârtecaţi! Voiai, nu voiai, nu aveai cum să faci abstracţie de imaginile acelea cu corpuri mutilate, mâini, picioare, bucăţi de organe prin care cursese sângele unora ca noi şi care acum zăceau împrăştiate printre crengi, pe coaja pomilor, pe iarbă…

Am realizat cu adevărat ce este omul. Nimic. Mâinile acelea care au mângâiat un corp de femeie, o faţă de copil, care au construit o casă, acum atârnau bezmetic, devenind hrană pentru păsările cerului şi animalele pădurii. Poate în momentul când au fost ridiculizaţi de schije şi proiectile, copiii lor se jucau nevinovat cu cei de-aceeaşi vârstă, umplându-şi sufletele cu bucurie şi hohote de râs. Nu aveau de unde să ştie că taţii lor nu se vor mai întoarce niciodată. Poate nevasta unuia dintre ei, în clipa când bărbatul vieţii era ciuruit de plumb şi oţel, desfigurându-l şi împrăştiindu-i haotic bucăţele din corp, ştergându-i definitiv şi irevocabil conturul de fiinţă, tocmai atinsese

orgasmul, în plenitudinea lui animalică, cu un amant de ocazie.

Nefericiţii nici măcar parte de o înmormântare creştinească nu au avut. Să-i plângă mamele lor şi copiii pe crucea de la cimitir, să le aprindă o lumânare pe mormânt…

Asta a fost la început, când am intrat în pădure. În timp ce înaintam, m-am obişnuit. Am uitat totul în momentul când am ieşit. Discutam. Râdeam. Glumeam:

— Băi, acum am intrat pe front! Care o scăpa, mă, dintre noi?!

Am ajuns la Oarba de Mureş. Trebuia să trecem un ponton. A trecut prima serie. Am rămas să trec cu ultima. Nemţii reglau tragerea de noapte. Soldaţii cădeau seceraţi. Unul lângă altul. Nu am apucat să mai trecem. Podul a sărit în aer. Pe mine, m-a suflat. Nu îmi pot da seama cum s-a întâmplat. Eram în Mureș și mă ţineam de rădăcina unei sălcii, cu apa până la gât. Căpitanul meu nu mai avea manta. Parcă o ciuruise cineva cu cuie. Mi-am zis:

— Acesta e botezul adevărat!

Au trecut orele. Era miezul nopţii. M-am pomenit într-o lizieră de salcâmi. Am auzit un glas:

— Băieţi, adăpost! Groapa!

În vale, era satul. Lângă lizieră, un câmp. Se tăiaseră cocenii şi se făcuseră glugi. Mai încolo, un teren accidentat. Am mers bojbâcâind, până am dat peste o organizare de front. Cineva m-a întrebat:

— Ce unitate sunteţi?

I-am răspuns:

— Dumnezeu ştie, că am rămas singur!

Personalul, ca un bătrânel ţeapăn, îmbrăcat curat, la costum cu cravată demodată, oprea îngâmfat în fiecare gară, luând în marea lui generozitate pe cei câţiva călători de pe peroanele cenuşii, mângâiate de soarele unui aprilie cuminte şi decent.

Deşi în minte aveam întipărită o altă rută, mi s-a tăiat

răsuflarea în momentul când am văzut pe tăbliţa prinsă bine de peretele din cărămidă roşie numele satului natal. Trenul oprise în Titu. Am închis ochii şi nu-mi puteam opri tremuratul. Am strâns pumnii puternic, am tras adânc aer în piept şi am ţipat, fără să scot vreun sunet: Blestemul! Aici îmi trăisem cu adevărat marea dragoste. Ina, o profesoară de matematici, o zeiţă cu faţa ca laptele umbrit de un răsărit de lună, cu trupul de marmură bronzată şi părul de pădure de mesteceni. Şi acum păstrez teanc scrisorile primite zilnic de la ea. Sentimentul de iubire poate fi învins, perfid, doar de cel al obişnuinţei. Venisem într-o permisie de trei zile, am prelungit-o cu încă două. Eram cu Ioana şi urma să mă căsătoresc, cu toate că eram îndrăgostit şi de Ina. Căutam un motiv ca să ne certăm. I-am zis: „Dacă găseşti un băiat care să te merite, mărită-te. Eu nu mă pot însura până la vârsta de 25 de ani, astea sunt regulamentele în armată. Până atunci, ajungi fată bătrână!" M-a privit înlăcrimată: „Nu mă mărit toată viaţa mea!" Şi nu s-a măritat… Dacă ascultam sfatul părinţilor şi nu mergeam la Liceul militar, acum eram inginer sau contabil şi, cu siguranţă, eram fericit. În *orice caz, nu suferam şapte ani în puşcărie pentru o faptă pe care nu o comisesem.*

Nu ştiu dacă am ucis nevinovat sau vinovat sufletul Inei. Îmi vin şi acum în minte scenele acelea din după amiaza zilei de trei septembrie şi mă simt mai trădător decât toţi maghiarii care ne transmiteau informaţii false.

Vine un agent şi spune:

— Mâine dimineaţă, la ora şapte, veţi pune batiste sau şervete albe! Să marcăm linia frontului. Aviaţia română va bombarda!

Parcă m-a învăţat Dumnezeu şi nu am făcut nimic. Nu am pus nicio batistă albă. Toţi cei care au pus şerveţelele alea în beţe au fost măcelăriţi. În loc să vină aviaţia română, a venit cea germană. Erau bombardaţi după jaloane! În spatele frontului rămăseseră unităţi maghiare. Localnici maghiari de prin sate, din punctele cele mai

înalte – o turlă de biserică, un pom – luau legătura cu nemţii prin staţii radio şi îi învăţau ce să facă. Nouă ne transmiteau în româneşte că vine aviaţia noastră să bombardeze…

Atunci, pentru prima dată în viaţă, am simţit perfidia în stare pură, plămădită şi frământată de înşeși mâinile diavolului. Să ai curajul să înjghebezi un scenariu, să pui la punct o regie ucigaşă prin puterea de convingere a cuvântului, element cu ajutorul căruia Dumnezeu a creat, nu a distrus, conştiinţa ta de om nu este altceva decât un complex de intestine pline cu fecale.

Coborâse iadul pe pământ. Nemţii trăgeau. Era fum. Nu mai vedeai soarele. Am luat o mitralieră şi am tras până când am scos un pom din rădăcini. Dintr-o groapă au sărit cinci. I-am omorât pe toţi. Cu sânge rece. Patru zile am atacat încontinuu. Am luat un prizonier neamţ. Îmi zice:

— Aici nu treceţi românii!

— De ce să nu trecem, mă?

Nemţii erau jos, la bază.

Ne împuţinaserăm. Muriseră mulţi. Aproape că nu mai exista niciunul dintre cei care luptaseră la baionetă.

După ce am trecut prin Găieşti şi Goleşti, am ajuns în Piteşti. A trebuit să cobor şi să urc în personalul de Vâlcea. Partenera mea de călătorie coborâse, între timp. Am căutat un vagon de clasa întâi şi am găsit un compartiment gol. M-am aşezat. Mai aveam o oră de mers. Dar, culmea, acum aş fi dorit ca această călătorie să continue la infinit. Mi-ar fi plăcut să ajung la acea haltă, în Munţii Tatra, să trec peste şinele căii ferate unde, cu un curaj de om nebun, aruncasem blindatul în aer.

După ce au văzut că am ocupat Budapesta, ruşii ne-au scos afară şi ne-au spus:

— Mergeţi spre Cehoslovacia şi luptaţi acolo! Noi, dacă intrăm în Austria acum, războiul se termină repede, pentru că le tăiem calea nemţilor.

Ruşii nu voiau să intre în Munţii Tatra şi ne-au băgat

pe noi.

Mă cheamă generalul Mociulschi, era comandantul Vânătorilor de Munte, şi-mi spune:

— Trenul ăla de marfa blindat, să nu-l mai văd aici! Urgent, că mâine dimineaţă, la ora patru, pleacă pe front!

Nu trecusem râul Gros în Cehoslovacia, eram cu trupele lângă o gară ocupată de câţiva nemţi. „Cum dracu’ să mă duc eu să opresc namila aia?” mi-am zis.

Câmp deschis. Mi-a dat şase oameni. Până la urmă am refuzat, pentru că sistemul de organizare nu era bun. Ne văd nemţii. Era seara. Cel mai indicat era pe timp de noapte. Când asfinţeşte luna, ca să nu fiu văzut prin întuneric, cu toate că, dacă trăgeau nemţii nişte rachete din trenul acela se vedea ca ziua. Aveam un sergent, unul Polcov, de prin Oltenia.

— Mă, cum facem, mă? l-am întrebat. Să mă consult şi cu tine, că eu singur deja am înnebunit! Ne trebuie nişte încărcătură alungită de fier să pregătesc trotilul, că numai cu un kilogram de trotil nu arunc eu trenul de pe calea ferată! Dar e vorba cum ajungem, că terenul e ca-n palmă.

Nu erau nici pomi. Dincolo de calea ferată curgea râul Gros, pe unde intrai în Tatra.

Iau cei şase oameni cu mine şi le spun:

— Măi băieţi, doi la încărcătură!

Mai cu inteligenţă, mai cu noroc, mai cu credinţă în Dumnezeu am ajuns. Nu mai aveam piele pe piept. Am mers târâş vreo patru sute de metri până la punctul respectiv. De partea cealaltă erau nemţii. Trebuia să rupem calea ferată, să cadă de pe şine. Odată căzut, era al nostru. Sergentul îmi zice:

— Dumneavoastră rămâneţi! De aici încolo, răspund eu.

A mers singur cu sfredel, cu cheie, cu toate pe el. Şi cu câteva pungi cu trotil. A desfăcut şuruburile la o bucată de cale ferată, a făcut loc şi a băgat trotilul sub ea. După această operaţiune, împreună cu ceilalţi băieţi am băgat încărcăturile alungite unde se schimba macazul.

Ne-am retras târâş şi am aşteptat momentul. Norocul nostru a fost că trenul nu a pornit cu locomotiva în spate, cum pornea de obicei, ci în faţă. Avusesem timp să ne săpăm şi gropi în care să ne ascundem. Calea ferată s-a rupt pe vreo zece metri, iar locomotiva s-a înclinat într-o parte. Am tras o rachetă şi trupele noastre, care deja înconjuraseră locul, s-au năpustit asupra trenului. Am început să luăm prizonieri, în trenul acela erau toate bunătăţile din lume. Deşi îmi era foame, nu am luat nici măcar un biscuit:

— Nu iau nimic, pentru că cine ia de pe front moare!

Aşa gândeam eu atunci.

Au venit trupele, am luat captura de război. M-a felicitat generalul şi mi-a pus o decoraţie în piept:

— La luptă, băieţi, acum, mai departe!

Generalul Muciolschi avea curaj şi devotament de ostaş. Un model. Foarte cumsecade cu oamenii care luptau. În schimb, dacă vedea pe câmpul de luptă un ostaş mort, întors cu faţa către ţară, scotea pistolul şi îl mai împuşca şi el o dată:

— Asta e trădător, măi! Toţi care sunt morţi cu faţa la inamic, ăia sunt luptători!

I-am zis:

— Domnule, dacă te loveşte cartuşul acela în cap, în piept, te răsuceşte, te învârteşte, cine ştie în ce poziţie mori?!

Trenul a oprit în Vâlcea. Eram confuz. Nu ştiam ce să fac. Îmi era teamă să cobor. Am pus piciorul pe prima treaptă şi m-am prins cu mâna dreaptă de balustrada scării. Am rămas aşa înţepenit câteva minute. Era capăt de linie.

Am coborât. Am mers pe peron şi m-am aşezat pe o bancă. Nu-mi mai simţeam picioarele. A fost prima dată când mi-a venit în minte discuţia cu maiorul american şi am regretat că nu-i ascultasem sfatul.

Sfârşitul războiului m-a prins la Praga. Aveam 21 de ani. Fusesem lovit de o singură schijă, care îmi intrase în

mână, dar nu am fost internat, mi-au scos-o pe loc şi m-au pansat acolo, pe front. Aveam, totuşi, de ce să fiu fericit. Scăpasem teafăr şi viaţa mea de acum începea. Voiam să mă întorc în ţară, dar am primit ordin de la comandament să rămân în Praga, la compania de Poliţie, sub asistenţă americană. A fost o perioadă în care am trăit şi lucruri frumoase.

Cu americanii mă înţelegeam bine. Îmi făceau propuneri să merg la ei, în America, să lucrez acolo, că-mi dau casă. Am întrebat un maior:

— Care e patria dumneavoastră, domnule?

— America! mi-a răspuns.

— Păi, patria mea este România! Ce să caut în America? Ce, eu am luptat pentru America?! Am luptat pentru România şi pentru dreptate socială!

— Greşeşti! mi-a zis maiorul. Tu când te vei duce în ţară, vei găsi comuniştii la putere, nu mai sunt cei pe care i-ai lăsat!

— Păi ce, domnule, comuniştii mănâncă oameni? Noi, în general, armata, nu facem politică. Aşa m-am născut eu, aşa am depus jurământul de copil când l-am depus, că noi, armata, nu facem politică şi, ca atare, de ce să-mi fie frică? N-am moşie, n-am pădure, n-am nimic. N-am făcut puşcărie. Nu are de ce să-mi fie frică să mă duc în România mea. Acolo sunt mama, tata, bunicii, morţii. Ce să fac în America?

Maiorul m-a privit lung şi mi-a zâmbit patern:

— Eşti fraier! Mâine, poimâine, poţi deveni bogătaş!

— Lăsaţi-mă mai bine aşa! i-am replicat.

Americanii au plecat şi am rămas sub tutela ruşilor. Mă înţelegeam foarte greu cu ei. Spre deosebire de cei din armata americană, ruşii erau hapsâni şi tari de cap.

Prin luna august, spre sfârşit, m-au chemat la comandamentul sovietic:

— Să te pregăteşti, că pleci în ţară! Gata! Cehoslovacia s-a organizat, are armata ei, poliţia ei.

În momentul când am auzit că plec în ţară, mi s-a pus

un nod în gât şi inima a început să bată ca o rafală de mitralieră. Am simţit în cerul gurii gust de mere coapte, pe care mi le pregătea mama în jăratecul sobei, iama. M-am recules repede. Nu era timp de amintiri.

Spre România, trebuia să mergem cu o garnitură de tren prin Polonia, iar la Leipzig, în Germania, urma să sosească din ţară câteva vagoane să ne ia. N-au mai sosit. M-am pomenit într-un tren, la Tiraspol. L-am întrebat pe comandantul trenului, care era colonel:

— Domnule colonel, conform ordinelor, trebuia să ne lăsaţi la Leipzig!

— Ce vorbeşti, mă, sergent rus?! mi-a ripostat sarcastic.

— Păi şi cum, mă duceţi pe mine în Rusia? am întrebat stupefiat.

— Păi să repari ce s-a stricat în Rusia! îmi răspunde criminal colonelul.

— Dar eu am luptat în Rusia!

Nu ne-am putut înţelege. De la Tiraspol am ajuns în Crimeea. Din Crimeea, pe undeva, pe lângă podul Donului, unde am şi rămas. Aici, am întâlnit un personaj pitoresc, un general pensionar. Venea în fiecare dimineaţă şi fuma o ţigară pe calea ferată, la gară, şi apoi pleca.

Într-o zi am mers la şeful de staţie şi i-am explicat situaţia. De faţă s-a nimerit şi generalul, care m-a întrebat:

— Şi ce cauţi aici?

— Păi ne ţine şeful de tren…

Nu ştiu ce o fi discutat între ei, că a decuplat vagoanele cu românii şi ne-a lăsat încă o lună şi jumătate acolo, în gară. Nu ne dădea mâncare nimeni. Era vai de capul nostru. Cerşeam de la te miri cine, vreun călător sau trecător rătăcit, un colţ de pâine sau un pumn de tărâţe pe care le lingeam precum animalele. Ţin minte că o dată am răbdat patru zile. Am fost nevoiţi să ronţăim coajă de copac şi să bem apă. Nimeni dintre noi nu s-a plâns. Armata ne instruise să rezistăm.

După aceea, a venit un colonel:

— E foarte greu să plecaţi de aici, că nu prea circulă trenuri. Să vă dau o locomotivă doar pentru trei vagoane nu pot, pentru că trebuie să formez o garnitură.

La un moment dat, deveniserăm toţi sceptici. Nu ne dădea nimeni vreo speranţă. Aveam impresia că o să putrezim în gara aia blestemată.

În sfârşit, a dat Dumnezeu şi a venit un tren din Siberia, care mergea la Odesa. Ne-a cuplat şi pe noi.

Am ajuns la Odesa. Ruşii o ţineau una şi bună că suntem ai lor. I-am arătat actele şefului de staţie din Odesa şi, după o săptămână, ne-a legat de o garnitură care mergea în Basarabia. A venit la mine un colonel rus, Vladimir, şi mi-a zis:

— Să-mi aduci aminte când ajungem în Basarabia să desfac vagoanele. De acolo nu mai ai treabă, puteţi să mergeţi şi pe jos. Intri în ţară şi nu mai ai treabă!

Am ajuns în ţară iama. Regimentul meu se găsea la Pucioasa. Curând, ne-am mutat la Râmnicu Vâlcea. De aici a început drama vieţii mele.

II

M-am ridicat cu greu de pe bancă. Am tras adânc aer în piept şi mi-am impus să înnod feliile de viaţă fericite, iar suferinţele mele să le îmbib în vaporii vidului, să nu mai las mâna amintirilor să-mi mângâie rănile interioare. Să calc cu bocancul pe o perioadă din viaţa mea şi s-o strivesc, să înjur hazardul şi să iert nemernicia unor minţi bolnave şi animalice. Era singura formulă să mă nasc om, din nou, să pot să iubesc şi să zâmbesc pur, fără să asociez unei stări de bine otrava care, cu grijă, îmi fusese injectată de un sistem politic, ani de-a rândul.

M-am îndreptat cu emoţie spre un punct, de unde voiam să-mi construiesc un univers, să mă încarc cu energie pozitivă şi să sfidez orice încercare demolatoare în proiectul meu de a da vieţii de până atunci un pumn în moalele capului.

Aici, în Râmnicu Vâlcea, o cunoscusem pe Ioana.

Scăpasem de război. Nici nu conştientizam prin ce

trecusem. Eram prea tânăr ca totul să nu se transforme într-o aventură uitată, ca şi când nici nu ar fi existat. Regimentul nostru a fost mutat la Râmnicu Vâlcea. Trei mii de ofiţeri. Depinde care dintre noi rămâneam, pentru că începuse epurarea politică. În unitate a sosit un aparat politic comunist, nişte pămpălăi care nu ştiau nici măcar să scrie, în schimb, erau artişti în a da raportul superiorului. Mă mai luam câteodată de ei:

— Cum, mă compari tu pe mine cu tine?! Sunt în armată de copil, am făcut şi frontul şi am doar 21 de ani! Eu cunosc viaţa. Tu te-ai încorporat, ai căzut prizonier şi acum ai venit aici ca mare luptător! E posibil aşa ceva?

Nu aveam ce să le fac. Mai discutam sub formă de glumă, dar îmi puneam lacăt la gură, pentru că erau din aparatul politic.

Îmi zice un maior:

— Hai să te înscrii în celula de partid!

M-am dus, cum să sufli, cu toate că nu aveam habar de politică. Dar am început să citesc şi, la scurt timp, reuşisem să-mi însuşesc opere întregi. Peste noapte devenisem un marxist convins.

Seara, luam toate străzile oraşului la picior, agale. Mă opream, din când în când, în faţa vreunei clădiri vechi, înalte, o analizam, visând să am cândva o asemenea locuinţă. Îmi imaginam cum să arate livingul. Pereţii, placaţi cu cărămidă veche, tocită, de la o clădire demolată, pe care să atârne o vioară spartă de timp, cu arcuşul rupt. Un felinar găsit printr-un sătuc, mâncat de rugină şi de gaz, cu sticla îngălbenită ca ţuica ţinută în butoi de salcâm şi fitilul ars. Tablouri cu pictură naivă, stângace, la care a trudit nopţi vreun dascăl ce se visa să revoluţioneze arta penelului. Într-o vitrină din lemn de nuc şi cristal, un ceainic din aramă meşterit din ciocan de un ţigan cu mustăţi lungi şi îngălbenite de tutunul pipei, figuri şi cioburi de ceramică descoperite de copiii căutători de comori în movilele de lângă râul unde se scăldau. Şi, bineînţeles, un pat construit de mine, din trunchiurile unor

copaci plesniţi, curăţaţi de coajă, cu saltea din cânepă, ţesută la război, umplută cu fân uscat. Tavanul, alb, din var stins. Pardoseala, din lemn de stejar gros şi noduros…

Dormeam în cazarmă şi mi se părea aiurea că viaţa, în totalitatea ei, se confundă cu o linie continuă, nefragmentată, în care monotonia te transformă în sclavul unei singure realităţi, ce devenea încet, dar sigur, plafonată.

M-am gândit să-mi caut o gazdă. Am vorbit cu un plutonier major, cam de-o vârstă cu tatăl meu, să mă ajute. Mi-a oferit o cameră în casa lui, la marginea oraşului.

Într-o seară, cu valiza în mână, am mers la adresa indicată. Am bătut la poartă. Mi-a deschis o fetişcană. Am salutat-o. Mi-a răspuns la salut şi mi-a prezentat camera. Eram mulţumit că am scăpat de patul de cazarmă. După ce am făcut o baie, am adormit buştean.

Ca orice militar, în zorii zilei eram în picioare.

Au trecut două săptămâni şi deja cunoşteam împrejurimile. Alergam zilnic cinci-şase kilometri. Îmi propusesem să citesc câteva cursuri de psihologie. Aşa, pentru cultura mea generală. Nu mă gândeam la absolut nimic. Sfidam timpul, iar el părea că nu mă bagă în seamă. Primeam scrisori de acasă şi de la prieteni. De multe ori uitam să le răspund.

Într-o clipă amiază, m-am întors mai devreme de la cazarmă. Nu m-am grăbit să deschid poarta. M-am uitat peste gard, în curte. Fata care mă întâmpinase la venire stătea aşezată pe un scaun, cu ochii închişi. Îşi usca părul lung la soare. Am intrat tiptil şi m-am oprit la câţiva paşi în faţa ei. Poate că adormise. Am analizat-o îndelung. Nu mai văzusem atâta perfecţiune. Deşi niciodată nu încercasem să creionez vreun portret cuiva, în momentele acelea îmi imaginam că schiţez, pe un carton alb, cu cărbune negru, modelul unei zeiţe, al cărei nume încă nu fusese cuprins în vreun tratat de mitologie. Zeiţa Misterelor, mi-am zis.

În momentul când am vrut să plec, pleoapele i s-au deschis şi m-a fixat. Nişte ochi verzi, mari cât două pajişti.

Se transformase brusc în femeie.

Mi-au trecut prin faţa ochilor, într-o miime de secundă, alergând, toate pădurile de brazi de la marginea oraşului, ca un fluid. Am zâmbit:

— Ai un nume?

Muşcându-şi uşor buzele, mi-a răspuns ironic:

— Domnule locotenent, se pare că războiul a lăsat urme adânci… Sau aţi rămas atât de îndrăgostit de vreo colegă de şcoală generală, încât nu vă amintiţi că la sosirea dumneavoastră am întins mâna şi m-am recomandat. Probabil n-aţi observat gestul, deoarece aveaţi, în mâna dreaptă, o valiză cu scrisorile iubitei… Nu se cădea să întindeţi mâna stângă…

Am luat un scaun pitic şi m-am aşezat în faţa ei, cuprinzându-mi capul între mâini şi am continuat s-o privesc.

— De ce mă priviţi atât de atent? Mă confundaţi cu vreo hartă şi încercaţi să depistaţi punctele unde se ascunde inamicul?!

Nu i-am răspuns. M-am ridicat de pe scaun şi am mers în camera mea.

M-am întins în pat şi am început să citesc ultimele pagini rămase din *Crimă şi pedeapsă* de Dostoievski. Peste circa o jumătate de oră, aud un ciocănit timid la uşă:

— Intraţi, vă rog!

Cineva a intrat în cameră. Intenţionat, am continuat să citesc, fără să mă uit cine este musafirul.

— Te rog să mă ierţi pentru comportamentul meu… Nu trebuia să-ţi vorbesc aşa. În fond şi la urma urmei, nu este nimeni obligat să-mi reţină numele.

M-am ridicat în capul oaselor, rămânând pe marginea patului:

— Ia loc, te rog… Ţi-ai făcut temele? am continuat s-o şicanez.

— Nu… Obişnuiesc să scriu seara…

— Nu e bine, faci cearcăne la ochi şi nu te mai plac băieţii…

— Nu vreau să mă placă nimeni.

— Ai dreptate, eşti prea mică.

Îşi muşcă din nou buzele, dezarmată:

— Mai am puţin şi împlinesc optsprezece ani!

— A, scuză-mă, credeam că eşti mult mai mică. Dacă aşa stau lucrurile, grăbeşte-te să nu rămâi fată bătrână!

M-a ţintuit cu o privire nedefinită, apoi s-a îndreptat spre uşă.

— Unde pleci? Te-am rugat frumos să-mi spui şi mie cum te cheamă. Nu vrei să fim prieteni? Poate ai nevoie să te ajut la vreo materie. Mă pricep în special la matematici…

— Ioana!

— Şi eu care credeam că te numeşti Zeiţa Misterelor…

— Cum? m-a întrebat neînţelegând ce am zis.

— Îţi greşisem numele…

Voiam să continui dialogul cu ea. Îmi plăceau reacţiile ei. Eram curios să-i analizez stările, să-i descopăr gândurile ascunse. De aceea, am inventat o poveste pe loc.

— Şi eu îmi cer iertare că nu ţi-am reţinut numele. Nu ştii cât de mult îmi doresc să devenim prieteni adevăraţi. Simt nevoia să mă confesez în faţa cuiva. Ai intuit perfect.

Într-adevăr, sunt îndrăgostit încă din clasa a şaptea de o colegă. I-am trimis mii de scrisori. Mi-a răspuns de fiecare dată, dar fără să-mi dea nici cea mai mică speranţă. Nu se poate îndrăgosti de nimeni. Vreau să-ţi fac o mărturisire. Un an de zile voi mai insista şi, dacă nu reuşesc s-o fac să se îndrăgostească de mine, mă călugăresc…

Ioana rămăsese stană de piatră. I-au apărut lacrimi pe obraji. M-am ridicat de pe pat şi i le-am şters cu palmele mele:

— Îţi mulţumesc că m-ai înţeles şi participi la suferinţa mea… Cred că am devenit prieteni adevăraţi. Serile viitoare îţi voi relata dramele pe care le-am trăit în

această poveste de dragoste. Dar hai să nu mai vorbim de mine. Ia, spune-mi, îţi serbezi majoratul? Aş putea s-o invit şi pe respectiva. Mai ştii, cred că tu ai mare putere de convingere…

— Tata ţine neapărat să-mi fac majoratul, la un restaurant aici, în oraş. Deja a vorbit cu şeful de local.

— Al doilea dans mi-l oferi mie, dacă îţi dă voie iubitul. Promiţi?

Ioana s-a uitat lung la mine, s-a ridicat şi a pus mâna din nou pe clanţa uşii:

— Nu am un iubit. Nu am avut. Şi nu voi avea niciodată!

— Foarte bine. De ce să suferi ca prostul de mine?

— Trebuie să plec. Mi-am adus aminte că mâine avem lucrare de control la limba română şi-avem o scârbă de profesoară!

Nu o întrebasem pe Ioana pe ce dată îşi serbează majoratul. Relaţiile dintre noi erau amicale, cu toate că rar schimbam câteva cuvinte. Între timp, mă apucasem serios de psihologie şi îmi propusesem să urmez o facultate de profil, la fără frecvenţă.

Într-o zi de luni, dimineaţa, când să ies din casă, Ioana m-a întâmpinat şi, fără să apucăm să ne salutăm, îmi spune:

— Tudor, deseară, la opt, te invit la restaurant! Devin majoră!

M-am prefăcut că stau puţin pe gânduri şi i-am răspuns:

— Ce rău îmi pare! Sunt ofiţer de serviciu! Dacă mă anunţai din timp, făceam schimb cu un coleg. Acum e târziu! îţi doresc să fii fericită şi prea mult iubită! Oricum, mâine îţi voi aduce un cadou. Îmi pare rău cu adevărat!

Ştiam restaurantul unde va avea loc petrecerea. Am ajuns la garnizoană şi l-am rugat pe comandant să-mi dea voie să plec mai devreme. Am mers la un magazin de haine scumpe şi mi-am cumpărat pantofi, un costum, cămaşă şi cravată. M-am tuns şi m-am bărbierit. Pentru prima dată în

viaţa mea am ţinut neapărat să arăt foarte bine. Chiar perfect. I-am cumpărat Ioanei o statuetă sculptată din argint, combinată cu lemn de mahon, cu forme geometrice abstracte.

Ora opt. Toţi invitaţii se strânseseră înainte cu cel puţin un sfert de oră. Am sosit, intenţionat, cu cinci minute mai târziu şi am privit prin geamul restaurantului. Zeiţa Misterelor purta o rochie verde pal, părul negru despletit până la coapse, un colier din argint la gât. Deşi zâmbea, avea faţa tristă.

Am intrat. Am făcut eforturi să zâmbesc şi, în acelaşi timp, să dau impresia că nu o observ. O urmăream, însă, cu coada ochiului. Se îndrepta către mine. În momentul când s-a apropiat, m-am întors cu spatele, simulând că salut pe cineva. Am simţit, diafan, o mână pe umăr. Ne-am privit. Radia, iar pajiştile acelea verzi aveau rouă pe ele. A început muzica. Un vals. Mi-a şoptit:

— Ia-mă în braţe!

O iubeam…

Ca să mă căsătoresc, trebuia să am vârsta de 25 de ani şi un venit anual de o sută de mii de lei. Asta era regula la ofiţeri. Am reuşit să trec peste lege şi să fiu împreună cu Ioana. Ne doream pentru tot restul vieţii. Dumnezeu ne-a binecuvântat şi ne-a dăruit o fetiţă, Rodia. Ce îşi doreşte omul mai mult de la viaţă? Eu aveam totul. Poate lăuntrul fiinţei mele era neîncăpător de atâta fericire.

Erau ani de când nu mai fusesem în Râmnicu Vâlcea. Totul parcă stătuse pe loc, aceleaşi clădiri, aceleaşi străzi, aceleaşi trotuare. Numai soarta oamenilor se schimbă, chiar dacă sufletele lor se împotrivesc. Îţi atârnă Dumnezeu o cruce mare de spinare pe care, deşi pare imposibil, o duci ca pe o povară şi intri cu ea în mormânt. Ţi se lipeşte de şira spinării şi nu se mai desface. Dacă vrei s-o arunci, o faci cu vertebre cu tot şi paralizezi. Te târăşti în genunchi şi tot o duci. Omul e precum un câine. Îi dai o măciucă în cap şi-l laşi în drum. Peste un timp, se ridică şi-şi continuă drumul năucit.

Cu lanţuri la picioare, cu mâinile în cătuşe, faci paşi mărunţi şi continui. Nici tu nu ştii de ce. Poate Creatorul a sădit în noi sămânţa învingătorului. Riscurile înseamnă victorii, iar atunci când pierzi, cu siguranţă ai câştigat. Dar şi când câştigi, să fii sigur că ai pierdut…

De la Vâlcea fusesem detaşat pentru o perioadă la Craiova. Am făcut o aplicaţie, între „albastru" şi „roşu" „Albastru" era inamicul, iar „roşu" erau comuniştii. Eu fusesem desemnat şef de stat major la *albaştri*. Îi zic generalului Pârvu:

— Tovarăşe general, la noapte merg să iau prizonieri. Tot corpul de comandă al comuniştilor îl iau!

— Cum, mă?

— Treaba mea!

— Dar nu mă bagi pe mine!

— Nu vă bag, dom'le!

Generalul Ciubotaru era de la *roşii*. Pârvu, fricos, mă atenţionează:

— Ne dă afară pe amândoi Ciubotaru!

— Păi de ce să ne dea afară? Adică numai ei să câştige, iar noi să pierdem mereu?!

La aplicaţie asistau generalii Nicolae Ceauşescu şi Emil Bodnăraş, cu toată liota comunistă.

Am pregătit 12 oameni; fiecare avea funie şi foaie de cort. Am trecut Oltul înot, pentru că trebuia să trăim realitatea câmpului de luptă. Am instalat pe malul râului, la inamic, o staţie de radio Markoni, prin care am aflat toată strategia lor, parolele, tot. Primei santinele i-am spus parola, apoi i-am aruncat foaia de cort în cap şi l-am legat fedeleş. Am ajuns la a doua santinelă:

— Stai că trag!

— Trage, mă, că nu ai în cine!

— Parola!

— Dragoş! zic eu.

— Să trăiţi!

Am ajuns şi la a treia, şi la a patra. Pe toţi i-am legat. Problema era cum să intru în comandament. Erau doi

soldaţi de pază la drapel, un ofiţer de la statul major la intrare, care nota cine vine şi cine iese, plus alte santinele. Ceauşescu şi Bodnăraş erau aşezaţi la o masă, cu hărţile întinse, făceau schiţe şi planuri pentru aplicaţia de război. De primul am trecut uşor. Când am ridicat mâna să-l salut, i-am tras un pumn în gură. Sergentul care era după mine l-a şi legat. Când am intrat în comandament, santinelele mi-au dat onorul. Ofiţerul care trebuia să ne legitimeze era foarte prost, asta era buba, că am trecut pe lângă el fără nicio problemă. Am ajuns la ei, la masă. Nu m-au băgat în seamă. Erau ocupaţi cu hărţile, cu planurile, cu strategia. Scot frumos pistolul:

— Mâinile sus!

De-abia atunci au realizat că nu sunt ofiţer de-al lor. După mine veneau doisprezece oameni. Ceauşescu zice:

— Ce e cu ăsta, e nebun?

Ciubotaru îi răspunde:

— Tovarăşe general, nu e nebun! E băiat deştept dacă a ajuns până aici, la noi!

— Păi, zice Ceauşescu, de ce?

Îi răspund cu nonşalanţă:

— Păi s-a terminat! I-am luat pe toţi prizonieri!

M-am adresat lui Bodnăraş:

— Tovarăşe general, lupta s-a terminat între noi! Am câştigat! Până când să câştigaţi dumneavoastră şi noi să pierdem mereu?

— Dar tu cine dracu’ eşti, mă?

— Sunt şeful de stat major de la *albaştri*, comandantul Regimentului 32 de la Craiova!

— Ia să vedem cum ai ajuns până aici!

Ne-am întors până pe malul Oltului. I-am arătat fiecare ofiţer legat. Îmi zice:

— Mă, dar tu eşti drac! Cum ai făcut?

— Nu am voie să divulg secretul, tovarăşe general!

Pe câmpul de luptă aveai voie să faci aşa ceva, dar la aplicaţii, nu. I-am povestit generalului meu toată strategia. Acesta mi-a zis:

— Mă, te dau ăştia afară!

— Dacă mă dau, să mă dea! Pe câmpul de luptă şi inamicul îşi face datoria, nu se retrage! El e inamic pentru mine şi eu inamic pentru el!

Mi se făcuse puţin teamă. Dar în final şi la urma urmei, nu am furat şi nici nu am vândut secrete de stat. A fost o competiţie.

Am ajuns la Craiova în fruntea regimentului, am dat onorul şi am început să defilăm.

La un moment dat, generalul Ciubotaru îmi face un semn discret, să ies din coloană. Am mers la masa unde se primea parada. Ceauşescu s-a uitat la mine ca la un rahat, iar Bodnăraş m-a apostrofat:

— Ai încălcat regulamentul!

Generalul meu mi-a luat apărarea:

— Trupele de la *roşii* sunt nepregătite. Albastru a câştigat pentru că am ofiţeri buni. Totuşi, a fost o învăţătură pentru noi toţi, un tânăr locotenent colonel ne-a dat lecţii de aplicaţii!

M-a bătut uşor pe umăr şi mi-au dat lacrimile. Într-un final, în loc să fiu sancţionat, am fost premiat! Mi-am zis:

— Doamne, bine că m-ai îndemnat să fac prostia asta, că bine am ieşit din ea!

Am ajuns în faţa porţii, nu cu o valiză în mână, cum se întâmplase cu mulţi ani în urmă. Doar cu mâinile în buzunar, aşteptând ca viaţa să-mi întindă măcar un deget de care să mă apuc, să nu alunec în propria-mi prăpastie sufletească. Acum eram bărbatul matur, căruia nişte conjuncturi idioate îi jucaseră soarta la zaruri. Gardul nu mai avea aceeaşi culoare. Fusese vopsit într-un maro închis. Am bătut în poartă. A apărut imediat un chip zâmbitor de adolescentă. Semăna perfect cu Ioana. S-*a uitat la mine lung şi crispat. Deşi era propria-mi fiică, m-am sfiit s-o îmbrăţişez. Rămăsesem mut. Am lăsat capul în jos, iar ea m-a mângâiat şi a plâns*:

— *Hai, tată, în casă*! *Mama e la serviciu. Într-o oră, două, soseşte şi ea.*

Nimic nu e mai interesant şi mai răscolitor decât un dialog între tată şi fiică. I-am ascultat visurile adolescentine, mi-a povestit despre *colegi şi prieteni, despre profesori şi metehnele lor. Nu-i reţineam firul poveştilor, îmi plăcea să-i ascult cuvintele, tonalitatea, bucuria. Erau pentru mine un balsam vindecător. Am refuzat să-i spun că în toţi anii de puşcărie, pe îmbrăcămintea pe care o purtam îi scrisesem numele ei şi al mamei sale.*

Ardeam de nerăbdare să o reîntâlnesc. Deja emoţiile începuseră să-mi dea mici senzaţii de sufocare. Mă simţeam precum un adolescent care îşi aştepta prima dragoste sub un mesteacăn cu frunze întornnite, pe o stradă lăturalnică şi îngustă, ferită de ochiul trecătorilor.

Am ieşit să mă plimb puţin prin curte. Involuntar, mi-a atras atenţia bucătărioara de vară. Parcă avea acelaşi var zugrăvit ca în urmă cu ani. Am ocolit-o şi am mers în grădină. Mi-am amintit de noaptea aceea, deşi nu-mi doream deloc acest lucru. Apoi, mi-au venit în minte, cu o repeziciune căreia nu puteam să-i aplic nici cea mai mică frână scenele cu anchetele desprinse parcă dintr-un film Science fiction, de o calitate inimaginabil de proastă.

Am fost mutat la o garnizoană în Piteşti, nu ne lăsau prea mult într-un loc, ca să nu facem purici. Într-o sâmbătă seara, având mai mult timp la dispoziţie, am mers acasă, la Vâlcea, într-o permisie de câteva zile. Deşi era târziu, am decis, totuşi, să nu aştept până a doua zi. La ora două dimineaţa, eram în curte. Am fost surprins că într-o bucătărie, detaşată de corpul casei, era o lumină aprinsă. Îmi zic: „Mă, acolo nu stă nimeni, e o bucătărie de vară!” Din curiozitate, am mers tiptil şi m-am uitat pe fereastră, fără să fiu observat. Înăuntru, un bărbat între două vârste, cu o barbă mare, neîngrijită. Am intrat în casă. Soacra mea nu dormea. Am întrebat-o:

— Unde e tata?

— E puţin ieşit afară, prin curte… mi-a răspuns surprinsă.

— Pe cine aveţi musafir? am continuat.

— Pe nimeni…

— Ba e cineva la noi, am replicat puţin iritat.

— Vezi-ţi de treaba ta, nu e nimeni! a ridicat ea tonul.

Cred că personajul dubios era un fost comandant, unul Georgescu, un anticomunist, de la Ocnele Mari, care se ascundea prin munţi, îmi tot vorbise socrul meu de el. îl sfătuisem să nu aibă legături cu legionarii, pentru că poate fi oricând arestat:

— Să nu aduci pe nimeni în casă, că nu te pot apăra. Îţi găsesc ăştia un motiv, mai ales că ai fost în armată, şi pun coşul pe tine! Să nu faci vreo prostie, că e mai scumpă libertatea decât absurdităţile astea! Când mergi în oraş să te întâlneşti cu colegii, să nu discuţi politică! Vorbeşte despre tot ce vrei tu, despre femei, despre băutură, despre orice altceva! Te toarnă unul şi intri în puşcărie nevinovat…

Socrul meu a ascultat cu capul plecat şi nu a zis nimic. Enervat de situaţia creată, ziua următoare m-am întors la unitate.

Peste câteva zile de la dialogul cu tatăl soţiei mele, am primit o invitaţie la Securitatea din Piteşti. M-au întrebat cine este socrul meu:

— Un om cinstit şi corect! Un om care a muncit toată viaţa!

— Şi dumneata de ce îl aperi?! a ţipat un căpitan pitic, cu bube pe faţă, la mine.

M-am enervat şi am ridicat şi eu tonul:

— De cine, domnule, să-l apăr?

— De comunişti! îl vor aresta!

M-am ridicat de pe scaun şi m-am oprit la câţiva centimetri de căpitan:

— Păi dacă nu a făcut nimic, de ce să-l aresteze?

Apoi, m-am întors la locul meu şi, calm, am continuat:

— Domnule, dacă individul a făcut ceva, nu am nimic împotrivă. Absolut nimic. Dar, vă rog frumos, nu băgaţi partidul în această ecuaţie. Pentru mine, partidul e sfanţ…

Nu permit nimănui să asocieze numele partidului cu nu ştiu ce nume… Indiferent că e socrul meu.

Securistul a zâmbit. Nu a putut să scoată nimic de la mine. În schimb, pusese pe unul de-al lor, un coleg ofiţer, să mă incite. De câte ori se întâlnea cu mine, se apuca şi-i înjura pe comunişti. Eu nu deschideam gura. îl ocoleam. Nu mă băgăm cu el în discuţii.

Mă pomenesc, după toată această poveste, că sunt chemat la Procuratură. Un procuror tânăr, Mihăiiescu, de-abia ieşit de pe băncile şcolii, fără să mă salute sau să se prezinte, îmi pune o întrebare direct:

— Tovarăşe, spuneţi-mi cu cine aţi discutat!

Am rămas surprins. Nu înţelegeam:

— Ce să discut, domnule?!

— Probleme de partid, de politică! V-aţi lăudat că sunteţi prieten cu legionarii, că-i ajutaţi, că le daţi bani din fondul dumneavoastră de la regiment…

Singura mea greşeală, dacă-i pot spune aşa, de fapt imposibil de anticipat, a fost o întâlnire cu un coleg, colonel, la restaurantul Casei Armat-ei. Am băut câte un coniac. La un moment dat, i-am zis:

— Nicule, mie îmi este foame, aş mânca o friptură! Tu nu vrei?

— Ba da, mi-a răspuns, dar nu am bani!

— Lasă, că dau eu! îţi vine şi ţie rândul!

Am stat la restaurant până spre dimineaţa. Ţin minte că am băut câte două sticle de vin de fiecare. Un vin sec, alb.

Amicul meu avea o legătură cu legionarii şi a fost acuzat de înaltă trădare şi legături cu legionarii. L-au arestat şi l-au întrebat pe cine mai cunoaşte. Printre alţii, m-a enumerat. M-au arestat pentru câteva ore şi m-au eliberat. Apoi, m-au mutat la Râmnicu Vâlcea.

Aici, nu am mai primit nicio funcţie. Doar suplineam, pe termen scurt, pe şeful de stat major sau pe ajutorul de comandant. Nu realizam de ce sunt marginalizat.

Pe 2 noiembrie 1957 am primit o telegramă să mă

prezint la procuratură, la Piteşti. M-a întâmpinat o gaşcă de procurori. M-au luat pe sus, când unul, când altul:

— Cu cine ai, mă, legături? Ia, zi, mă, trădătorule!

Mă uitam uimit, căpiat, la feţele lor. Nu ştiam cui să-i răspund mai repede. Am urlat la ei:

— Nu am, dom'le, cu nimeni! Sunt proletar!

— Dacă ne spui adevărul, nu păţeşti nimic!

— Păi ce adevăr să spun?! Dacă ştiţi voi vreun adevăr, puneţi-mă în faţa lui şi eu spun: „Da, dom'le, aşa e!"

Într-un târziu, unul din ei a zis:

— Îl eliberăm, dar cu condiţia să nu părăsească oraşul. Ăsta ori e nevinovat, ori noi suntem proşti.

Adevărul este că ei erau proşti.

Pe 11 noiembrie, un plutonier care lucra la evidenţă mi-a înmânat o telegramă:

— A sosit o telegramă pe numele dumneavoastră, dar nu prea o înţeleg!

— Ce nu înţelegi, dacă e telegramă?!

— Păi vor să vă trimitem cu însoţitor!

— Cine vrea asta? am întrebat ca un naiv.

— De la Piteşti.

— Bine, i-am răspuns. Bine…

Am luat legătura imediat cu comandantul de regiment. Nu am apucat să-l întreb ce se întâmplă, pentru că el deja mi s-a adresat cu un glas tremurat:

— Nu părăseşti cazarma până mâine dimineaţa! La ora patru, pleci cu maşina la Piteşti.

— Tu eşti nebun?! Lasă-mă să merg până acasă! Crezi că fug? Dacă era să fug, fugeam până acum. Treceam în Iugoslavia oricând voiam. Lasă-mă să merg până acasă!

— Nu, că fugi!

M-am uitat în ochii lui:

— Ai înnebunit de-a binelea?

— Bine, zise într-un târziu, dar însoţit! însoţitorul, om cu bun simţ, mi-a zis:

— Domnule, cât beau eu o ţuică, dumneavoastră vă faceţi treburile, ce aveţi de făcut pe aici!

Când am ajuns, soţia era la serviciu, funcţionară la Şcoala de Ofiţeri. L-am întâlnit pe socrul meu. I-am povestit tot. Se vedea pe faţa lui un soi de mulţumire, parcă voia să scape de mine cât mai repede. S-a prefăcut că e afectat:

— Vezi şi tu, băiete, cum faci… îmi pare rău că s-a întâmplat treaba asta… Vezi şi tu ce faci pe acolo, că doar n-oi muri!

— Până la urmă, eu ştiu că sunt nevinovat, am murmurat.

M-am întors la cazarmă. La ora patru, dimineaţa, am pornit spre Piteşti. Am încercat să-mi adun gândurile, dar nu reuşeam. Chiar nu înţelegeam acest joc. Nu-i puteam ghici logica, oricâte eforturi aş fi făcut. La ora şase eram deja într-un birou, aşteptându-l pe procuror.

După două ore de aşteptare, a sosit. A deschis uşa fără să ia mâna de pe clanţă, m-a analizat câteva secunde, privindu-mă dispreţuitor din vârful cizmei până în creştetul capului şi, mestecându-şi întruna limba în cavitatea bucală, mi s-a adresat stăpân pe el:

— Tovarăşe ofiţer, sunteţi arestat! Acum am primit ordinul, deci sunteţi arestat! De doi ani sunteţi pus sub urmărire!

M-am uitat la el: un tip uscăţiv şi înalt, puţin aplecat, îmbrăcat într-un costum maron, cu mânecile hainei cam scurte, prin care se observa toată manşeta cămăşii prinsă în nişte butoni negri, de proastă calitate. Mi s-a făcut silă. Aveam, efectiv, senzaţii de vomă:

— Ăsta sunt! i-am spus încruntat. Vreţi să îmi puneţi cătuşele? Poftiţi! i-am întins mâinile.

— Nu vă pun cătuşe, dar să ştiţi că sunteţi arestat. Nu vă mai mişcaţi din acest loc. Să vedem ce ordine primim, unde să vă trimitem: la Craiova, la Bucureşti sau rămâneţi aici, la Piteşti.

Nu am mai apucat să-l întreb nimic, deoarece domnul

tovarăş procuror a ieşit şi m-a lăsat singur. La scurt timp, mi-am pus cascheta pe cap şi am plecat. Am ieşit pe poarta Procuraturii şi m-am îndreptat spre depozitul de subzistenţă. Mă gândeam eu aşa, buimac cum eram, să-mi fac rost de mâncare, să am cât voi sta în arest. La depozit am întâlnit pe un ofiţer de la Şcoala de Ofiţeri din Vâlcea:

— Am dat de dracu'! Nu ştiu ce vor ăştia de la mine, că nu spune nimeni nimic! Am plecat fără bani. Dacă mă poţi împrumuta, ţi-i dă soacră-mea când ajungi acasă.

M-a ajutat omul. Am cumpărat slănină, brânză, salam. Douăsprezece kilograme de mâncare!

Mi-au dat un soldat şi m-au trimis înapoi, la procuratură. Aici, toată lumea era speriată. Se credea că am dat bir cu fugiţii. Când m-au văzut, s-au crucit:

— Tocmai voiam să raportăm că aţi fugit şi să vă dăm în urmărire!

— Măi, dar grei de cap mai sunteţi! Unde era să fug?!

— Eh, acum chiar că nu mai aveţi unde. Haideţi să vă internăm în penitenciar.

M-au băgat într-o cameră singur. Nu m-au dezbrăcat. Mi-au luat doar gradele.

Peste câteva minute, a venit un plutonier. A vorbit vrute şi nevrute, nimic despre situaţia mea. Pe la ora unu, în toiul nopţii, când tocmai aţipisem de nervi şi oboseală, m-am pomenit cu şase deţinuţi trăgând de mine. Unul de pantaloni, altul de veston… Nu ştiam ce să mai cred. M-au dezbrăcat şi m-au îmbrăcat în haine cu dungi. Mi-am păstrat calmul. Dimineaţa, mi-au dat înapoi hainele de ofiţer.

M-au dus din nou la procuratură. M-au întrebat cine sunt mama, tata, fratele meu, sora, socrul, soacra, toţi. Prin ce regimente am trecut, ce funcţii am avut.

Apoi:

— Îl cunoşti pe cutare?

— Nu-l cunosc, dom'le!

— Dar pe cutare?

— Nici pe cutare, dom'le!

— Dar pe…

— Îl cunosc, dom’le!

— Ce legătură ai avut cu el?

— Nicio legătură, dom’le… Ne-am întâlnit ca două cadre militare, ca doi şefi de regiment când mergeam să ne distrăm cu familiile la Curtea de Argeş.

— Nu e adevărat! Spune pe cine mai cunoşti!

— Nu cunosc, dom’le! Pe dumneata te cunosc. Dar dacă pe x sau y nu-i cunosc, cum să spun că-i cunosc? Cu conştiinţa mea de om cum rămâne? Unde o aruncăm? Cum să spun că-l cunosc pe cutare dacă nu-l cunosc?!

M-au tocat psihologic până la moartea lui Groza, în ianuarie. Nu mai aveam putere. Trebuia să fac la un fel şi să scap, indiferent ce aş fi spus. Ajunsesem la saturaţie. Aduceau oameni pe care nu îi cunoşteam şi mă puneau să-i recunosc după voce. Mă întrebau:

— Îl cunoşti?

— Nu, dom’le…

— Dar tu îl cunoşti? îl întrebau şi pe el.

Acesta răspundea:

— Da, îl cunosc! E Tudor Soare!

Aceste personaje malefice erau oamenii lor, ofiţeri, care jucau într-o piesă de teatru macabră.

După ore în şir de tortură psihică şi fizică, anchetatorul te lăsa singur, pentru o perioadă de timp destul de mare, cu un câine lup. Îţi ordona să stai într-un picior. Dacă lăsam jos celălalt picior, patrupedul se repezea la mine şi mă muşca.

Te întrebau orice. Cele mai imposibile întrebări. Cu o imaginaţie schizofrenică. Într-un final m-au inclus într-un lot de partizani, de care nici măcar nu auzisem. Şi că am finanţat pe ţărănişti, pe liberali, pe legionari…

Le-am zis exasperat:

— Cu ce îmi dovediţi că sunt legionar? Care a fost activitatea mea de legionar?

Le aduceam argumente logice, le demonstram cu toată activitatea mea că sunt marxist.

Într-un final, am fost condamnat la cincisprezece ani de închisoare pentru crimă împotriva noii orânduiri sociale. Comuniştii au făcut aceeaşi greşeală cu mine ca şi cum ar fi condamnat pe un copil de trei luni pentru că ar fi bombardat Bucureştiul, ca pilot…

Deşi îmi propusesem să-mi şterg din memorie trecutul pe care mi-l sortiseră alţii, era imposibil. Involuntar, subconştientul activează durerea când întâlneşte un element, fie el şi obiect, care a făcut parte din povestea respectivă. Nu eşti robot, iar dacă vrei ca starea de apăsare sufletească să se diminueze, este absolut necesar ca din exterior cineva să te bombardeze continuu cu fericire. Tu, singur, e greu să ajungi la un echilibru interior

Trecuseră cel puţin două ore de când Ioana trebuia să sosească. Mai ales că ştia de venirea mea. Discutasem la telefon.

Când m-am îndreptat către poartă, a intrat şi ea. Foarte grăbită. Nu o văzusem de şapte ani de zile. Mi-era imposibil să-mi imaginez cum va arăta întâlnirea. Acum, eram pus în faţa faptului împlinit.

S-a oprit în faţa mea. La aproximativ doi metri. Am privit-o confuz. Nu fumasem niciodată, nici măcar nu trăsesem un fum din curiozitate. În clipa aceea, am simţit nevoia să trag dintr-o ţigară atât de puternic, încât să ardă, dintr-odată, până la filtru. Poate şi filtru. Să simt cum mă arde la buze.

Am analizat-o cu privirea de jos până sus. Era îmbrăcată în negru. În nişte pantaloni de stofa negri. Cu jachetă neagră. O bluziţă din mătase naturală verde. Un verde pal. Şters. Părul negru. Tuns scurt. Sprâncenele negre. Arcuite. Ochii, verzi. Un verde smaraldat. Faţa albă. Fără niciun rid. Un corp ca o statuie. Sculptată de un artist obsedat sexual. Perfect. Forme perfecte. Aş fi dezbrăcat-o şi aş fi făcut dragoste cu ea. Pe loc. Şi continuu. Până când limita realităţii se interfera cu cea a irealităţii. Până când mintea mea obosea şi se pierdea în visceralitatea crudă a

simţurilor primitive.

— Bună ziua! m-a salutat c-un zâmbet în colţul gurii. S-a întâmplat ceva? Ai privirea pierdută. Nu mă iei în braţe? Nu ne-am văzut de şapte ani…

— Şi, cel mai probabil, nici nu am comunicat. Sub nicio formă, în nicio formă… Eşti stilizată, Ioana… Ai un rafinament aparte… Şapte este cifra desăvârşirii. Fizic, vede şi un orb… Sunt tare curios să aflu ce transformări au avut loc în sufletul tău, de ce ai refuzat categoric să ne împăcăm imediat după ce am ieşit din puşcărie. Ştii foarte bine că am fost condamnat nevinovat…

— Şi chiar nu-mi dai voie să te îmbrăţişez?! schimbă subiectul discuţiei Ioana.

M-a strâns în braţe şi m-a sărutat pe obraz. Mai mult convenţional.

Apoi, pe un ton puţin supărăcios şi acuzator:

— Domnule ofiţer, nu uitaţi, totuşi, că sunteţi puţin însurat…

Imediat îşi schimbă timbrul vocii cu unul copilăros:

— Ţi-ai văzut fata? E o domnişoară în toată regula!

Nu i-am răspuns. Nici nu aveam de ce. Rana era prea adâncă şi nu putea fi cicatrizată niciodată.

Am decis să ieşim la restaurant. Să găsim noul liant care să lege, dar, în acelaşi timp, să şi fluidizeze pietrele colţuroase, care se cuibăriseră ca nişte păsări de pradă în sufletul meu.

Ioana îşi schimbase toaleta. Purta o rochie de seară lungă, cu o combinaţie de culori în care predomina verdele. În lobul urechilor îşi prinsese nişte cercei din argint cu pietricică verde. La gât, un medalion tot din argint. Mat. M-am intimidat când am văzut-o. Distanţa până la destinaţie a fost o povară. Devenisem stângaci până şi a merge cu o femeie pe stradă. Nu ştiu dacă am scos câteva vorbe tot drumul.

Am intrat în restaurant şi ne-am aşezat la o masă puţin mai retrasă. Am comandat un coniac pentru mine şi o limonadă pentru ea. Am realizat că aici, cu mulţi ani în

urmă, Zeiţa Misterelor îşi serbase majoratul. Am mai cerut repede un coniac, pe care l-am băut tot atât de repede. Simţeam deja că mi-am ratat viaţa. M-am uitat în ochii ei şi parcă voiam s-o rog să cheme o ambulanţă. Îmi doream un pat de spital mare, enorm, cu cearşaf alb, strălucitor de alb, bine apretat. Să stau lungit, relaxat, să privesc tavanul alb, continuu. Un doctor îmbrăcat în halat alb să-mi bage în venă un ac mare cu perfuzii. Să-mi circule lent, prin vene, lichidul acela, până când sângele devine o spumă albă care să se transforme în mii de aripi albe şi, uşor, uşor, să zbor într-un spaţiu alb, imaculat…

— Colonele! auzii un glas ca prin vis. Colonele!

Era cel mai bun prieten al meu din Vâlcea. Un fost coleg de cazarmă.

Fericirea revederii m-a trezit la viaţă:

— Marine, n-ai ajuns, mă, general?! l-am întrebat fără nici pic de ironie, doar bucuros de reîntâlnire.

— Nu, Tudore, nu aveam cum! Păi să ajung eu general înaintea ta?!

L-am poftit să ia loc la masă:

— Nu, mulţumesc, mai avem noi timp să ne şpriţuim! Merg la masa mea. Îmi aştept colegii. Sărbătorim un eveniment. Vine toată garnizoana. Te las cu doamna… Aveţi multe de discutat…

Foarte multe, mi-am zis în sinea mea, însă îmi era greu, extrem de greu să abordez un subiect. Oricare ar fi fost el.

Fosta mea soţie mi se părea ciudată. Gesticula necontrolat şi voia să-mi povestească de felurile de mâncare existente în acest restaurant. Apoi, de munca ei, de colegele de la serviciu. Cum se rujează contabila sau de ce sunt ţinute după program muncitoarele membre de partid.

— Ioana, chiar nu mă interesează, i-am reproşat blând. Credeam că acest local îţi aminteşte de ceva…

Se fâstâci. Câteva lacrimi îi inundară ochii. Se cunoştea după mimica feţei că făcuse toate eforturile să nu

devină emotivă. Îşi muşcă buzele de necaz că nu s-a putut abţine. Am schimbat subiectul:

— Ce-ar fi să mâncăm ceva şi să bem un pahar cu vin? i-am propus.

— Nu mănânc seara. Poate o salată… Mi-a fost de ajuns limonada.

— Ştii ce înseamnă o zi de puşcărie? Ştii ce înseamnă să vrei să fii vinovat şi să nu găseşti nici cel mai mic element pe care să ţi-l reproşezi? Mi-aş fi dorit măcar în vis să fi împărtăşit o idee legionară… m-am pomenit vorbind.

M-am recules foarte repede. Nu avea niciun sens să rup pojghiţa unei răni care, vrând-nevrând, va dispărea odată cu trecerea mea în nefiinţă. Îmi va putrezi corpul, însă rana aceea este posibil să nu se vindece nici atunci…

Cum să reînnod trecutul cu prezentul, cum să anulez anumite aspecte, ce formulă să găsesc ca să mă pot transforma într-un om normal, cu suferinţe şi bucurii comune?

Voiam doar să creez o punte de dialog între mine şi Ioana. Să ajungem la un consens, în urma unor compromisuri. Să lăsăm pretenţiile la o parte şi să înjghebăm o relaţie, de care să avem grijă, mare grijă să nu se destrame niciodată. Punctul comun, pentru care trebuia să lăsăm orgolii la o parte, se numea Rodia, fetiţa noastră.

La mesele celelalte se adunau ofiţeri şi subofiţeri. Multe feţe îmi erau cunoscute. Foşti colegi. Altele, nu. M-am salutat discret cu fiecare în parte, cu o vădită bucurie. La un moment dat m-am pomenit pe masă cu zece sticle cu vin. Chelnerul mi le aducea şi spunea:

— Domnule, din partea fostului dumneavoastră coleg, ofiţer cutare!

Nu puteam să beau mai mult de două-trei pahare. Deja eu îmi comandasem sticla mea de vin roşu, sec.

Pentru că toate aveau dop de plută, deci nu erau desigilate, m-am gândit să-l rog pe ospătar să mi le

păstreze până a doua zi, ca să trimit pe cineva să mi le ia. Să ţin minte această zi şi să beau una în fiecare an. La aceeaşi dată – zi, oră, când au fost primite.

În mijlocul unor discuţii aberante, Ioana mă roagă să-l primim la masa noastră pe un coleg:

— Tudor, am o rugăminte. La masa din spatele nostru este un coleg de-al meu, Gogu Pingea. Stă singur! Ce-ar fi să-l invit la masă? E secretarul nostru de partid…

Chiar nu aveam nimic împotrivă. Îmi propusesem, totuşi, să clarificăm situaţia noastră, de fapt s-o rezolvăm, acasă.

— Bună seara, tovarăşa Ioana! Vă salut, tovarăşe lent-colonel!

I-am întins mâna şi l-am invitat să ia loc la masă. Am cerut un pahar ospătarului şi l-am rugat să-i toame vin.

Era un tip bondoc acest Pingea, îmbrăcat într-o haină scurtă de piele. Nu înţeleg de ce nu şi-o dădea jos, pentru că pe dedesubt purta un pulover cu anchior, din lână mai subţire, împletit manual. Probabil lâna era de proastă calitate, pentru că avea un uşor miros de seu. Părea cam de vârsta mea, poate cu un an, doi mai mic. Faţa, roşie şi sănătoasă, ceafa lată, ca şi formatul capului. Când a dat mâna cu mine, am simţit forţa unui taur. Ce m-au impresionat la el, fizic, ochii. Fără expresivitate, cu toate că erau mari. Şi totdeauna umezi. Cu un contur galben al pupilei.

— Tovarăşe lent-colonel, nu ştiu dacă v-a spus Ioana, dar vrem să ieşim fruntaşi pe ţară. La chimicale suntem cei mai buni. Tovarăşe, nu ştiu dacă v-a spus Ioana, dar eu sunt dat dracului! Nu pleacă niciun muncitor până nu ne îndeplinim norma! Tovarăşe, să facem şi pentru ţară, dar să dăm şi la export! Să-i nenorocim pe capitaliştii ăştia, tovarăşe, să-i dăm dracului!

Făcu o scurtă pauză şi mi se adresă:

— Pot să-mi mai pun şi eu un pahar?

— Cu siguranţă, tov secretar… Păi se poate?! i-am răspuns, făcând toate eforturile să nu-i trag o palmă peste

ceafa groasă şi un şut în fund pentru a-l scoate afară, pe uşa restaurantului.

Îmi ziceam în sinea mea: Cine-o fi, mă, şi idiotul ăsta? Mă impresionase atât de mult când îmi strânsese mâna că, din când în când, mă mai uitam la degetele lui, nişte beţe scurte şi groase. Deşi unghiile erau tăiate din came, totuşi sub ele mai persista puţină negreală.

— Tovarăşe lent-colonel, am în subordine un chiabur, dom'le! Nu ştiu dacă v-a spus Ioana… A făcut facultatea la Paris, ţinut de ta-su pe banii poporului! A predat la Universitate, la Bucureşti. Bă, păi s-a schimbat regimul, nene! Păi a venit clasa muncitoare la putere! După ce se termină programul, îl pun să spele pe jos. Să facă şmotru, dă-l dracu'! Păi nu te-ai distrat, mă, destul cu curve la Paris şi eu îi munceam pământul lu' tac-tu? Ţi-a venit rândul! zice că e doctor în Istoria Religiilor! Bă, nicio istorie, bă! Nicio religie! Noi suntem noi şi nu avem nevoie de Dumnezeu! Noi creăm omul nou! Eu, tovarăşe lent-colonel, nu ştiu dacă v-a spus Ioana, aveam patru clase şi m-a luat partidul de pe câmp, culegeam bumbacul, la CAP. M-a luat în izmene, că eram săraci lipiţi pământului! Tovarăşe, dă-l dracu' pe profesor cu toată religia lui, că nu e mai deştept ca mine, că eu am tăcut după aia trei clase într-un an. Am povestit la toate materiile despre cât de mult ne iubeşte partidul şi mi-au dat toţi zece. Şi la matematică, şi la română, şi la rusă… Pe urmă am făcut facultatea politică, dom'le, cu zece pe linie… în trei luni… Şi, uite, acum fac şi liceul. Păi, dă-l dracu' de liceu, că ăsta îmi mai rămăsese…

Nu am mai putut suporta inepţiile tembelului. M-am ridicat de pe scaun cu gândul de a-l lua pe sus şi a-l arunca pe uşă, afară! în clipa când să mă reped la el, a venit la masă prietenul meu, Marin. Era ameţit bine, de-abia se mai ţinea pe picioare:

— Colonele, ţi-ai luat ginere, mă? m-a întrebat arătând cu bărbia către Gogu.

Nu am realizat ce vrea să spună.

— Marine, fata mea are doar 15 ani. Eu o mărit cu unul de-o seamă cu mine şi, pe deasupra, şi imbecil?!

— Nu, colonele, la doamniţa de la masă m-am referit…

Într-o fracţiune de secundă desluşisem totul. Am început să râd ca nebunul. În hohote. Nu mă mai puteam opri.

Prietenul meu a continuat:

— Tudore, tot ce ai consumat şi tot ce există pe masă e plătit. Am pus toţi bani şi am plătit. Te aşteptăm la cazarmă, la noi, să te angajezi contabil. E un post liber.

Dintr-odată am devenit serios:

— Tovarăşa, tovarăşul, tovarăşi – într-un cuvânt, sunteţi gata? Plecăm! E plătit tot. S-a făcut târziu, stimate tovarăşe secretar de partid… Dumneavoastră trebuie să vă odihniţi. Mâine începeţi o nouă zi, un nou plan de muncă. E obligatoriu să ieşiţi primii pe ţară. Cred că tovarăşa Ioana vă ajută foarte mult!

— E o fată foarte bună şi muncitoare. E şefa laboratorului nostru. Iar eu, secretar de partid… Nu ştiu dacă v-a spus Ioana, ţinu să precizeze Gogu.

— Eh, cum să nu-mi spună?! Tovarăşe secretar, să-l ia dracu’ pe domnul profesor universitar cu istoria şi religiile lui! Păi ce, dom’le, el a făcut atâta carte într-un timp atât de scurt cum ai făcut dumneata?! Măreşte-i, dom’le, norma de şmotru! auzi al dracu’, chiabura, a stat cu curvele pe la Paris şi matale culegeai bumbacul de pe câmp să-l îmbraci. Mai e şi doctor în Istoria Religiilor!

— Tovarăşe lent-colonel, aşa s-a lăudat, dom’le! zicea că el a luat doctoratul, că e doctor. Dar i-am zis: Bă, du-te, bă, dracu’, de-acilea, că tu nu ştii să faci o injecţie la o găină, şi te dai doctor! Pe mine mă scuzaţi puţin, trebuie să merg până la W.C… M-am cam pilit… Al dracu’ vin, da’ tare fuse, mă!

— Tovarăşe secretar, mergeţi să vă uşuraţi şi vă aşteptăm cu mare drag… l-am asigurat.

— Nu ştiu dacă v-a spus Ioana…

— Cred că mi-a spus tot, l-am întrerupt. Mergeţi să faceţi pipilică! Vă aşteptăm!

Am rămas cu Ioana. Mi-a întors spatele. Îi era ruşine. M-a apucat din nou râsul acela nebun. Am tras-o brusc de mână şi am întors-o cu faţa la mine:

— Iubito, îţi mulţumesc pentru această seară minunată! Ştii, cumva, cât durează un urinat al tovarăşului tău când se îmbată ca un porc? Vreau să aflu dacă am timp să-ţi fac o declaraţie de dragoste…

Ioana se smuci şi se îndreptă către uşă. Am fugit după ea şi i-am spus pe un ton prefăcut, dar dur:

— Nu te pune cu unul care a stat şapte ani în puşcărie!

S-a întors.

— Vezi că vreau să ne plimbăm puţin. Doar noi doi. Trimite-l pe tovarăşul secretar la culcare. Mâine va începe o nouă zi în interesul general al poporului român… Soda caustică trebuie să meargă la export cât mai repede, iar profesorului doctor universitar i se va mări norma la şmotru. Să-l ia dracu', Ioana, pe domnul profesor! A stat cu curve la Paris. Trăiască tovarăşul secretar de partid Gogu, care construieşte comunismul şi care are târfe autohtone!

Ioana era crispată. Avea faţa albă ca varul şi tremura. Voiam s-o liniştesc, însă a apărut făuritorul noii orânduiri sociale. Nu se încheiase bine la un nasture de la şliţ şi avea câteva picături sărate pe pantaloni.

— Mergem la tovarăşa Ioana acasă, să mai bem câte o ţuică! propuse Gogu.

M-a pufnit râsul a treia oară:

— N-ar fi bine să mergeţi doar voi doi?! i-am replicat eu tăios.

— Tovarăşe Gogu, se implică Ioana în discuţie, mergeţi dumneavoastră acasă. Vorbim mâine. Am de rezolvat nişte probleme cu Tudor.

— Bine, tovarăşa Ioana, se conformă secretarul.

Îmi întinse mâna:

— Tovarăşe lent-colonel, vă invit să ne faceţi o vizită

la fabrică. Dar numai dacă aţi fost reabilitat…

Cretinul ăla a reuşit, într-un final, să mă scoată din ţâţâni. Nu m-am abţinut:

— Lua-te-ar dracu’ de bolovan, de comunist borât!

Nu mi-a dat nicio replică. A ieşit vârtej pe uşă. M-am adresat Ioanei:

— Hai să mergem! Vomit, dacă mai stau aici!

— Mergem acasă? m-a întrebat.

— Nu! Ţi-am zis că vreau să ne plimbăm puţin. Mi-ar plăcea să revăd păduricea de la capătul străzii… Nu-mi amintesc cum se numeşte strada. Parcă începe cu litera C… Dar ştiu drumul. După ce ţi-ai sărbătorit majoratul, am mers acolo… Sunt mulţi ani de-atunci…

Am luat-o uşor la pas. S-a prins de braţul meu. Nu m-am opus. I-am amintit câteva scene hazlii petrecute împreună pe timpul când eram iubiţi, înainte de căsătorie. Ioana făcea eforturi să râdă. Îi tremura corpul. Poate intuia ceva. Eram hotărât s-o am. Din simplul orgoliu bărbătesc. Din răzbunare, mai sigur. De ce orgoliu? Care ar fi fost motivaţia răzbunării? Există o logică a ilogicii în tot şi în toate. Când laşi propriu-ţi orgoliu să se umfle la cote maxime, fără să îl controlezi, fără să intervii la timp, te pomeneşti că dă peste răscol. Orice urmă de raţiune dispare şi, până când pata aceea care îţi întunecă mintea nu este anulată de definitivarea scopului propus, nu poţi ieşi din acest taifun psihologic.

Am ajuns la marginea pădurii.

Un sfârşit de aprilie destul de îmbietor. Deşi se înnoptase de-a binelea, căldura de peste zi se menţinea încă. Am intrat în pădure. Fără să fac vreo introducere, i-am zis pe un ton extrem de ameninţător:

— Dezbracă-te!

A zâmbit dezaprobator:

— Cum îţi permiţi? Ce drepturi ai tu asupra mea? şi-a ţinut curajul Ioana.

— Ar fi foarte bine să te dezbraci! am continuat. Acum!

— Să ştii că ţip şi vine miliţia! m-a ameninţat.

Am început să râd. În hohote. Era a patra oară în acea seară:

— Ce necioplit sunt! Am uitat să-ţi fac curte… Trebuia să-l întreb pe Gogu cum se cucereşte o femeie… Tovarăşa Ioana, nu vrei să te culci cu mine? Nu am nicio boală venerică! Şi nici nu te las gravidă… Sunt un biet puşcăriaș, care a comis cândva crime grave împotriva noii orânduiri sociale. împotriva lui Gogu. Încă nu am fost reabilitat… Trebuie să fac o cerere la tovarăşul secretar de partid Gogu Pingea?

A rămas cu capul în jos câteva minute. Apoi s-a dezbrăcat:

— Fă ce vrei!

Am început să o sărut pe gât şi pe buze. Să-i mângâi fesele. Clasic. Cum face orice bărbat fraier.

Înainte de a începe actul sexual în sine, m-am inhibat. Mi-am imaginat că deasupra ei este Gogu. Că o sărută cu buzele alea cărnoase, că o mângâie cu degetele-i scurte şi groase ca nişte beţe cu noduri. Că transpiraţia de pe burta lui îi inundă corpul Ioanei. Că fosta mea soţie îi mângâie ceafa groasă şi păroasă, plină de grăsime, cu degetele ei de pianistă şi îi atinge cu vârful nasului, erotic, genele scurte, spelbe ale ochilor veşnic umezi, ca de bou. Că geme de plăcere, cum nu a făcut-o niciodată cu mine şi, înnebunită după masculul scund, mai lat în şolduri decât în umeri, îi şoptește: „Bărbatul vieţii mele!”

Mi-am revenit repede, mutându-mi imaginea brusc în alt plan, gândindu-mă că de fapt mă culc cu prima mea iubire, profesoara de matematici.

După ce am desăvârşit această chestiune de orgoliu prostesc, înainte să se îmbrace, i-am zis:

— Ai puţină răbdare!

Apoi, am scos cinci bancnote de câte o sută de lei din portofel, echivalentul a jumătate de salariu normal pe o lună, pe care i le-am aruncat, pe rând, la picioare:

— E prima dată când mă culc cu o curvă! Am vrut să-

ţi demonstrez că nu-mi bat joc de tine. Te-am plătit ca pe una de lux. Chiar ştii meserie. Partidul te-a învăţat multe…

A căzut în genunchi:

— De ce-ţi baţi joc de mine? Ce era să fac? Ce puteam face şapte ani? Mai bine îmi dai o palmă decât să mă umileşti în halul ăsta! ia-ţi repede banii!

— Ioana, i-am zis, nu te-am rugat niciodată nimic. Te rog, pune banii în geantă. După aceea, faci ce doreşti cu ei. Îi rupi, îi dai unei familii sărace… Dacă nu, îţi iau rochia şi plec… Poţi chema miliţia. Mă vor aresta pentru viol. Dar tu te vei face de râs în oraş. Ce-o să zică tovarăşul Gogu?!

Nu ştiu dacă i-a luat sau i-a lăsat acolo. Am aşteptat-o să se îmbrace. Pe drumul întoarcerii spre casă, niciunul din noi nu a scos o vorbă. Ne-am oprit în dreptul porţii. Ea a deschis şi m-a invitat înăuntru:

— Să intrăm uşor, nu vreau să deranjăm pe nimeni. Vom dormi în prima cameră. Avem timp să punem toate lucrurile la punct.

— Nu! am refuzat-o categoric. Nu! Nu voi mai intra niciodată în această curte. Din clipa asta, nu mă voi mai uita înapoi…

M-am îndreptat, agale, spre gară. Ioana a alergat după mine. S-*a pus în faţa mea. M-a luat în braţe şi m-a sărutat. A plâns preţ de câteva minute pe pieptul meu, ţinându-mă strâns. Cred că am plâns şi eu. Probabil şi eu am ţinut-o în braţe. Tot strâns. Foarte strâns.* În *clipele acelea, prin faţa ochilor mi-a trecut tot filmul cu sala de judecată, unde primisem condamnarea definitivă.*

Nu vedeam nimic. Nici sala, nici completul de judecată. Nu ştiam dacă eu, Tudor Soare, sunt cel judecat sau altul. Nu ştiam dacă tot ceea ce se întâmplă cu mine e real sau e un vis urât. Dacă mă întrebaţi cum a decurs procesul, nu vă pot relata nici măcar o frântură.

Ştiu, însă, fiecare cuvânt rostit de fratele meu. Cu virgulă şi punct. De fapt, literele cuvintelor rostite de el au rămas încrustate într-o parte a creierului, iar sunetul lor şi acum, după atâta timp, îmi produce un vârtej interior ca

gheara unui infarct.

Era singurul om pe care l-am văzut în sala aceea. Cu siguranţă, va lua cuvântul şi mă va scăpa. Le va spune acestor draci roşii adevărul. Le va spune unul de-al lor, pentru că Ion Soare, fratele meu, era prim secretar de partid. „Bă, fratele meu Tudor e marxist convins, bă, e proletar! Nu e legionar. Tot neamul nostru suntem comunişti!” aşa credeam că va spune.

Cu cătuşele la mâini, încadrat de doi subofiţeri, l-am privit fugitiv pentru o fracţiune de secundă, dorind în felul acesta să-i transmit să facă orice efort, numai să mă salveze. În clipa când l-am privit, i-am văzut cicatricea de pe frunte şi mi-am adus aminte cum l-am scăpat de la înec. Era vara. Ne aruncam după un mal înalt, direct cu capul în apa adâncă. Când i-a venit rândul lui, o creangă groasă cât mâna plutea deasupra, adusă de apa curgătoare. S-a lovit şi, înainte de a-şi pierde cunoştinţa, a strigat: „Nenicăăă, scapă-mă!” Nimeni dintre copiii care eram prezenţi pe mal nu sesizasem că Ion sărise în apă. În momentul acela, unul dintre pici ne povestea cum am putea să furăm de la o bostănărie pepeni, fără ca paznicul să ne observe.

I-am văzut o fracţiune de secundă fruntea plină de sânge, apoi s-a dus la fund. M-am aruncat după el. Dumnezeu m-a ajutat. Când m-am scufundat, l-am prins de antebraţ şi l-am tras afară. Norocul nostru a fost că un vecin pensionar, care lucrase o viaţă întreagă pe vapor, ne învăţase cum să scoatem „apa din burta înecatului” Credeam că moare. După câteva minute, şi-a revenit. Se lovise destul de rău la cap. Cicatricea îi rămăsese şi acum.

Înainte de a se citi condamnarea, îl văd pe Ion că se ridică în picioare. Am simţit că-mi pune o mână uriaşă pe cap şi mă trage din acest iad al durerii şi al suferinţelor fără margini.

A tras aer în piept, nu i s-a mişcat niciun muşchi al feţei şi, cu o voce ca un răget de taur, s-a adresat completului de judecată:

— Să i se aplice cea mai aspră pedeapsă, pentru că

partidul nu l-a învăţat aşa! Cer să fie condamnat! Are fapte legionare săvârşite!

Mi-a venit să o strig pe mama, să-i spun: „Uite, mamă, Ion, ăla pe care ţi l-am salvat de la moarte, mă bagă în puşcărie. Nevinovat, mamă…”

După ce mi-am ispăşit pedeapsa, a avut curajul şi a venit la mine:

— Bă, nenică, parcă eram nebun! Nu ştiam ce e cu mine. Nu ştiam ce să vorbesc! De frică să nu-mi pierd postul de prim-secretar, te-am acuzat!

— Du-te şi spune comuniştilor tăi să-i ia dracu’! Şi pe tine la fel. Dar, de fapt, nu mai are cum să vă ia, că voi lucraţi cu el! Comunismul e filosofia creată de dracul! Şi eu am crezut în comunism! Poate am meritat să fac puşcărie, pentru că am fost un idiot! Oricine crede în marxism e un idiot! Du-te repede şi pârăşte-mă la securitate, să mă mai lege o dată. Dar de data asta, pe merit! Bă, acum sunt legionar. Încerc să lupt împotriva comunismului cu orice armă! Şi cu una adevărată, dacă se poate! i-am răspuns fratelui meu de mamă şi de tată, fratele căruia i-am salvat viaţa când era mic, la explicaţiile lui opărite, de bărbat fără boaşe, cu coloana vertebrală de moluscă.

Dacă mă condamnau la moarte, prin împuşcare, fratele meu lua pistolul şi îmi trăgea un glonte în cap! Şi, probabil, avea conştiinţa împăcată că a scăpat ţara de un criminal în serie! îşi menaja propria-i piele, propriul destin, precum o curvă. Numai aşa s-a putut cuibări comunismul. În loc să ne solidarizăm, să luăm atitudine, ne-am vândut şi am vândut. Părinţi. Fraţi. Copii. Prieteni.

Deşi era o linişte perfectă, un ţipăt strident, ca de copil muşcat de şarpe, mi-a spart timpanele. Parcă electrocutat, m-am desprins din braţele Ioanei şi am luat-o la fugă. M-am oprit la circa o sută de metri şi i-am strigat:

— Să nu te mai apropii de mine în viaţa ta!

Am strâns pumnii şi i-am introdus în buzunarele sacoului, împingând puternic până când le-am rupt

burduful. Am simţit cum un şiroi de apă rece îmi curge pe şira spinării. Am mers, apoi, liniştit către gară, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Simţeam nevoia să beau o gură de tărie. De pălincă. Şi să-mi aprind o ţigară. Cu toate că nu trăsesem un fum în viaţa mea.

Nu ştiu cât timp am făcut până la gară, încă era deschis bufetul. Sau poate funcţiona toată noaptea. Am intrat şi am cerut o sută de palincă. Şi un pachet de ţigări fără filtru. Bineînţeles, şi un chibrit. După ce am dat pe gât lichidul, mi-am aprins o ţigară. Am tras primul fum şi am ameţit. Am aruncat pachetul.

Nu ştiam cât este ora. Am intrat în sala de aşteptare şi am căutat cu privirea un ceas. Pe un perete vopsit proaspăt cu var, am văzut ceva dreptunghiular, cu cifre de la unu la doisprezece. A fost imposibil să realizez cât este ceasul. Limbile acelea, lungă şi scurtă, mi se păreau că aleargă una după cealaltă, când înainte, când înapoi. Parcă dansau un vals demonic. Deşi am privit continuu, a fost imposibil să le reperez.

Într-un târziu, am observat, pe o bancă, un ceferist. L-am întrebat la ce oră este următorul tren către Bucureşti. Am aflat că dimineaţa, la şase şi cinci. Nu aveam cum să aştept atât de mult. Am ieşit pe peron şi am luat-o, pe jos, în direcţia Bucureşti, pe lângă calea ferată, printre pietrele tăcute, cu suflet cenuşiu.

Nu ştiu de ce, dar pentru o clipă am crezut că încă eram condamnat, că încă viaţa mea depindea de minţile paranoice ale executanţilor comunişti din închisorile pe unde am trecut. Cineva voia să mă arunce în cuptorul unde se ardeau cărămizile pentru construirea viitoarelor clădiri-sedii ale regimului de creare a omului-nou. Mi-am amintit, fără să vreau, tot. Parcă eram acolo.

Ne-au mutat la Periprava, la Tulcea, în Deltă. Eram în jur de opt mii de militari. Fiecare cu povestea lui şi, implicit, cu o soartă comună: nu se ştia cine era norocos să se întoarcă acasă. Dimineaţa ieşeam afară şi ne beam cafeaua, un fel de zaţ. Un om normal ar fi vomitat la

fiecare gură sorbită. Ne bucuram şi de acest lichid, căruia era greu să-i defineşti gustul. Probabil, unul al împăcării cu nedreptatea, cu bătaia de joc la care eram supuşi de semenii noştri, fraţii noştri români. Stăteam în jurul bărăcii cât era ziua de mare, să treacă timpul peste noi ca peste nişte animale ştanţate cu numere. Nu aveai voie să treci de la o baracă la alta. Foarte atent să nu fiu observat de caralii, pentru a nu fi bătut până te întindeau pe-o targă, scriam cu degetul pe nisip tot ce îmi trecea prin minte; dialoguri cu Ioana sau drăgălăşenii pentru fetiţa mea, Rodia. Aş fi transcris totul într-un jurnal, dar sigur erai descoperit cândva de şefi şi plăteai cu viaţa.

Dacă stăteai cuminte şi îndeplineai ordinele primite fără să comentezi nici măcar cu mimica, aveai, acolo, puţină speranţă că nu luai niciodată bătaie. Doar de la un locotenent şi sublocotenent nu ştiai la ce să te aştepţi. Te împuşcau, dacă nu le plăcea lor cum te mişcai în mers. Cineva le devenea antipatic, aşa, fără vreun motiv anume. Poate din plictiseală şi monotonie. Deţinutul devenit greţos în optica lor schizofrenică era trimis să cureţe între garduri, în zona de siguranţă. Fiii de curvă desfăceau sârma ghimpată, îndemnându-i pe deţinuţi să treacă şi în partea cealaltă, pentru a curăţa gunoaiele. Soldatul de pază, din foişor, punea arma la ochi şi te împuşca, pe motiv că ai vrut să evadezi…

Mă feream ca dracul de tămâie să nu creez vreo situaţie şi să ajung şi eu în postura nefericiţilor nevinovaţi. În fiecare seară mureau unu sau doi în asemenea conjuncturi. Auzeam focuri de armă şi ştiam ce s-a întâmplat. Cu toate acestea, începusem să ne facem speranţe de viitor; circula un zvon că o să se dea un decret mare şi ne vor pune în libertate.

Mai puseserăm şi ceva pe noi, primeam 3200 de calorii pe zi. Cei care nu munceam primeam 100 de grame de pâine dimineaţa şi un turtoi, mămăligă făcută la cuptor, cam de 500 de grame. La prânz, macaroane cu brânză şi zahăr, ciorbă de fasole sau arpacaş și cartofi. Tânjeam la

ceilalţi deţinuţi de drept comun, care munceau şi astfelaşi ocupau timpul cu ceva, iar noaptea cădeau rupţi. Nu-şi mai oboseau creierul cu gânduri.

De la Periprava, am fost transferaţi vreo şase mii de suflete la Poarta Albă. Aici am văzut iadul pe pământ. Ne-au pus la muncă, să facem cărămizi, să defrişăm canalul. Erau sălcii de trei ori mai groase decât mine. Dacă cereai voie să mergi la zero-zero (toaletă), nu te mai întorceai de acolo. Săreau cu calul pe tine şi câinii te jupuiau. Era un sublocotenent, unul Maromet, comandantul închisorii, satană cu chip de om, care ni se adresa apocaliptic, cu limbi de foc, precum un balaur cu şapte capete: „Un Dumnezeu în cer şi un Maromet pe pământ!”

Construiam diguri pe Dunăre cu cazmaua şi lopata şi căram pământul cu găleata, apoi îl bătătoream cu maiul. Dacă nu îţi făceai norma, nu mai ajungeai la baracă. Brigadierii aveau chip de fiară, se transformaseră în îngeri ai întunericului. Dimineaţa, când plecam din baracă, trebuia să luăm şi bolnavii cu noi, că altfel îi omorau. Trebuia să le faci şi lor norma. Îi scoteau afară şi îi loveau cu ce apucau, până îi omorau ca pe nişte câini. Simţeau o bucurie teribilă când îşi dădeau duhul. Cele mai oribile crime le înfăptuiau subofiţerii şi ofiţerii penitenciarului. Îţi ordonau:

— Sunteţi patruzeci de oameni în brigadă, astăzi vreau să ajungeţi cu digul până aici!

— Da, dar avem şi bolnavi printre noi!

— Nu mă interesează! Faceţi norma şi pentru ei!

Făceam, dacă puteam, până cădeam în genunchi, până când muşchii palmelor nu mai reacţionau la stimuli, ca să apucăm coada lopeţii. Dacă nu le îndeplineam şi lor norma, îi separau şi îi omorau. Pe rând. Câteva lovituri zdravene în creştetul capului cu lopata sau le înfigeau coada din lemn în abdomen. Ca să fie siguri că au murit, apăsau cu cizma pe gât, vreme de câteva minute. Nouă ne comunicau altceva:

— I-am dus la doctor şi i-a reţinut acolo. Peste două-

trei zile vin înapoi!

Nu se mai întorcea nimeni.

Din când în când, brigadierii călare pe cai, cu puşti la spate şi furci legate la burta cabalinelor, care păzeau pe deţinuţi i-muncitori la cuptoarele de cărămidă, primeau ordine de la superiori ca unul dintre aceşti năpăstuiţi ai sorţii să dispară. Brigadierii le ordonau să meargă prin faţa cuptorului şi-l aruncau în foc, pe gura cuptorului, după ce îl înţepau cu furca şi săreau cu calul pe el. Când omul se perpelea câteva fracţiuni de secundă şi urla, criminalii se distrau copios, rânjindu-şi feţele roşii, pline de grăsime.

De câte ori săvârşea o asemenea faptă abominabilă, un gardian care purta la gât un lănţişor de care atârna un medalion cu secera şi ciocanul, cobora repede de pe cal, se ascundea după un pom şi începea să se masturbeze… Se întorcea cu faţa radiind, trăgându-şi mucii pe nas sau ştergându-i pe mâneca de la cămaşă:

— Uşor, uşor, scăpăm noi ţara de criminalii ăştia de legionari!

Celor care le venea timpul să plece acasă, după ce îşi ispăşeau pedeapsa, securitatea le mai analiza încă o dată dosarul şi le decidea libertatea sau moartea. Ca un dumnezeu îmbrăcat în negru, cu mâinile mânjite totdeauna cu sânge.

Prietenul meu, căpitanul Marin Popescu, care dormise cu mine în pat, fusese anunţat că trebuia să plece acasă. Nu-şi încăpea în piele de bucurie. Şase ani de tortură fizică şi sufletească printre brutele staliniste. Aud pe un gardian că venise cineva după el. O doamnă. Nevastă-sa. Îi adusese haine civile.

Caraliul întreabă:

— Ia vedeţi, mă, ce vrea cetăţeanca de la poartă?

— Caută un căpitan, i-am răspuns eu.

— A stat cu dumneavoastră în cameră?

— Da, dar a plecat aseară, că l-au eliberat!

Caraliul:

— Doamnă, soţul, frate, ce vă este, nu mai este aici. A

plecat aseară, că şi-a terminat pedeapsa. Cred că azi-noapte l-au scos afară.

Când te scoteau afară, maşina securităţii te învârtea două-trei ore legat la ochi, de nu mai ştiai unde eşti. Te elibera pe un câmp. Acolo te dezlega la ochi şi-ţi spunea:

— Pe drumul ăla o luaţi! Să nu vă prindem!

Că mai scăpa sau nu, era greu de aflat. Un lucru sigur s-a întâmplat cu amicul meu: a fost găsit mort, departe de colonie, în stuf, la vreo doi kilometri de grăniceri. Au zis că a călcat pe fâşie şi s-a tras în el…

La o inspecţie venită de la minister, un grup de deţinuţi şi-a luat inima în dinţi, a ieşit la raport şi a povestit despre crime, cum se urcă caraliii cu calul pe tine, cum pun câinii să te jupoaie. S-a făcut anchetă şi s-a constatat că e adevărat. Maromet a fost demis. Ni s-a comunicat că a fost condamnat la ani grei de puşcărie. De fapt i se oferise o primă pentru merite deosebite şi l-au numit comandantul unei alte închisori…

Botul pantofilor din piele de porc se dezlipise din cauza pietrelor pe care nu le vedeam ca să le ocolesc. Simţeam mici dureri în talpă, la degetul mare al piciorului. Probabil trecusem prin câteva margini de sate, deoarece auzeam bocete de femei în vârstă care îşi plângeau morţii prin cimitire. Zăream, înceţoşat, lumini confuze de la lumânările aprinse.

Dintr-odată, stelele de pe cer s-au ascuns şi săgeţi subţiri şi reci de apă se grăbeau să ude pământul. M-am ascuns, ghemuindu-mă sub un podeţ. Mi se făcuse frig. Mi-am luat genunchii în braţe şi am aşteptat. M-a trezit zgomotul unui marfar lung, care trecea pe deasupra. Se făcu linişte. Ploaia se oprise. Nu mai voiam să-mi continui drumul. Îmi doream să rămân aici. Făceam toate eforturile să aţipesc. Câteva picături, la intervale egale de timp, îmi cădeau în creştetul capului, obosindu-mi mai tare organismul, până la exasperare. Am şters cu palma plafonul piciorului de pod, măsurându-i, cu degetele, lăţimea. Era aceeaşi ca a tocului de la uşa celulei 354…

După ce mi s-a dat sentinţa, cincisprezece ani de închisoare, am fost mutat la Craiova. În beciurile securităţii. Nu ştiu ce voiau să mai scoată de la mine, atâta timp cât deja eram condamnat. Pe Casandra, şeful procuraturii militare, îl cunoscusem în alte conjuncturi. Luasem masa împreună de câteva ori, pe timpul când activam ca ofiţer. M-am bucurat când am aflat că mă anchetează el. Dar, la fiecare şedinţă, îmi spunea să recunosc ce am făcut că îmi dă drumul:

— Aş recunoaşte, oricum nu mai am ce pierde, dar nu am făcut nimic. Vreţi să mint? Cum să procedez, să mă fac singur vinovat?

— Uneori, minciuna te mai salvează… îmi zicea el.

— Să încurajez minciuna, domnule procuror? Este imposibil să declar o faptă pe care nu am săvârşit-o!

— Atunci, lasă dosarul la mine. Eu îl trimit la Tribunal ca să judecăm recursul ăsta al tău. Voi fi acolo şi voi cere clemenţă. Doar ne cunoaştem.

Cuvintele lui îmi dădeau încredere şi îmi umpleau sufletul de bucurie. Când s-a judecat recursul, însă, procurorul Casandra nu a fost prezent. Completul de judecată mi-a pus în vedere că, dacă mai îndrăznesc o singură dată să fac recurs, mă va condamna la moarte… Nu am mai făcut.

Auzeam şi noi, condamnaţii, că situaţia era instabilă în ţară. Începuseră arestările masive: preoţi, învăţători. Zi şi noapte cărau maşinile securităţii. Ne povestea câte un coleg nou:

— Oamenii din comunele mai înstărite sunt arestaţi. La Dăbuleni, ţăranii au distrus colectivul, au omorât preşedintele de colectiv, cară vitele în baltă la Dunăre, acum. Comuna e închisă şi au început arestările.

Auzeam pe subofiţerii care erau de pază, caraliii, că secretar de partid pe timpul ăla era unul poreclit Pizdel, mic şi negricios, cu o gură mare până la urechi, care dăduse ordin ca raionul Pleniţa, unde erau cele mai mari nemulţumiri, să fie închis, să nu mai iasă nimeni, să nu mai

intre oameni, că nu mai are unde să îi bage în puşcării. Puneam cănile din tablă pe perete şi ne lipeam urechile de ele ca să ascultăm ce se întâmplă şi în celelalte celule.

Printre noi, circula o poveste mai cutremurătoare decât moartea. I-o dezvăluise unui coleg de celulă chiar cel care participase la desfăşurarea dramei, un învăţător între două vârste, arestat că avea un băiat legionar. La doar câteva zile de la eveniment, după ce o luase razna, se sinucisese, tăindu-şi venele cu o bucată de tablă ruginită. Ilinca, o fetiţă de şaisprezece ani, fostă elevă a învăţătorului, fusese arestată pe motiv că ducea mâncare tatălui ei, partizan, în munţi. Însuşi şeful securităţii o ancheta. Pentru că nu voia să vorbească nimic, nici măcar atunci când îşi revenea după leşinul provocat de loviturile de bocanc primite de la caralii pe tot corpul, şeful, un tip spân, care îşi dădea cu briciul pe faţă de trei ori pe zi în speranţa că-i vor creşte şi lui câteva tuleie, într-o dimineaţă, a dezbrăcat-o în pielea goală şi i-a zis:

— Dacă nu vorbeşti, o să chem pe cineva să ţi-o tragă! Spune repede unde se ascunde tac-tu!

Fata înnebunise de ruşine. Nu ştia cum să-şi acopere, cu mâinile, părţile intime.

— Zi, fa, broască râioasă, unde se ascunde tac-tu? Morţii mă-tii de legionară!

Nu a putut scoate nimic de la Ilinca.

Spânul a dat ordin să fie adus învăţătorul.

— Dezbrăcaţi-l! a ordonat.

Gardienii l-au dezbrăcat, rupându-i uniforma dungată, de deţinut.

— La şi trage-i-o, domnule învăţător! După ce ai învăţat-o carte, acum învaţ-o să se şi…

Dascălul se închină şi căzu în genunchi:

— Doamne, ia-mi viaţa sau mai bine ia-le-o lor, la aceşti demoni!

Ofiţerul de securitate începu să râdă forţat, arătându-şi dinţii rari şi galbeni de la ţigările fumate una după alta. Se ridică de pe scaun, deveni foarte serios şi-i aplică o

lovitură cu cizma sub bărbie îngenuncheatului. Victima leşină pe loc. Se întoarse la masă şi se aşeză din nou pe scaun. Întoarse privirea către gardieni:

— Vreau s-o defloraţi pe legionara asta căcăcioasă cu degetele învăţătorului! Acum! Mişcaţi-vă!

Caraliii s-au supus ordinului imediat. Au sacrificat un miel, care nu a putut să opună nicio rezistenţă. Satisfăcut, ştergându-şi balele de la gură, şeful securităţii le ordonă:

— Pe învăţător să-l lăsaţi singur în celulă, iar pe căcăcioasa asta mută s-o aruncaţi la lăuze! Să nu-i daţi nimic de mâncare până nu vorbeşte!

Ilinca se trezi din starea de şoc, plină de sânge, în braţele unei femei care avea vârsta încă o dată cât a ei. Ochii i se duseseră în fundul capului.

— Mamă, ai încredere. Dumnezeu ne va scoate de aici! Voi avea grijă de tine! îi promise lăuza. Cum te cheamă?

— Ilinca, răspunse fata îndurerată.

— Şi câţi ani ai?

— Şaisprezece.

— Am şi eu două fetiţe acasă. Una de nouă ani, iar cea mică, de numai două săptămâni…

— Mi-e foame, mormăi Ilinca.

Femeia fu pusă într-o situaţie imposibilă. De unde să facă rost un deţinut politic de mâncare? Cui să-i ceară un deţinut politic mâncare? Transfigurată, lăuza îşi scoase un piept afară şi o apropie pe fată cu gura de mamelon:

— Deschide gura, mamă! Ia şi suge. Nu murim noi.

Fata, uşor-uşor, începu să-şi umple gura cu lapte…

În această perioadă, a venit un procuror la mine şi m-a scos la anchetă într-o seară, pe la ora şapte:

— Cum te numeşti?

— Deţinutul Soare! i-am răspuns, că nu mai aveam grade…

— E bine unde ai ajuns? Vezi dacă nu recunoşti nimic? Ai primit o pedeapsă aspră. N-o să te mai vezi om toată viaţa!

Ştiam că articolul 495 din codul penal militar îţi ia toate drepturile. Eram condamnat pentru crimă împotriva noii orânduiri sociale, îmi zice:

— Hai să rezolvăm problema! Eşti însurat?

— Da, sunt.

— Copii ai?

— Am o fetiţă.

— Şi nu-ţi este milă de ea?

— Domn procuror, aş vrea să îmi spuneţi concret ce am făcut, dacă aveţi cunoştinţă despre acest proces. Ce am săvârşit, ce crimă mare am comis?

— Nu e menirea noastră, cine v-a anchetat trebuie să ştie.

— Aveţi perfectă dreptate, m-am revoltat, dar anchetatorul meu de la Piteşti a făcut o serie întreagă de legături eronate, cu diferite persoane şi organizaţii, acuzându-mă pe nedrept. Fără nicio logică. Îmi zicea: „Îl cunoşti pe colonelul Arsenescu?” „îl cunosc, dar din ziare, că ni se atrăgea atenţia că în regiunile de munte sunt partizanii şi să nu ajungem acolo că s-ar putea să murim împuşcaţi!” M-au anchetat pentru Arsenescu, pe care nu l-am văzut în viaţa mea.

Pentru o clipă am crezut că domnul procuror îmi va înţelege nevinovăţia. Dar m-am pomenit cu aceeaşi întrebare pe care mi-o adresaseră toţi anchetatorii:

— Nu vrei să recunoşti nimic? Dacă ai recunoaşte, într-o săptămână îţi pun procesul pe rol. Să recunoşti toate legăturile pe care le-ai avut, că dumneata faci parte dintr-o organizaţie de ofiţeri legionari din Caracal!

Am rămas mut. Câtă imaginaţie bolnavă pot avea oamenii ăştia! mi-am zis în sinea mea. I-am replicat liniştit, oricum nu aveai cu cine să te înţelegi:

— Domnule procuror, dacă dumneavoastră ştiţi ceva cu adevărat, puteţi să mă împuşcaţi pe loc. Dar să fie adevărat! Dacă astea sunt ordinele, ce putere aş avea eu? Sunt la dispoziţia dumneavoastră. Dar, credeţi-mă, nu pot inventa o faptă pe care nu am săvârşit-o. E imposibil.

Niciodată un am confundat adevărul cu minciuna.

Dialogul cu procurorul s-a sfârşit spre dimineaţă, în jurul orei patru. Aceeaşi întrebare îţi era pusă de zeci de ori, de sute de ori. A venit un sergent şi m-a adus în cameră. Aici, trebuia să fii foarte atent la orice cuvânt rostit. Printre arestaţi se aflau preoţi şi avocaţi. Oameni care impuneau respect. Mulţi dintre ei făceau jocurile securităţii, deveniseră agenţi şi turnători, pentru a li se diminua pedepsele sau chiar în schimbul libertăţii. Îmi ziceau:

— Despre ce te-a întrebat anchetatorul? Ce i-ai răspuns? I-ai spus adevărul? Să nu spui adevărul, să fii foarte atent!

Stăteam şi mă uitam la ei, c-un gust amar. Nu-mi venea să cred că aceşti piţigoi au luptat pentru o idee, iar acum vor să vândă pe un nevinovat, în schimbul libertăţii lor. Inventam pe loc fel şi fel de poveşti, cu scenarii absurde. La următoarea anchetă, eram întrebat despre ce vorbisem cu respectivul. Procurorul îmi zicea:

— Domnule, dar ştii să minţi!

— Era singura modalitate, domnule procuror, să descopăr iudele!

După ce am fost torturat psihic zeci de nopţi la rând, am fost lăsat în pace.

Prin şaizeci şi unu, într-o noapte, ne-au urcat în nişte dube pe toţi criminalii, pentru că noi nu eram deţinuţi de drept comun. Am ajuns la Gherla, unde directorului închisorii i se zicea Balaurul. Am fost repartizat la celula 354. Patul era lipit de perete. Un beculeţ deasupra uşii. Prin plafonul camerei picura apă. Nu puteai să dormi. Singurul loc de adăpost era sub tocul uşii. Avea o lăţime de o jumătate de metru. Acolo stăteam. Cădeai din picioare de oboseală, nu aveai cum să aţipeşti. La un moment dat te uitai şi observai că din plafon nu mai picură apă. Aveai impresia că l-ai prins pe Dumnezeu de picior. Te aşezai pe pat, dar după un sfert de oră, iar începea să picure…

Cred că îmi amorţiseră picioarele, de vreme ce apa

provenită din ploaie trecea peste ele, iar eu nu le simţeam. Mi-a încolţit o idee în creierul obosit, şi anume să rămân acolo. Definitiv.

Mijea de ziuă, iar primăvara, jară să vreau, îmi băga în nări mirosuri de muguri şi iarbă. Voia să mă cuprindă cu mâinile verzi, transparente de subsuori şi să mă ridice. M-am împotrivit. Voiam să zac sub podul acela.

Picioarele îmi furnicau şi le simţeam reci. Am mişcat puţin încheieturile de la gleznă. Voiam să mă descalţ. Să arunc pantofii. Mă strângeau. Cel mai probabil, din cauza oboselii mi s-a părut că din buzunarul stâng, din burduful rupt, a fugit un şobolan. Deodată mi-au trecut prin faţa ochilor zilele grele petrecute la Doftana şi m-am ridicat, continuându-mi mersul.

Nu ne ţinuseră mult timp la Gherla. Pentru un an şi ceva fuseserăm mutaţi la Doftana, cunoscută ca închisoarea morţii. Am fost repartizat singur în celulă. Şi aici, picura apa din tavan. Nu te scoteau afară. Venea caraliul, deschidea uşiţa şi îţi dădea gamela cu mâncare:

celebrul terci. Deţinuţii se transformaseră în schelete îmbrăcate cu piele umană. De la şaptezeci şi cinci de kilograme, ajunsesem la patruzeci şi nouă. Cu toţi gândeam că ziua propriei morţi nu va întârzia să apară. Atunci mi-am propus să mănânc orice mi se oferea. Şi lemn, dacă era nevoie. În fiecare zi murea câte cineva. Mulţi intrau în greva foamei, să-şi urgenteze moartea. Aceştia erau pedepsiţi drastic. Izolaţi în beciuri, legaţi de un ţăruş și li se băga terciul pe gât. Noaptea, când aţipeau, şobolanii îi muşcau de faţă… Era o adevărată luptă cu rozătoarele înfometate. Se urcau câte cinci-şase pe tine. Încercai să-i arunci, ţipând de silă şi frică. Veneau alţii. La un moment dat, te dădeai bătut. Mâinile nu te mai ajutau. Te culcai cu faţa la pământ în mizeria mocirloasă de pe jos şi-i lăsai să se hrănească din corpul tău…

Nu ştiu câţi kilometri parcursesem. Şi nici măcar cum se numea halta din care urcasem în tren. Mă aflam singur într-un vagon. Fără bilet de călătorie în buzunar.

Nu eram sigur că direcţia era cea bună. Dar mai conta? Avea vreo importanţă?

Îţi pregăteşti cu minuţiozitate proiectul vieţii, te sacrifici să-l definitivezi şi. când colo, te pomeneşti că soarta îţi râde în nas şi te garează pe o linie moartă. Ce şi cui să reproşezi? Cine te bagă în seamă? Te aşezi în faţa oglinzii şi începi să conversezi cu cel din faţa ta. îl certi. Şi el te ceartă. Îi plângi de milă. Şi el îţi plânge de milă. La un moment dat, ţi-l faci prieten şi duci suferinţa mai departe, în doi.

Mă gândeam serios la predestinare. Terminasem un liceu, apoi o Şcoală de Ofiţeri. Am luptat pe front. Am refuzat să merg în America. M-am întors în ţara mea. M-am căsătorit cu o femeie care mă iubea enorm. Eram marxist şi comuniştii m-au condamnat cincisprezece ani pentru o faptă pe care nu o comisesem. M-au acuzat de legionarism. Un secretar de partid, pitic, gras şi bălos este amantul neveste-mii. Acest ciot de om îmi va creşte mie fata. În concluzie, mi-a furat ce aveam mai de preţ. Eu nu am dreptul să mă bucur de nimic. De absolut nimic. Înseamnă că, înainte de a te naşte, eşti predestinat să suferi sau să fii fericit. Indiferent că eşti prost sau deştept, indiferent că eşti cinstit sau tâlhar.

Mama mea îmi povestise când eram copil că nimic nu e întâmplător. Soarta, însă, ne-o facem singuri. Dumnezeu doar ne arată calea pe care trebuie s-o urmăm. Dacă nu acceptăm, ieşim din sfera Lui de influenţă şi nu putem să staţionăm pe un teren neutru. Nu există gri. Automat, trecem de partea cealaltă. Chiar dacă nu facem nimic rău. Important este să cauţi să faci binele. Dacă mă gândesc la Ina, teoria mamei mele era perfectă.

Trenul mergea precum un leneş la locul de muncă. La un moment dat a apărut şi conductorul. A oprit în dreptul meu şi m-a privit. Mi se părea şi mie cunoscut. M-a întrebat cu bucurie în ochi dacă sunt Tudor Soare. L-am minţit.

— Cum, nu eşti din Titu?

— Nu, sunt din Bucureşti…

— Domnule, a continuat conductorul, am avut un coleg de gimnaziu care are toate trăsăturile dumitale…

— Eh, i-am zâmbit, oamenii seamănă între ei…

— Da, ai dreptate. Adevărul e că a trecut mult timp de atunci. Omul îşi schimbă fizionomia. Era băiat bun Tudor ăsta. Cel mai tare din clasă la carte! *A ajuns ofiţer, dar l-au băgat la pârnaie că s-a dat cu legionarii. Săracul…*

— De ce „săracul”? *Dă-l dracu’ domnule, bine i-au făcut*! *Păi dacă a fost legionar*?!

Fostul meu coleg m-a privit rezervat. A schimbat imediat *subiectul*:

— La următoarea haltă, trenul staţionează o oră. Poţi coborî. În *spatele gării e un bufet cu mici ieftini şi buni. Poţi să bei şi o bere*.

Nu m-a întrebat de bilet. Se speriase puţin de atitudinea mea faţă de Tudor Soare, colegul lui de gimnaziu!

Am coborât. Voiam să beau o tărie. Aşa că am intrat în localul indicat. Aici, mi-au atras privirea imediat câţiva muncitori de cale ferată, care îşi lăsaseră, într-un colţ, târnăcoapele şi lopeţile masive. Trăgeau din ţigări şi râdeau cu gura până la urechi, arătându-şi dinţii stricaţi de băutură. Se înjurau de mame şi de neveste şi acest lucru îi distra teribil.

După ce fusesem eliberat, încercasem să-mi găsesc un loc de muncă. Singurul disponibil era muncitor necalificat la calea ferată. Chiar dacă prin cumnatul meu, ajunsesem la un important tânăr comunist al vremii – verişorul lui, ştampila de puşcăriaș, de condamnat pentru crimă împotriva noii orânduiri, se amprentase adânc pe fruntea mea.

Când am ieşit din puşcărie, am încercat să mă apropii de vechile relaţii pentru a-mi găsi un loc de muncă. Să mă dezbrac de orgoliu, să accept un compromis, fără ca, totuşi, cineva să-şi bată joc de mine. Eram cumnat cu unul Ion Bănăţeanu, inginer, văr primar al lui Ionel Iliescu – un

important tânăr comunist al vremii, de loc din Olteniţa. Am vorbit cu Florica, sora Ioanei, soţia lui Ion:

— Mergi, mă, la Ionel. Numai el te poate ajuta. E băiat bun, m-a îndemnat sincer.

I-am cerut ajutorul şi inginerului. Spre surprinderea mea, m-a refuzat:

— Tudore, du-te tu. Pe mine m-a ajutat mult. Inclusiv cu facultatea. N-aş vrea să mai apelez la el. Problema ta e una complicată. Are substrat politic. Ai bube în cap… E posibil să se interpreteze. N-aş vrea s-o păţesc. Am postul ăsta la minister şi, mai ştii…

Într-adevăr, Iliescu îl ajutase să se angajeze în cadrul unui minister. Îl introdusese şi-n organizaţia pe Bucureşti a partidului.

— Măi, Ioane, i-am zis, caut şi eu sprijin la un om politic cu putere, care să mă ajute! Nu mă bagă nimeni în seamă. Parcă le-aş fi omorât familia!

— Du-te singur, că e om cumsecade! Te va ajuta! a insistat pentru a doua oară ruda apropiată a tânărului comunist cu funcţie.

Am prins momentul când trebuia să sosească în Olteniţa. Am înnoptat la tatăl lui Bănăţeanu. Bătrânul mi-a zis:

— Tudore, lasă, mă, că-l chem mâine dimineaţă la mine, doar e nepotu-meu. Are forţă acolo, la Bucureşti. Îi merge mintea. Nu degeaba are două facultăţi. Una a terminat-o la Moscova, la mama comunismului acasă. Îţi dai seama?! Acolo mănânci comunism dimineaţa, la prânz şi seara. La desert, marxism. Când dai pe gât paharul cu vodcă, îl sorbi, de fapt, pe Lenin… Orice îmbuci e esenţă pură de materialism dialectic… Iar noaptea, îl visezi pe Stalin… E în Comitetul Central, Tudore! Are vână sănătoasă, de comunist sadea! Seamănă cu ta-su. Ambiţios. îl duce capu’, ce mai… Simte pentru proletariat!

Ne-am întâlnit la bătrân acasă, în camera pentru musafiri. Camera de la drum, odaia, unde nu doarme nimeni. Unde iama nici nu se face focul şi se păstrează

merele, perele şi gutuile, mai ales. Cu bibliotecă şi mobilă din lemn de nuc, sculptate cu păuni înfoiaţi şi lebede pe lac. Cu carpete cusute pe pereţi şi covor persan, întins pe duşumeaua din scândură de fag. Mi-am zis în sinea mea: „Mă, ăştia la origine or fi fost niscaiva burghezi?!” Dar mi-am revenit repede, realizând că Ion avea un salariu de zece ori mai mare decât al unui proletar.

Pe rafturile bibliotecii, multe cărţi cu Stalin. M-am uitat pe pereţi. Instinctual. Voiam să văd dacă există vreo icoană cu candelă sub ea. Nu de altceva, dar atmosfera din odaie îmi amintea de casa mea din Titu, de copilărie. Tot aşa aveam şi noi o cameră. Cu bibliotecă şi şifonier. Acolo ţinea mama hainele pe care le îmbrăcam duminica sau cu ocazia unor zile de sărbătoare. Dar la noi ardea veşnic o candelă, sub o icoană reprezentându-l pe Hristos răstignit. Aici, lipsea un asemenea obiect de cult. Tot din curiozitate, am căutat cu privirea de jur-împrejur, în bibliotecă, pe mobilă, dacă există vreo carte bisericească de rugăciuni. Nu am observat. Înseamnă că băiatul îi interzisese tatălui să expună astfel de simboluri religioase, ca să nu aibă necazuri cu partidul. Era singura explicaţie, deoarece, în orice familie de români, există o astfel de tipăritură creştină în camera de oaspeţi. Şi, bineînţeles, o candelă cu ulei.

M-am aşezat la masă îngândurat. Doamne, îmi ziceam, ce bine ar fi ca astăzi, acum, să ia sfârşit calvarul! Să am un loc de muncă, să plec dimineaţa şi să mă întorc seara acasă, în rând cu toţi oamenii. Să nu mai fiu urmărit şi, eventual, arestat că nu am serviciu.

Uşa s-a deschis. Am sărit repede în picioare şi l-am salutat, Iliescu era un bărbat brunet, nu înalt, cu părul negru, dichisit într-o frizură la modă. Purta perciuni. Cred că-şi dădea cu un ulei special de nucă pe păr, de îi stătea atât de aranjat. Purta pantaloni gri închis, cu carouri de o nuanţă mai deschisă, în care intra şi puţin alb, de-abia sesizabil, călcaţi la dungă şi o cămaşă cu mâneca scurtă, de culoare albă. Cravata, tot în nuanţe de gri, cu pătrate

mari. Mi-au atras atenţia pantofii, atât de bine lustruiţi, încât scârţâiau şi când nu mergea. Proaspăt bărbierit şi mirosind a odecolon – nu unul de sorginte sovietică, mai mult alcool decât substanţe aromate, ci mai degrabă franţuzesc. Zâmbind continuu, m-a întrebat pe un ton baritonal, care atunci când îţi intră în urechi te subordonează fără să simţi:

— Cine sunteţi?

M-am pierdut puţin, dar trebuia să-l conving să-mi găsească un loc de muncă. Mi-am păstrat, totuşi, echilibrul, doar făcusem o şcoală de ofiţeri.

I-am răspuns, relatându-i totodată doleanţa:

— Sunt cumnat cu Bănăţeanu, vărul dumneavoastră. Am venit şi eu cu o problemă… Nu ştiu dacă şi cum o puteţi rezolva, dar pentru mine viaţa a devenit un calvar. Ca să intru direct în subiect, am ieşit acum din puşcărie şi unde merg să cer un serviciu, mă resping toţi. Mă trimit la munca de jos. Am terminat un liceu militar, o şcoală de ofiţeri, ştiu contabilitate… Dacă aţi putea să mă ajutaţi să-mi găsesc un serviciu în Bucureşti…

M-a privit fără să se uite în ochii mei, de la frunte în sus, spre tavanul proaspăt văruit. I-a dispărut brusc zâmbetul de pe faţă:

— Şi puşcărie pentru ce ai făcut?

— Pentru crimă de înaltă trădare! i-am răspuns puţin nervos şi în acelaşi timp panicat, ştiind foarte bine că totul fusese o înscenare mai urâtă decât iadul. Dar nu e nimic adevărat, m-am repliat imediat. Ştiţi cum a fost politica atunci. Le-a fost teamă că majoritatea românilor sunt fascişti şi legionari şi au început arestările ca să-şi atingă partidul comunist scopul…

Nu m-a lăsat să-mi termin bine fraza. M-a oprit:

— Nu te pot ajuta cu nimic! Eu nu ajut criminalii!

— Păi eu sunt criminal?! mi-a sărit ţandăra. Pe cine am omorât?!

S-a ridicat în picioare, îndepărtându-şi puţin scaunul pe care stătuse:

— Simplu! Ai vrut să distrugi ţara românească, făcând jocul duşmanului! Nu eşti nici acum conştient de sentinţa care ţi-a fost dată? Du-te, să nu te mai văd!

Am ieşit fulger din cameră. Nu mi-am mai luat la revedere de la bătrân. Simţeam inima un cub de gheaţă. De fapt, toate organele interne îngheţate sloi. Aveam impresia că îmi paralizase o parte a corpului, iar în urechi, un ţiuit interminabil îmi sparge timpanele: „Mă, o interpreta şi ăsta cine ştie ce şi m-o băga iar la zdup!” Nici eu nu fusesem atât de naiv când îmbrăţişasem filosofia marxistă cum era Ionel. Îi spusesem o părere ridicol de sinceră, un adevăr demonstrabil, în final şi la urma urmei. Cum procedase partidul comunist. Criminal, într-un cuvânt.

Mă simţeam ultimul om. Eram convins, mai ales după zâmbetul acela larg, care ar fi trebuit să definească un om cu suflet mare, că mă va ajuta sigur. Nu mă aşteptam, în niciun caz, la o asemenea reacţie. Probabil, la Moscova, învăţase destule trucuri. Unul dintre ele, cum să te manipuleze sau să te convingă cu ajutorul zâmbetului. Sau cum să te paralizeze prin luarea unei atitudini şocante.

Am ajuns la concluzia că ce se naşte din pisică tot şoareci mănâncă, indiferent de studii sau gradul de cultură. Comuniştii sunt toţi criminali. Unii, cum era Gogu Pingea, îţi dau cu toporul în cap ziua în amiaza mare; alţii, ca Ionel, te anesteziază total înainte de a-ţi înfige cuţitul pe la spate, ca să nu simţi…

L-am căutat de urgenţă pe Bănăţeanu, la Bucureşti. Voiam să mă încredinţeze că, Doamne fereşte, nu păţesc nimic în urma dialogului scurt şi electrizant cu Iliescu:

— Măi, Ioane, uite ce am păţit!

I-am povestit toată tărăşenia. El mi-a zis:

— Tudore, am ştiut că se întâmplă aşa. Vărul meu e înnebunit după partid! O spânzură şi pe mă-sa pentru idealurile comuniste. Ce vrei? Asta e! Dar nu te speria. E băiat bun. Îţi promit că mă voi întâlni cu el şi-l rog să-ţi rezolve problema. O să-i spun eu tot adevărul…

Fostul meu cumnat nu a mai apucat să stea de vorbă cu Ionel Iliescu, pentru că a doua zi s-a îmbolnăvit grav şi a trebuit să meargă la Vâlcea, la socri, să-şi facă tratamentul. Avea fobie pentru saloanele de spital.

După insuccesul întâlnirii cu Ionel, mi-am luat inima în dinţi şi am mers în audienţă la primul secretar al sectorului trei. M-a întrebat ce pregătire am. Apoi:

— Câţi ani de puşcărie ai făcut?

— Şapte! i-am răspuns.

— Noi nu îţi putem da un serviciu pe care îl ceri tu. Trebuie să mergi la munca de jos! Uite, am un post de muncitor necalificat la Fabrica de lapte şi un altul la CFR, la calea ferată. La lopată. Ai scutire pe tren, la clasa a doua.

— Păi tot e bine, tovarăşe secretar! Că beau lapte. Ar fi bine câte o jumătate de normă pentru fiecare serviciu. Mă plimb cu trenul şi beau lapte!

Bineînţeles că nu am acceptat. După audienţe peste audienţe, la directori de întreprinderi, la forţele de muncă, m-am întors la prim-secretar şi i-am zis înfuriat:

— Domnule, dacă nu am loc în ţara mea, daţi-mi paşaportul să plec! Vreau să plec!

— Tovarăşe, dumneata trebuie să te reabilitezi. Îţi trebuie câţiva ani la munca de jos, pentru reeducare!

— Domnule, m-aţi mai reeducat şapte ani, fără să comit vreo faptă… Dă-ţi-o naibii de treabă, cât mă mai re-re-educaţi? Am eu figură de imbecil?

Cred că am băut trei pahare cu pălincă. Voiam să-mi amorţească puţin sufletul, să trag aer în piept, adânc, să-l expir apoi şi să intru într-o stare de normalitate. De fapt, într-o stare de normalitate comună: la Bucureşti mă aştepta o nevastă de compromis. Ce bine este atunci când omul trăieşte precum un animal! Fără conştiinţă, fără teama de Dumnezeu, totdeauna cu minciuna pe buze ca să evite situaţiile dificile… Şi fără sentimente. Să se complacă. Să-şi lingă în fund semenul aflat în funcţie ca să poată şi el să-şi îngraşe burta…

Tot singur am rămas în vagon. De sărbători, oamenii nu călătoresc. Stau acasă, în sânul familiei, pun tot ce au mai bun pe masă, se îmbuibează, se îmbată şi merg la biserică să-şi pomenească morţii. La români, ritualul ăsta se tot perpetuează. Din cauza copacilor nu observă pădurea. Ei nu ştiu de Răstignire. O confundă cu un miel sacrificat pe care-l fac ciorbă şi friptură. Sau cu vinul pe care-l consumă nelimitat, până ajung la spital. Când le spui „paşte" nu se gândesc la sacrificiul suprem, la posibilitatea ca prin moartea Mântuitorului să ne fie iertate păcatele şi să avem acces la mântuire, ci salivează să-şi satisfacă maţul. Culmea este că, în zilele acelea de sărbătoare, ar trebui să fie cumpătaţi mai mult ca oricând. Sau, oribil, de Crăciun, de Naşterea Mântuitorului, sacrifică un porc…

Simţeam că trenul se apropia de Bucureşti. Era ultimul lucru pe care mi-l doream. Aş fi vrut să troncăne la infinit şi, din când în când, să mai fluiere prelungit la plecarea dintr-o haltă.

Am ajuns în Băneasa. Au coborât toţi călătorii. Puţini la număr Eu nu am coborât. Am rămas în tren. M-am dezbrăcat de sacou şi l-am pus la cap, în loc de pernă, după aceea m-am lungit pe bancă. Trenul a fost garat pe o linie moartă.

*Voiam sau mai bine zis simţeam o nevoie acută să aţipesc, însă ochii parcă erau plini cu nisip. De câte ori clipeam, aveam impresia că din pleoape va ţâşni sânge. Cădeam uşor, uşor în neant, îmi reven*eam *tresărind, apoi iar cădeam… Mi se derulau prin faţa ochilor te miri ce scene, cu Rodia când, după ce se tăiase într-un vrej de mure, am fugit cu ea în braţe la doctorul meu de la unitate să o panseze. Sau întâlnirea cu generalul-locotenent Nicolae Ceauşescu cu zâmbetul acela nedefinit al lui, de şarpe castrat. Aveam impresia că-mi introduce cele două plicuri pe beregată, asfixiindu-mă.*

A sosit o telegramă, prin care eram mutat de urgenţă la Bucureşti. La unitatea militară 254 Străuleşti. Când am ajuns acolo, unitatea era în formare şi se numea Şcoala

tehnică de ofiţeri din cadrul armatei. Din câte am înţeles, voiau să pregătească o singură serie de ofiţeri, cam o sută la număr. După un an şi jumătate, şcoala trebuia lichidată. Noi, cei care formam cadrele acestei şcoli speciale, nu aveam popotă unde să luăm masa, pentru că eram puţini opt şi ne-am înscris la popota de la şcoala vecină, cu specific auto.

Mergeam la masă, purtam diferite discuţii, într-una din zile am întârziat vreo jumătate de oră. Când am intrat la popotă, toţi colegii mei erau agitaţi:

— Ce s-a întâmplat? i-am întrebat pe un ton rece.

— Avem marxism şi nu ştim nimic!

— Puneţi mâna şi învăţaţi! Seara când staţi în pat, în loc să o frecaţi, citiţi! Luaţi cartea în braţe, marxismul, leninismul, citiţi istoria partidului comunist! Cine vreţi să vă înveţe? Eu?! Mi-e imposibil!

S-au strâns toţi în jurul meu şi mă rugau să le prezint câteva opinii, idei.

— La ultimul curs despre ce am vorbit? i-am întrebat.

— Despre istoria partidului comunist! au răspuns în cor.

— Atunci luaţi istoria partidului, luaţi câte ceva despre Stalin şi studiaţi, că până la ora cinci când aveţi examenul, cu siguranţă se mai lipesteşte câte ceva de capul vostru!

Un coleg, pe care nu l-am depistat, a zis cu un glas moale, referitor la mine:

— Ăsta face băşcălie de partid şi de Uniunea Sovietică. E duşmanul poporului!

La scurt timp de la incident, am fost informat că trebuie să mă prezint, într-o dimineaţă, la ora opt, la Direcţia Superioară Politică a Armatei. Şeful şcolii, un colonel în pragul pensiei, mă întreabă:

— Mă, Tudore, ai făcut ceva? Că ăştia interpretează politic şi când urinezi. Dacă nu îţi îndrepţi penisul cât poţi de mult spre stânga, te cred că eşti de dreapta, că eşti legionar! Oi fi făcut vreo glumă la adresa partidului?

— Nu, tovarăşe colonel, sunt foarte atent la ceea ce scot pe gură! Nu-mi dau seama ce vor de la mine, mi-e imposibil să pricep. Dar aflu mâine.

M-am trezit la ora cinci. Nu voiam să întârzii. M-am bărbierit, m-am îmbrăcat cu uniformă nouă, inclusiv ghete noi. M-am prezentat la sediul Direcţiei, de pe strada 13 Septembrie. La poartă, ofiţer de serviciu era un colonel:

— Tovarăşe colonel, sunt locotenent-colonel Tudor Soare! M-am prezentat la ordinele dumneavoastră!

— Cum?! Te-am chemat eu? a rămas omul mirat.

— Nu, dar am aici o notă…

I-am înmânat hârtia, a citit-o şi apoi mi s-a adresat:

— Trebuie să mai aştepţi o oră. Şeful ăl mare este într-o misiune…

După fix o oră, un alt colonel m-a luat de la poartă şi m-a dus într-un birou foarte mare, spaţios şi luxos. M-a rugat să aştept. Nu era nimeni acolo.

Am aşteptat. În poziţie de drepţi. Ca să dau raportul. Aşa era regulamentul militar. Dacă am văzut că nu vine nimeni, am început să mă plimb prin birou. După o oră şi jumătate de aşteptare încordată, am auzit un zgomot. Se deschisese fereastra unui ghişeu. Când mi-am întors privirea, am observat un cap şi o uniformă de general. îl recunoscusem. Era Ceauşescu. Nicolae. Şeful Direcţiei. Mi-a făcut semn cu degetul să mă prezint. Apoi, tot cu degetul mi-a arătat să mă îndepărtez de fereastră. A ridicat mâna, în semn de stop. M-am îndepărtat şi m-am prezentat iar:

— Tovarăşe general, sunt locotenent-colonel Tudor Soare, m-am prezentat la ordinul dumneavoastră!

A schiţat un zâmbet pe care nu puteai să-i cataloghezi de bun augur, dar nici de rău. Ceva nedefinit.

După câteva minute, rămas în poziţie de drepţi, neclintit, m-a întrebat:

— De când eşti în armată?

— În armată sunt de mic copil, din adolescenţă, dar propriu-zis din ’43, când am început şcoala militară, dar am terminat liceul militar.

— Părinţi ai?
— Da, am!
— Fraţi ai?
— Am şi frate, surori…
— Tatăl tău are pământ?
— Are, tovarăşe general. Zece pogoane.
— Puţin… Şi de unde ai zis că eşti?
— Din comuna Titu, Dâmboviţa.
— Şi părinţii ce au fost?
— Păi, mama casnică, şi tata – muncitor la CFR.

Nu am spus că a fost mecanic de locomotivă. Muncitor. Proletar. Suna mai bine.

— Fratele ce e?
— E prim-secretar de partid la raion.
— Câte surori ai?
— Trei, tovarăşe general! Una e muncitoare la CAP, alta e preşedinta CAP-ului. Cea mică studiază politica, la „Ştefan Gheorghiu”.
— Şi… tu?!
— Eu?! Militar, tovarăşe general Ceauşescu!

Pentru că i-am pomenit şi numele pe lângă funcţie, m-a reperat cu un zâmbet acru:

— Da, am înţeles…

Nu s-a mai uitat la mine. Răsfoia un dosar şi parcă vorbea pentru sine:

— Şi zici că eşti în armată demult… Nu cumva faci parte din armata veche?
— Ba, fac, tovarăşe general. Ce sunt eu de vină că am apucat perioada respectivă?
— Ai făcut şi război?
— Am făcut destul.
— Ai decoraţii?
— Am. Două!
— Frumos trecut militar, dar acum nu se mai poate. Ai călcat cu stângul! Şi am înţeles că eşti pregătit bine.

Când am auzit că „acum nu se mai poate”, mi-au dat lacrimile. Mă gândeam că am muncit o viaţă şi ăsta mă dă

afară. Mă întristasem.

A ridicat capul şi se uita la mine. Nu zicea nimic. Avea o figură inexpresivă. După circa zece minute, a închis ghişeul şi a apărut în birou. Era un om scund. Dar plăcut. Nu-l suportam pentru că nu era sincer. Vorbea cu patimă, îi plăcea să-l facă pe cel din faţa lui să se simtă mic, neînsemnat, să se piardă… Asta era metoda lui: să te pierzi complet, să nu mai ştii cum te cheamă.

Luptasem pe front, fusesem luat prizonier; totdeauna am avut moralul ridicat, indiferent prin ce am trecut. De data asta, însă, a început să-mi fie teamă. Era singurul om care reuşise să mă facă pe psihic, până atunci. Mă gândeam că am ajuns la o vârstă când trebuie să fac ceva pentru familie, pentru fiica mea, Rodia. Nu puteam să intru în viaţa civilă. Mă pricepeam la contabilitate, dar cine ştie pe unde puteam găsi un astfel de serviciu.

— Ştii de ce te-am chemat?! mă întrebă scurt.

— Nu ştiu!

— Cum nu ştii? ridică el tonul.

— Dacă aş şti, tovarăşe general, v-aş raporta! Dar dacă nu ştiu nimic, ce să vă raportez? Vă rog să-mi puneţi orice fel de întrebare, iar eu vă răspund cu cea mai mare sinceritate. Dacă sunt vinovat, hotărârea o luaţi dumneavoastră…

— Ce ai vorbit la popotă? m-a întrebat pe un ton desconsiderător.

— Tovarăşe general, la popotă îmi umplu stomacul cu mâncare, câteodată mai trag pe dreapta, la odihnă. Nu e sală de curs. Se serveşte masa, nu se predau lecţii de politică! Nu încurcăm stomacul cu politica! M-a luat cu asalt o serie de ofiţeri deprimaţi din cauză că în după-amiaza aceea aveau marxism şi nu ştiau nimic. Era ora unu când eram la masă şi mai aveau timp până la cinci să revadă anumite materiale. A venit locţiitorul politic şi mi-a cerut să-i ajut, dar i-am spus că eu nu pot ţine o şedinţă de marxism într-un timp atât de scurt. Până se adunau, până începeam… Nu aveam timp. Le-am reproşat, tovarăşe

general, că nu m-au contactat mai din timp. Ne întâlnim zilnic la popotă… Dezinteresul a fost din partea lor. Au un vagon de cărţi despre istoria partidului comunist, despre marxism, leninism, cuvântările tovarăşului Stalin. De ce nu le-au citit? Trebuia să le bag eu mură în gură?!

I-am povestit tot lui Ceauşescu. M-a ascultat pasiv şi nu a comentat nimic. El, de obicei, vorbea foarte rar. Punea întrebarea, se gândea, se mai uita pe o hârtie, îşi vedea de treburile lui la un moment dat, pe urmă mai punea o întrebare… A mers înapoi şi a tras geamul la ghişeu. Dacă a plecat sau a rămas închis acolo nu-mi pot da seama. Ştiu că eu am staţionat în mijlocul acelei camere cel puţin două ore. În picioare. Pentru că nu exista niciun scaun.

În cele din urmă a venit un maior:

— Audienţa la tov Ceauşescu s-a terminat, tovarăşe locotenent-colonel! Haideţi cu mine. M-a dus în alt birou. Aici, a intrat un domn în civil şi mi-a înmânat un plic mare:

— Îl desfaceţi la unitate, ne-am înţeles?

— Am înţeles, să trăiţi!

Transpirasem tot. Sigur m-au dat ăştia afară, îmi ziceam în sinea mea. Nu m-am dus la unitate. M-am echilibrat rapid. În final şi la urma urmei, nu a murit nimeni. Trăiesc alţii şi fără să fie cadre militare. Am decis să merg la restaurantul Armatei. M-am aşezat la o masă din salonul ofiţerilor. I-am cerut tânărului ospătar o friptură şi o sticlă de vin bun, franţuzesc. Ardeam de nerăbdare să desfac plicul, îmi tremurau mâinile când l-am dezlipit. O coală de hârtie albă, pe care scria următoarele rânduri: „Tovarăşe locotenent-colonel Tudor Soare, continuă-ţi drumul pe care ai plecat, că e bine… Am să te mai chem la mine să mai stăm de vorbă”. M-am răcorit. Deci, nu eram dat afară!

În acelaşi plic, încă unul, pe jumătatea celui în care era încorporat, ca dimensiuni. L-am desfăcut şi pe acela. Erau nişte bani şi un mic bileţel pe care scria: „Pentru serviciile aduse unităţii militare din care faceţi parte şi

respectarea ordinelor din partea Direcţiei Superioare Politice a Armatei şi ai celorlalţi superiori aţi fost premiat cu suma de 20.000 de lei". M-am bucurat mult pentru acei bani. Salariul meu lunar era de 800 de lei şi ajungeam, cu sporuri, la 1400 de lei.

Peste o lună am fost chemat din nou la Ceauşescu. M-am prezentat. Nu mai stătea ascuns în spatele ghişeului.

— Te-am chemat să-ţi spun că te-am mutat de la Şcoala de Ofiţeri aici, la noi, la secţia care se ocupă cu disciplina unităţilor militare. Dumneata te vei ocupa, în special, de disciplina militară din garnizoana Piteşti, alături de Procuratură. Toate abaterile ofiţerilor le pui pe hârtie şi mi le aduci rezolvate sau nerezolvate, să le am aici.

Un an de zile am rezistat pe funcţia respectivă. Nu am putut să dau pe nimeni în gât. Dacă aş fi făcut aşa ceva, cu siguranţă m-aş fi castrat singur. Cum să-ţi vinzi fratele, semenul de lângă tine? Cum să porţi în trăistuţă testicule şi să devii curvă?!

De când mă ştiu, niciodată n-am ascultat în spatele uşii, nu am umblat în geanta nevestei şi am urât informatorii. Stai de vorbă cu omul, el se confesează, iar tu te duci şi-l faci. E cel mai urât lucru posibil. Ceauşescu asta mă punea să fac. Să-mi vând fraţii. Să fiu iudă. Să fiu curvă. Contra unei sume consistente de bani. Nu puteam săvârşi un asemenea păcat. Dacă-l săvârşești, consideră-te, fără dubii, homosexual.

Căzusem într-un somn ucigător, ca şi când cineva te loveşte puternic în tâmplă şi te lasă lat, anihilându-ţi orice regiune a creierului. Devenisem o valiză inertă, burduşită cu îmbrăcăminte uzată, peticită şi mucegăită.

Cu toate acestea, simţeam o ţeavă de pistol între coaste, care apăsa puternic, voind să-mi străpungă pielea şi să-mi distrugă organele interne. Mâinile mele nu răspundeau comenzilor unui creier care se lupta să-şi activeze măcar mecanismele primitive. Eram învârtit într-un gol imens, fără fund.

Dintr-odată am sărit drept în picioare, răcnind:

— Nu trage!

În faţa mea, descumpănită, o femeie pitică şi grasă, cu un batic legat sub barbă, făcu timid câţiva paşi înapoi:

— Domnule, se scuză ea, de minute în şir vă rog să vă treziţi. V-am zis şi cu voce blândă şi cu voce mai tare. Ba chiar am pus mâna pe dumneavoastră şi nimic. Atunci, am crezut că sunteţi mort şi v-am îmboldit puţin cu coada măturii… Trebuie să coborâţi. Peste o jumătate de oră trenul se întoarce la Râmnicu Vâlcea. Iar eu trebuie să mătur. Mai am doar aici, în vagonul ăsta…

Mi-am luat sacoul pe braţ şi am coborât bezmetic pe peronul gării Băneasa. Nu mă grăbeam. Nu aveam de ce.

Cred că dormisem ceva timp, deoarece se înserase. Ca să ies în punctul dorit, am luat-o prin faţa gării. Băgasem degetul arătător pe gaica de care se agăţa sacoul în cui şi îmi duceam paşii agale pe pietrele cubice. Pe la jumătatea clădirii din cărămidă roşie, un zgomot curăţat de coajă, nud, îmi pătrunsese în ambele urechi. Era un zgomot frânt, care se repeta obsesiv: *tic-tac, tic-tac, tic-tac… M-am oprit. Intenţionat, nu mi-am întors capul către sala de aşteptare. Mi-am continuat mersul ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. Însă zgomotul acela ca două aripi de muscă bâzâietoare, una mai subţire, alta mai groasă, tic-tac, tic-tac, tic-tac, devenea mai strident, tăindu-mi timpanul. M-am îmbrăcat cu sacoul şi mi-am băgat degetele în urechi, ca să nu mai aud nimic. Dar acel tic-tac, când se repeta unul după altul cu viteza luminii şi cu puterea tunetului, când de-abia se mai auzea ca un cântec de pe un disc stricat, gâjâit.*

Am ajuns la colţul gării. Trebuia să fac la stânga. Am tras cu coada ochiului spre geamul de pe peretele din spate al sălii de aşteptare, în aşa fel să nu pot observa ce e înăuntru. M-am oprit. Câteva momente, am ţinut ochii închişi. Mi-am dat jos sacoul şi am fugit înapoi, pe peron.

Cu o zi în urmă, când aşteptam trenul către Vâlcea, observasem că, pe undeva, prin dreptul cişmelei, nişte

pietre cubice erau aproape desprinse. Am tras de ele până au ieşit. Le-am pus în haină, apoi am legat mânecile ca să nu cadă.

Am intrat în sala de aşteptare. Nu era nimeni. M-am aşezat în faţa lui, la câţiva metri distanţă. M-am uitat la el. Ticăia în continuare. M-am uitat şi mai atent. Nici nu m-a băgat în seamă. L-am lăsat să-şi învârtească limbile acelea de metal rece şi scârbos. Hai, i-am zis, învârtă-te aşa, încontinuu, fără să te opreşti! Am impresia că nici nu mă auzea. Taci, i-am zis la un moment dat. Taci! am urlat.

Transpirasem tot. Apa de pe frunte îmi intra în ochi şi se scurgea pe faţă. Tic-tac, tic-tac, Tic-tac…

Tic-tac, tic-tac, tic-tac. Tic-tac. Tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac, tic-tac.

M-am lăsat uşor pe vine, am luat o piatră şi, cu toată puterea, am aruncat în geamul care acoperea cadranul. S-a plesnit puţin. Am mai aruncat cu altă piatră, apoi cu alta, şi cu alta… S-*a făcut ţăndări. Numai limbile acelea se mişcau în continuare, regulat: tic-tac, tic-tac, tic-tac…*

Mi s-a terminat muniţia. Am fugit pe peron şi am mai scos nişte pietre. Îmi curgea sângele din palme. M-am apropiat mai mult şi am izbit câteva pietre la rând, exact în limbile acelea. Au rămăs intacte, continuându-şi. nepăsătoare, traiectoria…

III

Eram încadrat de patru tablagii. Cu nişte cătuşe mari la mâini. Unul dintre ei s-a adresat şefului:

— Îl ducem la secţie sau la balamuc?

Vulpile roşii

Intră în plapuma de bumbac, dublată de o alta mai veche, confecţionată din rufe trase la dărac. Pe capul deranjat de puţină chelie îşi trase o căciulă de miel, mâncată de timp şi de molii, iar pe gură, cu grijă, ca-ntr-o sală de operaţie, îşi legă o bucăţică de tifon, ca aerul rece din dormitor să nu-i pătrundă direct în plămâni şi să-i provoace cine ştie ce boală… De fapt, era puţin speriat, deoarece, un coleg de muncă nu se protejase şi ajunsese la

spital, la TBC, la Roşiori.

Simţea în oase o oboseală dementă, care te râcâie în măduvă şi-ţi dă o stare de scârbă de viaţă. De aceea se hotărî să aţipească puţin. Nu de altceva, dar pe seară era programat să meargă în oraş, la alimentară: nişte prieteni îi spuseseră că în Catanga, în spatele magazinului, e posibil să aducă tacâmuri şi gheare de pui…

Nevastă-sa, aflată în concediu de odihnă, era plecată la Bucureşti, la soră-sa, să stea împreună la coadă ca să ia pâine mai multă, un pachet, două de unt şi ceva nechezol, pentru că acum, de sărbători, mai vine cineva pe la tine şi poţi şi tu să-i stai în faţă cu o ceaşcă de cafea…

Deşi destul de obosit, nu mai puse ceasul să sune. Oricum, glasurile copiilor din curtea blocului, transformate în chiote de bucurie atunci când se dădea drumul la lumină, îl trezeau sigur…

Adormi. Dar în loc de o odihnă liniştită, visă toată şedinţa pe care tovarăşul secretar de partid a ţinut-o după sfârşitul programului, cu toţi oamenii muncii din întreprindere:

„Tovarăşi, îşi arătă dinţii rânjiţi ca două sfecle fierte Gheorghiţă Târşoagă, prietenii noştri ruşi, fraţii noştri de mamă şi de tată, are o mare urgenţă de găini pentru crescătoriile de vulpi argintii. Da’ ce să mai stăm la discuţii, cu siguranţă aţi înţeles şi cu siguranţă sunteţi de acord că trebuie să-i ajutăm, aşa că, mâine dimineaţă, aduceţi fiecare dintre voi câte o găină. Aceasta face parte dintr-o acţiune la nivel central, iar cel ce nu se supune este împotriva relaţiilor de prietenie între noi şi fraţii noştri, este împotriva înaintării ţării noastre spre comunism! După ce tovarăşul Curcan, secretarul UTC, va întocmi listele cu găinile, vă promit în mod solemn că voi milita şi vă voi suplimenta, pentru câteva zile, raţia de pâine pe cartelă…”

După acest vis venit atât de repede, parcă cineva îi luă somnul cu mâna: de unde să facă el rost până mâine dimineaţă de găină?!

Se răsuci minute în şir când pe o parte, când pe cealaltă şi ajunse la concluzia că este imposibil să facă rost de aşa ceva. Păi, dacă şi socrii şi părinţii trăiesc la bloc, de unde orătănii?! Dacă nu făcea rost, în afară de faptul că i se desfăcea contractul de muncă, cu litera „i”, era catalogat şi ca un individ care se opunea intereselor naţionale. În cazul acesta, securitatea se punea pe urmele lui şi ale familiei sale şi nu se ştie pe unde scotea cămaşa. Ba chiar putea fi internat la un ospiciu să i se facă un tratament ca şi când ar fi fost bolnav mintal. „Ce e de făcut, îşi zise Pitulice, ce să mă fac?”

Aruncă trenţele de plapumă de pe el, se ridică în capul oaselor, stătu în poziţia asta câteva secunde şi apoi, cu o bruscheţe controlată, sări în picioare, în mijlocul camerei. Luă tifonul de pe gură şi, bojbâcăind prin sertarele unei mese pitice, găsi un muc de lumânare şi un chibrit puţin tras. Aprinse cu greu lumânarea şi observă limbile ceasului indicând ora

18.00. De-abia peste o oră, băieţii de la IREB dădeau drumul la lumină.

Îşi băgă degetele unele într-altele cu tact, trosnindule uşor, apoi căută o ţigară. O ţigară confecţionată din chiştoacele strânse de femeia de serviciu, fostă colegă de liceu şi îndrăgostită de el încă din clasa a noua. Pitulice profita de acest aspect, numai să-şi procure tutunul „la mâna a doua”, gratis. Şi de calitate, dacă ţinem cont că tovarăşii fumau ţigări scumpe, bulgăreşti.

Trase câteva fumuri adânci, se mai scărpină puţin în creştetul capului şi, când dori să rostească o înjurătură porcoasă ca rezultat al negăsirii unei rezolvări a problemei, îi veni în minte o idee disperată şi în acelaşi timp genială, şi anume să construiască o găină din ipsosul cărat sufertaş cu sufertaş de pe şantier şi s-o îmblănească cu fulgii dintr-o pernă…

Ideea îi lumină faţa şi scoase un ţipăt de bucurie. Renunţă să mai meargă în oraş după gheare de pui; îi trecu şi oboseala din oase.

Adi Pitulice se apucă de treabă, mai ales că avea norocul ca de la şapte la zece să-şi realizeze opera la lumina electrică. Desfăcu câţiva electrozi de pulpă şi, cu sârmele despuiate, făcu oasele importante ale păsării. Priceput cum era, încetul cu încetul lipi ipsosul cu fulgii din pernă până când, spre dimineaţă, ieşi o găină în toată cotcodăceala ei, având creasta vopsită cu boia de ardei, iar ochii, două mărgeluşe din zestrea nevesti-sii…

„Uite ce policalificat sunt!” exclamă Pitulice entuziasmat şi frânt de oboseală. Acum să o pun într-o traistă şi să-i las doar căpăţâna afară. După ce mă trec pe lista prieteniei, o arunc imediat în cuşcă: pac! Iar atunci când şi-or da seama tovarăşii, n-au pe cine să arunce cioara… La o mie de găini, nici nu se bagă de seamă…”

II

O dimineaţă de sfârşit de decembrie ca o piele albă de câine, intrată în putrefacţie. Oamenii, îmbrăcaţi cu două-trei rânduri de ţoale, se grăbeau care mai de care să nu întârzie la locul de muncă. Pitulice, ca niciodată, mergea liniştit cu găina sub braţ şi foarte atent ca nu cumva cineva să arunce chiştocul de ţigară, iar el să nu poată profita să tragă măcar un fum sau cât a mai rămas din ea. Îşi zicea în sinea lui: „Nu are rost să mă grăbesc, problema e rezolvată…”

Intră tacticos pe poarta întreprinderii, la depozitul de materiale de construcţii, şi nici nu sesiză că a ajuns în mijlocul curţii. Toată puzderia de lume de aici avea câte o orătanie în sacoşă. Deja se formase coada pentru trecerea pe liste, iar cuştile, nichelate, având încrustate pe ele „Drujba”, aşteptau nerăbdătoare să se îndestuleze cu vietăţile româneşti.

Adi Pitulice luă loc printre ultimii donatori. Nici n-apucă bine să schiţeze o vorbă cu un prieten, că tovarăşul director Nelu Chiriţă îşi făcu apariţia la fereastra biroului, o deschise şi începu să vorbească cu un glas de piţigoi borţos:

„Dragi tovarăşi.

Astăzi am realizat o măreaţă înfăptuire, ajutând pe fraţii noştri cu găinile atât de necesare hranei vulpilor argintii. Cu această chestiune am dat o nepreţuită lovitură duşmanului de clasă, capitalismului imperialist, pentru că avem nespus de mult de câştigat pe toate planurile: ideologic, moral şi material. Zic ideologic, deoarece concepţia noastră despre lume şi viaţă este să creăm şi să descoperim, nu să luăm pielea gata făcută după animale şi s-o punem pe spinarea noastră, aşa fără să asudăm sau să ne stoarcem creierii. De aceea, noi şi fraţii noştri nu purtăm haine din piele de vulpe argintie, noi purtăm pâslă şi melană, mai bune, mai călduroase, mai sănătoase decât oricare altă piele. Şi cu asta cred că am atins şi planul moral. Zic material, pentru că încasăm bani mulţi pe vulpi şi totodată sărăcim bugetul capitalist, îmbogăţind pe cel comunist!”

După această scurtă cuvântare se făcu linişte perfectă. Secretarul de partid Gheorghiţă

Târşoagă începu să se plimbe printre muncitorii cu feţele speriate de gerul uscat. Ajuns în dreptul lui Pitulice, se opri brusc, cu privirile aţintite către creasta găinii. După câteva minute bune de analiză, se apropie uşor de urechea acestuia, şoptindu-i apăsat şi răzbunător:

— Tovarăşe, mata’ ai rude în străinătate!

Pitulice simţi cum un şiroi de apă rece îi inundă şira spinării. I se păru că, de undeva, de sus, câteva vagoane cu piatră îngheţată îi lovesc creştetul capului, zdrobindu-i-l.

Ieşi din rând şi, cu o voce adunată din tălpile paralizate de frică, îi răspunse:

— N-am, tovarăşe Gheorghiţă. Toţi ai mei sunt comunişti…

— Bă, nu mă interesează pe mine ce e cu ai tăi, tu spune-mi prin ce filieră a ajuns oulili în ţară! Asta e găină de rasă occidentală… De-aia care face câteva ouă pe an, nu stă pe cuib, umblă numai după cocoş. Ale noastre e mai pitice şi ţapene şi ouă tot timpul anului. Ba chiar de două ori pe zi, scoţând pui şi iama, şi vara. Urcă de urgenţă la

mine în birou!

Cât urcă scările, Adi Pitulice se gândi la fel şi fel de planuri, ce să facă, cum să răspundă. În orice caz, lucrul cel mai simplu erau nişte ani de puşcărie în Deltă…

Ajunşi în birou, secretarul de partid se aşează nervos cu fundul pe colţul biroului, iar muncitorul rămase ţintuit în uşă:

— Aşază-te pe scaun, trădătorule! răcni Târşoagă. Ia spune, mă, repede, cine ţi-a trimis ouălili de ai rasa asta de găină îngrăşată cu chimicale de laborator? Da' să nu mă minţi, mă, că aflu… O să pun la treabă şi KGB-ul dacă este nevoie. Tu nu mă cunoşti pe mine, am vână de comunist, nu de căcat! Hai, dă-ţi drumul, porcule!

— Tovarăşe secretar, n-am…

Dar nu mai apucă să termine ceea ce avea de spus, că tovarăşul Târşoagă îşi schimbă dintr-odată tonul:

— Ia, dă-o-ncoace la tata, ia, să văd o avea ou?! Bă, tovarăşe, noi am fost şase copii la mama acasă, la ţară, şi toţi servim partidul. Dar să ştii, eu sunt cel mai deştept, şi asta de când eram mic. Păi mama mă punea numai pe mine să văd dacă are găinili ou şi niciodată n-am dat greş. Dă să-i bage tata mâna!

Pitulice împietri pe scaun; cu privirea, din instinct, căută pe pereţi vreo icoană, însă dădu peste portretul celui mai iubit fiu al poporului…

— Nu vrei să mi-o dai, trădătorule! Vrei s-o faci cadou tovarăşului director, ai? Ei, lasă, că te aranjez eu…

Enervat, Târşoagă coborî cu fundul de pe birou şi se îndreptă către Pitulice şi, cu o ură imensurabilă, îi trase acestuia traista cu găina din mâini, apoi scoase ca un turbat obiectul…

Pipăi cu o viteză nebună găina, iar când a realizat că e o farsă, începură să-i iasă flăcări din ochi şi dinţii să-i scrâşnească:

— Tovarăşe Pitulice, cum poţi fi împotriva intereselor naţionale? Ai făcut o găină din ipsos! Ţi-ai bătut joc de toţi comuniştii, începând cu cei care şi-a dat viaţa pentru noi

încă de la marea revoluţie din, din, din Uniunea Sovietică! Mă, băligatule, dacă aude tovarăşii de la Moscova, te gândeşti ce iese? Cui mai dăm noi, mă, grâul şi carnea, cu cine mai exportăm noi? Te execut la moarte, după aceea eu, eu, Gheorghiţă Târşoagă, îţi găsesc o pedeapsă şi mai mare. Te omor prin electrocutare, pe urmă te spânzur, pe urmă te jupoi, pe urmă îţi smulg unghiile, pe urmăăă

Din clipele acelea, Pitulice nu mai auzi nimic. Un zgomot asurzitor, mai puternic decât un fluierat de locomotivă, îi pătrunse în urechi; tabloul cu cel mai iubit se îndreptă spre el cu dinţi de vampir… Căzu ca un bolovan pe covor…

— Uite-l, mă, cum moare fără să fie pedepsit, nemernicu’ de el! strigă cu putere din pieptul taurin tovarăşul Târşoagă, care îi aruncă şi o flegmă pe faţa albă ca varul. Hai, înviază, de înviază!

Dar gluma se pare că se îngroşa. Adi Pitulice zăcea pe podea, cu ochii beliţi şi neclintiţi, iar gura se încleştase. În aceste condiţii, secretarului de partid începu să-i fie teamă. Câteva secunde nu-i dădu prin cap nicio metodă ca să-l scoată din starea de leşin pe muncitor. Dar parcă cineva îl îndemnă să umble în dulapul unde se aflau carnetele de membru PCR şi luă de-acolo o sticlă cu vodcă „Stolicinaia”.

După ce a muiat un mototol de vată cu licoarea rusească, îi dădu pe la nas lui Pitulice:

— Hai, măi, tovarăşe, revino-ţi! Ce moarti, chiar aşa, cum crezi că raportez eu la judeţ decesul tău? Dacă nu mă mai ţine ăştia secretar, eu ce mă fac?! Chiar vrei să mă nenoroceşti? Fir-ar mă-ta a dracu’ să fie de nenorocit, cu oulili tale cu tot, ce necaz îmi aduseşi tu pe pământul ăsta! Şi nu ştiu dacă ţi-am făcut protecţia muncii…

Simţind mirosul tare de vodcă în nări, Pitulice începu să-şi revină puţin câte puţin, încercă să se ridice, dar rămase în genunchi şi, cu lacrimile în ochi, îl imploră pe secretar să-l ierte şi să nu-l bage în puşcărie.

Tărşoagă îl privi lung, lung de tot şi îl invită să ia loc

pe scaun, după care merse la uşa de la intrare şi o încuie:

— Măi, tovarăşe, e posibil ca dumneata, fiu de comnist de zeci de generaţii, poate chiar de la 1848, să îţi baţi joc de interesul naţional şi de viitorul copiilor noştri? Eh, s-audă acum tovarăşul director, tovarăşul de la judeţeană şi de la Comitetul Central, poate chiar tovarăşii de la Moscova, îţi dai seama ce iese? Păi s-ar putea ca ruşii să ia mâna de pe noi şi să ne lase în ghearele duşmanului de clasă. Îţi dai seama câtă puşcărie poţi lua? Câte 20 de ani de fiecare român şi rus. Poţi face socoteala? N-ai cum, că nu s-a ajuns la cifra aia…

Pitulice simţi cum o lamă îi umblă prin burtă şi îi taie toate intestinele:

— Tovarăşe secretar, merit să mă omorâţi cu mâna dumneavoastră salvatoare, dar numai să nu mă băgaţi în puşcărie, spuse cu cea mai mare umilinţă muncitorul…

Însă atunci îi veni în minte altă idee, pe care trebuia neapărat să o fructifice, cu toate că era extrem de riscantă, dar era şi ultima şansă.

Gheorghe Târşoagă trebuia, după Anul Nou, să ducă o lucrare la facultate, la „Ştefan Gheorghiu”, pentru că era student în an terminal. Se tot auzise prin şantier că nu se pricepea deloc s-o ticluiască. De-abia învăţase să scrie. Tovarăşii îl ajutaseră să termine opt clase şi liceul în câţiva ani de zile. Profesorul la care avea lucrarea era unul sclerotic şi cerea… originalitate! Pitulice îşi luă inima în dinţi şi-ncepu cu un curaj nebun să-i vorbească secretarului de partid:

— Tovarăşe secretar, nu ştiu eu ce-aţi făcut dumneavoastră pentru noi, comuniştii adevăraţi ai acestei ţări? Păi dacă nu eraţi dumneavoastră, cine punea şantierul acesta pe picioare, cine construia locuinţe pentru fiii poporului? Teoria o ştiu mulţi, dar dumneavoastră ştiţi practica şi nu aveţi timp nici măcar pentru a scrie o lucrare de câteva pagini… E mai importantă o lucrare scrisă sau să construiţi un oraş? Tovarăşe Târşogă, jur pe tovarăşul Ceauşescu că vă fac eu lucrarea! Nu de altceva,

dar dumneavoastră trebuie să aveţi timp pentru binele nostru şi al copiilor noştri, al scumpei noastre patrii…

— Atât! îl întrerupse Târşoagă. Ai impresia că sunt prost, ai? Păi, bă, băiatule, eu am terminat şcoala mai repede decât alţii, iar profesorul de matematică de la liceu a rămas prost când i-am spus pe dinafară toată tabla înmulţirii… Termin facultatea la 60 de ani, cine mai poate face chestia asta în afară de mine? Vreau să slujesc partidul şi în mormânt. Sau poate veşnic, că până îmbătrânesc eu, tovarăşii din Uniunea Sovietică descoperă o operaţie şi medicamente ca comuniştii să trăiască veşnic. Ba chiar îl înviază pe tovarăşul Lenin… Tu îmi spui mie să faci lucrarea?!!

Se opri brusc. Apoi se priviră unul pe altul preţ de câteva secunde. Muncitorul lăsă capul în jos. Târşoagă se plimbă prin birou până când au început să-i apară broboane de transpiraţie pe faţă. Într-un târziu, deschise gura:

— Stai aşa că mi-a venit o idee… Ia să vii mata’ la mine acasă, dar mai întâi ia un plaivas şi scrie adresa, că eu mi-am uitat ochelarii pe noptieră… Şi discuţia asta cu găina o continuăm mâine. Acum ieşi afară şi ai grijă să nu sufli o vorbă pe undeva…

Pitulice îl salută pe secretar şi coborî de urgenţă scările. S-ar fi închinat de bucurie, însă îi era teamă să nu fie văzut şi să dea de altă belea.

111

Merse în baie, aprinse o lumânare din cele furate sâmbăta trecută din cimitir şi se privi în oglindă, cu un aer superior: „Tovarăşe, bărbiereşte-te, fă-te frumos, că diseară eşti invitat la tovarăşul Târşoagă. Da, da, chiar acasă la dânsul!”

După ce trase de două ori cu briciul şi se tratăpe lângă urechi cu busuioc macerat în puţin alcool sanitar, Pitulice îşi puse costumul de ginere. Era prima dată când îl îmbrăca după nuntă. Se uită împrejurul lui şi observă că mai slăbise. Dar nu mult. Ce bine era dacă şi nevasta îl

putea vedea îmbrăcat aşa de elegant!

Fâstâcit de bucuria că el, constructorul, este invitat să cineze cu însuşi secretarul de partid pe întreprindere, Pitulice uită noaptea de nesomn şi leşinul; îşi aminti doar, şi asta nu pricepea de ce, scena când a fost exmatriculat o săptămână de zile din liceu, pentru că întârziase la o şedinţă UTC. Dar, ce mai, era fericit şi nu-i mai păsa de nimeni. Aşa că, după ce coborî din apartamentul său, pomi pe stradă cu adresa în mână. Mai ştii, poate mai târziu l-ar putea primi ăştia în partid.

După circa o jumătate de oră se pomeni în faţa unei uşi din stejar, pe care era lipită o plăcuţă din argint cu următoarele inscripţii: „Familia: tov. Secretar de Partid – Târşoagă Gheorghiţă, etaj 1, ap. 4”. În dreapta, lângă toc, o sonerie în formă de stea, de culoare roşie, cu un beculeţ deasupra. Pitulice se uită atent la beculeţ şi rămase nedumerit: era aprins! Coborî imediat scările şi ajunse în faţa blocurilor din cartier. Peste tot, lumină pală de lampă sau de lumânare. Inclusiv la apartamentele din blocul tovarăşului Târşoagă. Se miră şi el. Urcă din nou. Înainte de a ciocăni la uşă, instinctual apăsă butonul de la sonerie, înăuntru se auzi, ca la o orgă minusculă, melodia „Privesc din Doftana” Până să se dezmeticească, uşa se deschise uşor, iar în faţa sa apăru tovarăşul Târşoagă. În halat de culoare roşie. Pijama roşie. Pe cap, un fes roşu:

— Poftiţi, tovarăşe, poftiţi!

Îl pupă pe ambii obraji:

— Nu te descălţa, că mâine, oricum, schimbăm covorul… Hai, vino în sufragerie şi te rog să iei loc. Fă-te comod ca la mata’ acasă!

Pitulice se cam fâstâci şi era cât pe-aci să se împiedice. Se aşeză, totuşi, pe un fotoliu fin de pluş, îngropându-şi trupul până la jumătate. În momentul când a luat loc, s-a speriat, din cauza faptului că se tot ducea în jos. De aceea şi sughiţase, gest care l-a ruşinat.

Târşoagă, după ce îi zâmbi satisfăcut, se adresă cuiva, privind către uşa de la bucătărie:

— Tovarăşa Oana, cafelele, te rog!

— Imediat, tovarăşe! se auzi o voce răguşită de femeie.

— Ei, tovarăşe, ţi-a fost greu să găseşti adresa? îl întrebă secretarul pe muncitor.

Nici nu a avut timp să-i răspundă, că pe uşă apăru o saltea de femeie, cu o faţă ca un castron de grăsime de peşte, puţin aplecată de spate. După ce lăsă cafelele pe masă, întinse mâna ca o săgeată către Pitulice, în semn de a face cunoştinţă:

— Sunt tovarăşa Oana Târşaogă, soţia tovarăşului Gheorghiţă Târşoagă, soră cu tovarăşul director Chiriţă Nelu, din Oltenia, tehniciană veterinară… încântată de cunoştinţă!

Musafirul rămase stană de piatră şi nu reuşi să-şi mai ia ochii de la fiinţa din faţa sa. După o jumătate de minut, întinse şi el mâna. Dori să-şi spună numele, dar cineva parcă îi fură cuvintele.

Gheorghiţă îi zâmbi din nou:

— Tovarăşe, gustă cafeaua! E naturală, produsă în Rusia noastră, la Erevan! Specialiştii de acolo, în frunte cu tovarăşul inginer agronom Chiuzbaian, a încrucişat năutul cu o plantă băştinaşă şi a obţinut cafea mai originală decât în Brazilia!

Se ridică în picioare şi, plimbându-se prin cameră, continuă pe un ton grav:

— Să ştii că citesc foarte mult… Pentru mine nu există timp liber sau odină. Vezi, la toată lumea curentul electric e întrerupt. De ce, oare? Pentru că partidul are grijă, vrea ca oamenii muncii să doarmă, să se odinească. Însă eu sunt branşat special şi tot timpul am lumină, pentru că trebuie să studiez, să mă sacrific pentru voi toţi. Mă apucă uneori şi miezul nopţii cu coala de hârtie în mână şi cu ideile în cap. Tovarăşe, noi trebuie să ducem comunismul pe culmi de glorie şi să-l ascultăm neţărmurit pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu… Asta trebuie să facem noi!

— Da, tovarăşe secretar, asta trebuie să facem! sări în picioare ca ars Pitulice. Asta trebuie să facem! repetă. Trăiască cel mai iubit fiu al poporului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu!

Târşoagă se repezi furtunos la muncitor şi-l strânse-n braţe cu toată forţa şi îl mai pupă încă o dată, pe ambii obraji:

— Tovarăşe, vezi mata' cât de greu muncesc? Trebuie să duc la îndeplinire nişte sarcini… N-am timp, tovarăşe, n-am timp!

Dintr-odată se enervă. Se aşează pe fotoliu şi dădu cu ceaşca de colţul măsuţei, într-aşa fel încât să nu o spargă. Apoi se uită direct în ochii lui Pitulice, care rămăsese contrariat în mijlocul camerei, în picioare:

— Tovarăşe, m-am gândit la ce mi-ai propus în biroul meu… E foarte bine! Ca să te lecuieşti de prostii, trebuie să faci mata' lucrarea. Ia fotografia asta cu tovarăşul Ceauşescu şi jură pe ea că nu o să spui la nimeni de înţelegerea noastră. Dar, spune-mi, pentru cultura mea generală, prin ce filieră ai adus ouălili în ţară?!

— Tovarăşe secretar, n-aţi văzut că găina era din ipsos?!

— Da, uitasem…

Pitulice scoase fotografia şi puse mâna stângă pe ea:

— Mă jur să păstrez secretul şi să mor în puşcărie dacă suflu ceva!

— Bravo, tovarăşe, aşa îmi placi! Ei, acum, citeşte mata' colea şi notează tema lucrării, că eu mi-am uitat ochelarii la serviciu…

Pitulice rămase tablou după ce citi titlul lucrării: „Recuperarea hârtiei igienice – acţiune primordială în dezvoltarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate”.

— Tovarăşe secretar, îmi permiteţi, cum hârtie igienică?! întrebă nedumerit.

— Tovarăşe, ia fii mata' atent aicea la mine… Dacă află tovarăşul Ceauşescu ce am eu în cap, mă pune prim-secretar de judeţeană… Tovarăşe, comunismul face nişte

oameni sănătoşi şi nu are cum să se strice la stomac pentru că totul e calculat de tovarăşii de la Bucureşti, prin medicină. Atunci, dacă noi ne ştergem la şezut cu câte zece centimetri de hârtie igienică când mergem la privată, în loc s-o aruncăm la coş, o luăm frumos şi o spălăm la chiuvetă, apoi o uscăm pe culmea de rufe, în aer liber. Dacă faci o socoteală, în loc de două suluri de hârtie, foloseşti doar unul singur. Ia să vedem, spune mata, câţi locuitori are ţara noastră?

— Douăzeci de milioane!

— Aha! Păi vezi, noi câştigăm… Ia vezi mata, cât câştigăm noi la două săptămâni o dată?

— Cum la două săptămâni o dată, tovarăşe secretar?! întrebă Pitulice nepricepând despre ce e vorba.

— Adică un român foloseşte un sul de hârtie la două săptămâni o dată… la calculează mă-ta, cât foloseşte pe lună?

— Două suluri…

— Şi dacă foloseşte tehnologia mea?

— Dacă foloseşte tehnologia dumneavoastră, doar un sul pe lună…

— Eşti sigur, tovarăşe? Să nu greşim ceva…

— Foarte sigur, tovarăşe secretar!

— Ia înmulţeşte mata’ cu trei lei, cât costă un sul, şi vezi, câtcâştig am?

— Şaizeci de milioane de lei, tovarăşe secretar general!

— Da’ pe două luni?

— O sută douăzeci de milioane de lei, tovarăşe secretar general!

— Da’ pe an, tovarăşe? Da’ într-un cincinal?

— Daţi-mi, vă rog, tovarăşe secretar general, un creion şi o hârtie, să calculez…

— Nu mai calcula, tovarăşe, că nici nu există cifrili-alea… Nici nu există, repetă Târşoagă cu o mare mândrie în suflet. Mata’ să scrii lucrarea frumos, că de restul am eu grijă…

— Aşa am să fac, tovarăşe secretar general, aşa am să fac! se auzi glasul paralizat al lui Pitulice.

IV

Coborî scările, una câte una, şi se mai controlă încă o dată în buzunar, să se asigure că hârtia pe care era scris titlul lucrării tovarăşului Târşoagă era acolo…

Afară, se aşezase gerul, iar fumul provenit din cauciucuri uzate de la coşul unei case din apropiere îţi spărgea nasul. „Fir-aţi ai mamii cu fumul vostru cu tot de chiaburi… Lasă, că la primăvară vă dărâmă şi pe voi, şi vă bagă la bloc”, scrâşni uşor printre dinţi Pitulice, vădit deranjat de gazul înţepător al hidrocarburii.

Îşi continuă drumul spre casă, concentrându-se exclusiv la lucrarea pe care trebuia s-o realizeze. Era atât de preocupat de noua lui experienţă, încât nici nu sesiză că cineva îl salutase.

Doar ţipătul de bucurie al copiilor din cartier, în momentul când s-a dat drumul la lumină, l-a scos din starea aceea, dar gestul micuţilor era cât pe-aci să-i provoace un infarct.

Intră în scară şi apăsă butonul de la lift. Iar nu voia să funcţioneze! O luă uşor, pe bâjbâite, treaptă cu treaptă, până la etajul zece. Ultimul, de fapt. Era curent electric în apartamente, însă pe scară se făcea economie tot timpul.

Pe la etajul patru, dădu nas în nas cu un coleg de serviciu, fierar betonist, care avea în mână o lanternă:

— De unde ai, bă, lanternă de-asta chinezească? îl întrebă puţin ironic Pitulice. Ai furat-o de la soacră-ta?

Vecinul, surprins, deoarece îl ştia pe Pitulice un tip serios, chiar foarte serios, îi dădu o replică promptă:

— De la aia mică, mă! I-am făcut treabă bună la pat şi mi-a dat cadou o lanternă chinezească… (în limbajul şantieriștilor, „aia mică” se traducea nevasta celuilalt, când se făceau glume de prost gust.)

Pitulice continuă să urce ceva mai rapid şi, întors pe dos de răspunsul primit, băgă mâna automat în buzunar, după o ţigară. Nu avea… „Morţii mă-tii!” înjură sec.

Intră în apartament şi merse direct la calorifer. Era ca apa de pâine! Printre elemenţi, în urmă cu o săptămână de zile, nevastă-sa pusese câteva banane verzi, înfăşurate bine în foaie de ziar, ca să se coacă… Era prima dată când văzuse şi el banane! Unii, care munciseră prin Iran, spuneau că atunci când sunt coapte, trebuie să aibă culoarea galbenă şi să fie mai moi… Cele luate de la alimentara din Catanga erau verzi şi foarte tari. Nu-i nimic, ele se coc, dacă le înfăşori bine în ziar şi le pui printre elemenţii caloriferului său, cel puţin, aşa face toată lumea. Desfăcu una.

Într-adevăr, se cam gălbejise pe jumătate. Până la Revelion erau bune de mâncat.

Obosit după o atât de agitată zi, Pitulice se trânti puţin în pat, după ce dădu drumul la televizor. Crainica de televiziune anunţa că, pe la sfârşitul anului, cincinalul a fost realizat în patru ani…

„Treabă bună”, îşi spuse în sinea lui tovarăşul muncitor, şi-l cam apucă somnul. Dar nu reuşi să închidă bine pleoapele, că se auzi ţârâitul telefonului:

— Alo! Da, vă rog… Tu eşti, fa? Grijania mă-tii! Să nu te mai recunosc. Ori te boişi pe buze?!

De la celălalt capăt al telefonului se auzi un râs piţigăiat şi prelung de femeie. Era nevastă-sa, Mariana. Îi povesti despre cumpărăturile făcute şi despre faptul că a găsit şi câteva pungi cu nechezol, chiar dacă a stat o jumătate de zi la coadă.

Cei doi terminară de vorbit repede, urmând ca în seara următoare s-o aştepte la gară, pe la şapte jumătate, la personalul care vine direct din Basarab…

V

Nu se ştie de ce, dar lui Pitulice îi pieri tot somnul. Trebuia neapărat să-i facă lucrarea tovarăşului Târşoagă. Neapărat! Şi repede… Problema nu era simplă. Auzi tu, să speli hârtia după ce te ştergi la fund! Hai, când faci tare mai merge, dar când mănânci şi tu nişte zeamă, o ciorbă, oricât te-ai strânge, tot mai rămâne ceva! „Cred că ar

trebui, în primul rând, să stabilesc lungimea hârtiei cu care te ştergi, că lăţimea e stas. Apoi, trebuie calculate atât viteza ştergerii, cât şi greutatea cu care apeşi. Fără discuţie există o tehnică. Dacă nu, o inventăm şi obţinem, după aceea, şi brevet. Deci, în concluzie, îşi spuse liniştit Pitulice, şi a te căca e o ştiinţă... Dar cum o faci, aici e arta! Iar geniul constă în tehnologia ştergerii... Păi da, dacă nu te ştergi repede, se moaie rău de tot hârtia şi nu o mai poţi refolosi prin spălare, lată cum intervine şi densitatea! Ah, prost am fost că n-am dat la facultate! Cred că eram expert acum şi-n căcare!" oftă prelung tovarăşul muncitor.

Nu prea avu somn în noaptea aceea, aşa că planul lucrării, cu capitole şi formule, era gata. Urma doar să-l mai pună pe nişte coli, apoi să-l dea la dactilografiat.

VI

Se trezi destul de târziu. Colegii lui, până la ora aia, se săturaseră de muncă. Era sigur că nimeni nu-i va reproşa nimic de întârziere şi nici nu va lua absenţă. Trebuia să realizeze lucrarea şi pe urmă să-l roage pe tovarăşul secretar să-l facă membru de partid. Şi să-i dea o funcţie pe această linie. Cât de mică ar fi. Astfel, ar putea mânca zilnic, cel puţin la prânz, la cantina partidului, unde ai acces numai pe bază de legitimaţie. Cu un bon de şapte lei te faci tobă. Apoi, îi mai ceri lui nea Fane o bucată de salam şi pentru acasă. Chiar şi-un kil, două de came. Nu mai stai să-ţi vină rândul pe cartelă şi nici măcar n-apuci ceva bun. Leşini la coadă pentru o pungă de tacâmuri. Pe când aici, e altceva. Îi văzuse el pe tovarăşii zarişti de la „Teleormanul" cum ieşeau cu pungile pline cu bunătăţuri, cu bomboane cubaneze şi cotoaie de curcan.

„Fir-aş al mamiil, zise Pitulice înghiţind în sec, o să fac lucrarea şi-o să-l rog pe tovarăşul Târşoagă să mă pună secretar de partid pe încărcători-descărcători..."

Parcă era şi mai frig decât ieri. Pitulice se îmbrăcă mai subţire ca de obicei şi porni către poligon. În drum, cumpără un pachet de Carpaţi şi un ziar „Teleormanul"

Fuma de Târgu Jiu. Cele de Bucureşti aveau cotoare multe şi trebuia să tragi din ele ca un nebun. Încercase şi cu filtru, dar erau oribile. Aveau un gust ciudat, iute. Din cauza filtrului de hârtie. Îi trecu prin minte că, dacă ar fi ales şi el să urmeze „Ştefan Gheorghiu”, ar putea să facă o lucrare despre refolosirea hârtiei de la filtrul de „Carpaţi”.

Aşa, din mers, văzu pe prima pagină a ziarului un titlu: „La indicaţiile tovarăşului prim secretar al judeţului, producţia de rulmenţi a crescut în ultimul an cu 50%” Iar sub titlu, poza primului secretar. „Deştept om!” îşi zise Pitulice…

Nici nu trecu pe la colegi. Urcă drept la etajul întâi, unde avea biroul tovarăşul secretar. Ciocăni discret la uşă. Din partea cealaltă, se auzi vocea răstită a lui Târşoagă:

— Intră!

Deschise uşor şi cu o suavitate greu de descris în glas, Pitulice îşi salută superiorul:

— Să ne trăiţi, tovarăşe secretar general de partid pe întreprindere!

La auzirea acestor cuvinte, lui Târşoagă îi dădură lacrimile instantaneu. Nimeni nu-i pronunţase funcţia pe de-a-ntregul vreodată şi nici în acest mod:

— Măi tovarăşe, măi tovarăşe… Văd cum în mata’ creşte spiritul de partid…

Pitulice prinse momentul slab al superiorului său şi, cu cel mai nebun curaj, îi spuse:

— Tovarăşe secretar general, am şi eu o rugăminte şi vă rog să nu mi-o luaţi în nume de rău… Puneţi-mă şi pe mine secretar de partid pe încărcători-descărcători şi jur pe viaţa mea şi pe tovarăşul Ceauşescu că vă slujesc până la moarte!

O clipă, secretarul amuţi şi nu ştiu ce să răspundă. Se învârti câteva minute prin birou, cu mâinile la spate şi cu capul plecat, timp în care Pitulice simţi că mai are puţin şi-şi dă duhul.

La un moment dat, se opri şi, cu o voce solemnă, i se adresă:

— Tovarăşe, m-am gândit mult, am analizat cu simţ de răspundere această problemă vitală pentru viitorul ţării noastre şi al comunismului şi trag concluzia că matale trebuie să fii secretar pe încărcători-descărcători, să duci mai departe stindardul partidului…

Muncitorului nu-i venea să creadă că s-a rezolvat atât de repede şi de uşor. Cum, chiar să poată mânca şi el la cantina partidului, la aceeaşi masă cu tovarăşii ziarişti de la „Teleormanul”? Nu se poate…

Îşi reveni repede din acest dublu şoc şi, aplecându-se puţin, se adresă cu emoţie:

— Tovarăşe secretar general de partid pe întreprindere, sunt la dispoziţiile dumneavoastră şi la dispoziţiile partidului. N-o să vă ies în viaţa mea din cuvânt…

Târşoagă se apropie de el şi începu să-l mângâie uşor pe creştetul capului, aproape neatingându-l:

— Ia zi, cu lucrarea mea ce-ai făcut?

— Totul este planificat ştiinţific, tovarăşe secretar general… Am găsit formula vitezei de ştergere şi chiar presiunea de ştergere. Cred c-o să obţineţi şi un brevet de invenţie… Aşa ceva n-o să gândească occidentalii în viaţa lor!

— Ia, explică-mi şi mie mai sintetizat pe larg, tovarăşe… zise Târşoagă cu o voce groasă şi plină de importanţă.

Pitulice începu să-i prezinte în amănunţime planul lucrării, fapt ce l-a încântat la culme pe Târşoagă:

— Tovarăşe, foarte bine, dar mie îmi bagi şi legea a doua a dinamicii. Neapărat, altfel e de tot rahatul lucrarea… (Când era la liceu, la semiseral, din toată fizica învăţase şi el o singură sintagmă: legea a doua a dinamicii. Nu ştia nimic despre această lege, absolut nimic, dar îi plăcea la nebunie să pronunţe cele câteva cuvinte.)

După această discuţie, cei doi se îndreptară către rampa de descărcare a vagoanelor. Echipa de încărcători-descărcători, din care făcea parte şi Pitulice, formată din

doisprezece muncitori, era împărţită în două: unii descărcau pietriş pentru betoane, alţii bucăţi mari de BCA din alt vagon. Trebuia să îşi facă norma, altfel nu luau decât un indice de 60 – 70% din salariu şi pierdeau şi câteva pâini de pe cartelă. Secretarul făcu un semn discret şi toată lumea se opri din lucru:

— Tovarăşi, începând de astăzi, tovarăşul Pitulice este şef de tură şi secretarul vostru de partid…

Muncitorii, unul câte unul, îşi scoaseră mănuşile rupte din mâini şi începură să aplaude, cu excepţia unuia, ’nea Marin, şeful de echipă, care îl înjură, în gândul lui, de nevastă şi de copii. Era clar că-i va lua locul…

Vil

Deja lucrurile fierbeau la Timişoara. Se auzea că erau mulţi morţi şi armata trăgea în oameni. Trebuia să cadă şi Ceauşescu. În poligon, la 1CMT, secretarul de partid îi anunţase pe muncitori să fie pregătiţi pentru încorporare. „Dacă partidul are nevoie de noi, trebuie să ne jertfim!” le spusese Târşoagă. „Până la moarte!”

Oamenii erau speriaţi şi nu ştiau ce să facă. Pitulice se duse acasă. Dădu drumul la televizor pentru ştirile de prânz. Generalul Milea se sinucisese… Nu ştia ce să mai creadă. Sună telefonul. Cumnată-sa, care era telefonistă în Bucureşti, la Palatul Telefoanelor, îi şopti de la celălalt capăt al firului:

— Alo, cumnate! Mă auzi, mă? A căzut Ceauşescu!

— Cum să cadă, nu mă uitai eu la televizor acum?!

— Ba da, mă, dar nu ştiţi voi… O să ia conducerea Doina Cornea…

Puse repede receptorul jos şi coborî în faţa blocului:

— A căzut Ceauşescu! strigă în gura mare Pitulice, mi-a spus mie cumnată-mea sigur, că e telefonistă la Bucureşti şi ştie… O să avem pâine şi ulei la liber, o să avem voie să mâncăm cu toţii la cantina partidului!

Cei câţiva vecini ascultară şi începură să şuşotească. Pitulice urcă din nou, frecându-şi mâinile de bucurie. Iar dădu drumul la televizor. Se anunţa că trădătorii vor fi

judecaţi, că…

Înlemni. „Fir-aş al mamii, puşcăria mă mănâncă! Să vezi că n-a picat ăsta şi mă omoară securitatea. Cum mă luai eu după o muiere! Trebuia să-mi dau seama că e proastă, doar e sora nevesti-mii…” se închină cu amândouă mâinile omul. Coborî repede scările. În faţa blocului nu mai era nimeni. „Trebuie să merg pe la fiecare şi să-i rog în genunchi să nu se ducă la partid sau la securitate să mă pârască…” îşi zise în gând tremurând.

Ciocăni pe la uşi, dar nimic… Nimeni nu mai voia să stea de vorbă cu el.

Ajunse din nou în apartament. Iar dădu drumul la televizor. Nu-i veni să creadă: „Uite-l pe Dinescu! Ia uite-l şi pe Caramitru! Pe Iliescu, ăla cu scrisoarea! Fir-aş al mamii, deştepţi oameni!”

Închise repede televizorul şi alergă spre Comitetul Judeţean de Partid. Când ajunse, nu-i veni să creadă. Tovarăşul Târşoagă tocmai îşi începu cuvântarea la balcon:

— Domnilor, să-i mulţumim lui Dumnezeu că ne-a scăpat de tiran! Jos comunismul! Jos dictatura! Trăiască democraţia!

Mii de oameni îl aplaudau şi strigau cuvintele lui în cor. Pitulice amuţi de tot şi se retrase să se rezeme de un copac, în părculeţul de la Casa de Cultură. Transpirase. Nici nu apucă bine să se dezmeticească şi se pomeni cu un ropot de pumni şi de picioare pe tot corpul.

— Ăsta e comunistul care ne-a supt sângele! Ăsta e trădătorul! Ăsta a fost la Lăceni să otrăvească apa! striga cât îl ţineau bojocii ’nea Marin, şeful de echipă de la încărcători-descărcători.

Câţiva dintre colegii lui îi mai cărară câteva picioare în burtă şi-n faţă, apoi tot ’nea Marin le zise.

— Lăsaţi-l naibii de comunist împuţit! Hai să vedem ce ne mai zice domnul Târşoagă despre democraţie…

VIII

Deşi medicii îi administraseră un pumn de calmante şi-l pansaseră pe toată faţa, Pitulice avea dureri

insuportabile. Nu-şi amintea cine l-a adus la Spitalul Judeţean. Aţipise foarte puţin, timp în care visase că era la masă, la cantina partidului, cu tovarăşii ziarişti de la „Teleormanul” şi mânca o friptură mare de porc cu garnitură de cartofi prăjiţi.

Redactorul-şef îi făcuse cadou o ciocolată străină şi un tort: „Luaţi, tovarăşe, din partea noastră, că aţi intrat în rândurile noastre!” Tare mult se bucurase Pitulice în vis…

Deschise mai bine ochii şi observă în faţa lui un bărbat cam la patruzeci de ani, cu o banderola tricoloră la mână, care îl privea fix:

— Te-ai trezit, trădătorule? Ai vrut să otrăveşti apa la Lăceni! O să înfunzi puşcăria! Domnul Târşoagă te-a dat pe listă, după ce te-a oprit să comiţi acest genocid. împuţitule!

Lui Pitulice nu-i veni să creadă. Cu eforturi mari, de-abia deschise gura:

— Nici măcar nu ştiu unde este Lăceniul Eu sunt de la Peretu…

— Taci din gură! Aşa aţi minţit poporul ăsta timp de patruzeci de ani… Puşcăria o să te mănânce!

Nu mai comentă nimic. Parcă îi trecuseră şi durerile. La un moment dat, un puştan deschise uşa salonului şi, cu o voce răguşită, se adresă celor dinăuntru:

— Domnilor, primul ziar liber din Teleorman! Luaţi, vă rog, „Teleormanul liber”! Costă doar doi lei…

Bărbatul cu banderolă la mână cumpără şi el un exemplar. Se uită pe prima pagină, apoi îl deschise la mijloc.

Deşi cu ochii umflaţi, Pitulice făcu un efort şi trase o privire discretă pe prima pagină. Văzu fotografia primului secretar, dar nu cum arăta cu o zi în urmă: acum avea mustaţa lui Hitler, iar în titlu scria că e teroristul numărul unu al judeţului… Ieri scria că, la indicaţiile lui, producţia de rulmenţi pentru export a crescut cu 50% în ultimul an…

„Fir-aş al mamii…”